RESİMLERLE NASREDDİN HOCA

MİM UYKUSUZ

İTİMAT KİTAPEVİ

NASREDDİN HOCA

Resimleyen

MİM UYKUSUZ

İTİMAT KİTABEVİ

Cağaloğlu, Narlıbahçe Sokak No: 19
Posta K. 1283 Tel: 27 03 39
İSTANBUL

HOCA HAKKINDA

Nasreddin Hoca, sadece Türkiye'de değil, Rusya'dan Arap ükelerine, İngiltere'den Japonya'ya kadar bütün dünya ülkeleri tarafında da tanınmakta, sevilmektedir.

Büyük Türk nüktedanı ve düşünürü Hoca'nın bütün fıkraları, hemen hemen, dünya ülkelerinin tamamı tarafından kendi dillerine çevrilmiş, ilgi ve sevgi ile karşılanmıştır.

Nasreddin Hoca'nın fıkraları dünya ülkeleri tarafından olduğu kadar, bilhassa Balkan ülkelerince her yıl tekrar tekrar basılan klâsikler arasına girmiştir.

Arkadaşımız Mim Uykusuz'un elinizde bulunan kitabının yukarıda görülen fotokopisi de bu sözlerimizi doğrulmaktadır.

Mim Uykusuz'un bu eseri yurdumuzda olduğu gibi, Yunanistan'da da ilgi ile karşılanmıştır.

Şimdiye kadar yurdumuzda ve dünyada sadece düz yazı ile yayınlanan Nasreddin Hocanın fıkraları, ilk defa olarak resimlerle yayınlanmaktadır.

Sizlerin de bu eseri seveceğinizi ve ilgi ile karşılayacağınızı umuyoruz.

İTİMAT KİTABEVİ

Dizgi: ARK — Baskı: ZAFER Matbaası

ÖNSÖZ

Tek başlarına, bütün bir ulusu, hem de tarih boyu yaşadığı sürece temsil eden kişiler vardır. Shakespeare dediğimiz zaman, bütün bir İngiltere anlaşılır. Moliére demek, bütün bir Fransa demektir. Goethe bir başına Almanya'dır. Dante, İtalya'dır.

Kimi zaman bir ad, kimi zaman üç, beş, on ad, tarihiyle, yaşayışı, ruhu, zekâsı, sanatı, kültürü ile bütün bir ulusu anlatmağa yeter.

Yeryüzünde yüzyıllar boyu Türkiye'yi, Türkleri bir başına tanıtan, anlatan, Türk ruhunun, zekâsının elçiliğini yapan da Nasreddin Hoca'dır. Kendi sahasında onun kadar yaygın, geniş alanda, onun kadar etken, Türk ulusunu dünyaya tanıtmış ikinci bir ad yoktur. Bir bakıma çok büyük, bir bakıma çok küçük olan şu dünyada, nereye gidersek gidelim «Nasreddin Hoca» denildi mi «Türkler», «Türk» denildi mi «Nasreddin Hoca» hatırlanır.

Hoca, bir gülüştür, bir gülümseyiştir; ne aptal bir sırıtış, ne de kof bir kahkahadır. Hoca, biraz acı, biraz buruksu, düşündürdüğünce güldüren, güldürdüğünce düşündüren Türk zekâsıdır. Bu gülümseyiş, yüzyıllar boyunca yeryüzünü çepçevre kuşatmış, çevirmiştir.

Gerçekten bir Nasreddin Hoca var mıymış? Böyle bir kişi yaşamış mı? Yaşamışsa ne zaman, nerede yaşamış?.. Bütün bunlar, öyle sanıldığı kadar önemli değildir. Tarihçiler de Hoca'nın yaşayıp yaşamadığı, ne zaman, nerede yaşadığı konusunda kesin bir yargıya varamıyorlar. Ama en doğrusu Hoca'nın, bütün Türk halkı demek olduğu düşüncesini benimsemektedir. Her nüktesinde Türk halkının ruhu, düşüncesi yankılanan Hoca, gelmiş geçmiş bütün Türk halklarının süzülmüş, bileşik varlığıdır. Öyle ki, gerçekten Nasreddin Hoca adında bir kişi yaşamamış bile olsa, Türk halkı, can, kan, ruh vererek onu yaşayan, ölümsüz bir kişi yap-

mıştır. Bir insanın yaşayıp yaşamadığı, onun davranışlarından, kişiliğinden belli olur. Bizim için şu olay karşısında Hoca'nın nasıl davranacağı, ne söyleyeceği, onun bütün kişiliği bellidir. Özü, sözü doğru bir kişiye, yalancılık yakıştırılamaz. Bir kötürüm, koşuya girdi denilse, kimse inanamaz.

İşte tıpkı bunun gibi, Hoca'ya da kendisinin olmayan fıkralar yakıştırılamaz. Hoca'ya mal edilen bir fıkra anlatıldığı zaman, onun felsefesini bilenler, onu ilkeleri, düşünceleriyle tanıyanlar, kesin olarak :

«— Hayır, bu fıkra Hoca'nın değildir..» diyebilirler.

Bir kişinin yaşadığını bundan daha iyi anlatan başka ne olabilir? eyin ki Hoca gerçekten yaşamış, deyin. Türk halkı onu yüzyıllar boyu, bütün Türk illerinde var edip canlandırmış. Hoca'da her Türk'ten bir parça, her Türk'te Hoca'dan bir parça vardır. Hoca bugün aramızda bulunsaydı. onun nasıl yaşayıp, nasıl davranacağını, kimleri beğenip, kimleri beğenmeyeceğini, nasıl konuşacağını çok iyi biliyoruz. Çünkü Hoca biziz. İşte önemli olan Hoca'nın şu yüzyılda şurada yaşadığı değil, budur.

Hoca, Türk dilinden, Türk düşüncesinden geçerek bu yeryüzünde altı, yedi, belki sekiz yüzyıldan beri yaşıyor. Daha da çok uzun yıllar yaşayacak. Bu büyük halk filozofuna bu ölümsüzlüğü kazandıran, «beşerî» oluşu, gelip geçici değerleri hiçe sayışı, toplum yaşayışında zamanla eskimeyen insanın aksak, eksik yönlerini göstermesi, yermesidir.

Değerli karikatürcü Uykusuz, uzun yıllardanberi sanatçı fırçasıyla Hoca'yı aramızda yaşatanlardandır. Büyük bir emek ürünü olan bu albüm, karikatürcü Uykusuz'un gerçek bir başarısıdır. Hoca'nın, bu albüme girmemiş olan fıkralarını da, başka bir albümde toplamasını dileriz.

AZİZ NESİN

1

1 BİR gün karısı Hoca'ya:

— Efendi, der, çalıdan çırpıdan çekmediğim kalmadı, keven gibi yananı yok. Evde Allahın günü yatıp duracağına, var git bir eşek yükü keven getir. Harlaması da kolay parlaması da..

2 Bu iş, Hoca'nın hiç de hoşuna gitmez, ama, kadın dırdırından kurtulmak için, çaresiz dağın yolunu tutar. Bayırı, çayırı altüst edip bir eşek yükü keven toplar...

3 Şeytan bu ya, yolda aklına girer. Kendi kendine; «Acaba bizim kadın doğru mu söyledi, keven, kavı tutunca parlar mı?» diye düşünür Eh, denemesi parayla değil ya. Kavı tutmasıyla keven «par!» diye tutuşuverir.

4 Zavallı eşek alevler içinde kalır. Önce şaşırır; eşinir, tepinir. Sonra yola koyulup dört nala kaçmaya başlar. Ateşi söndürmek için bir hayli koşan Hoca, eşeğe yetişemeyince kan ter içinde ardından bağırır

— Aklın varsa göle koş, aklın varsa göle koooş!..

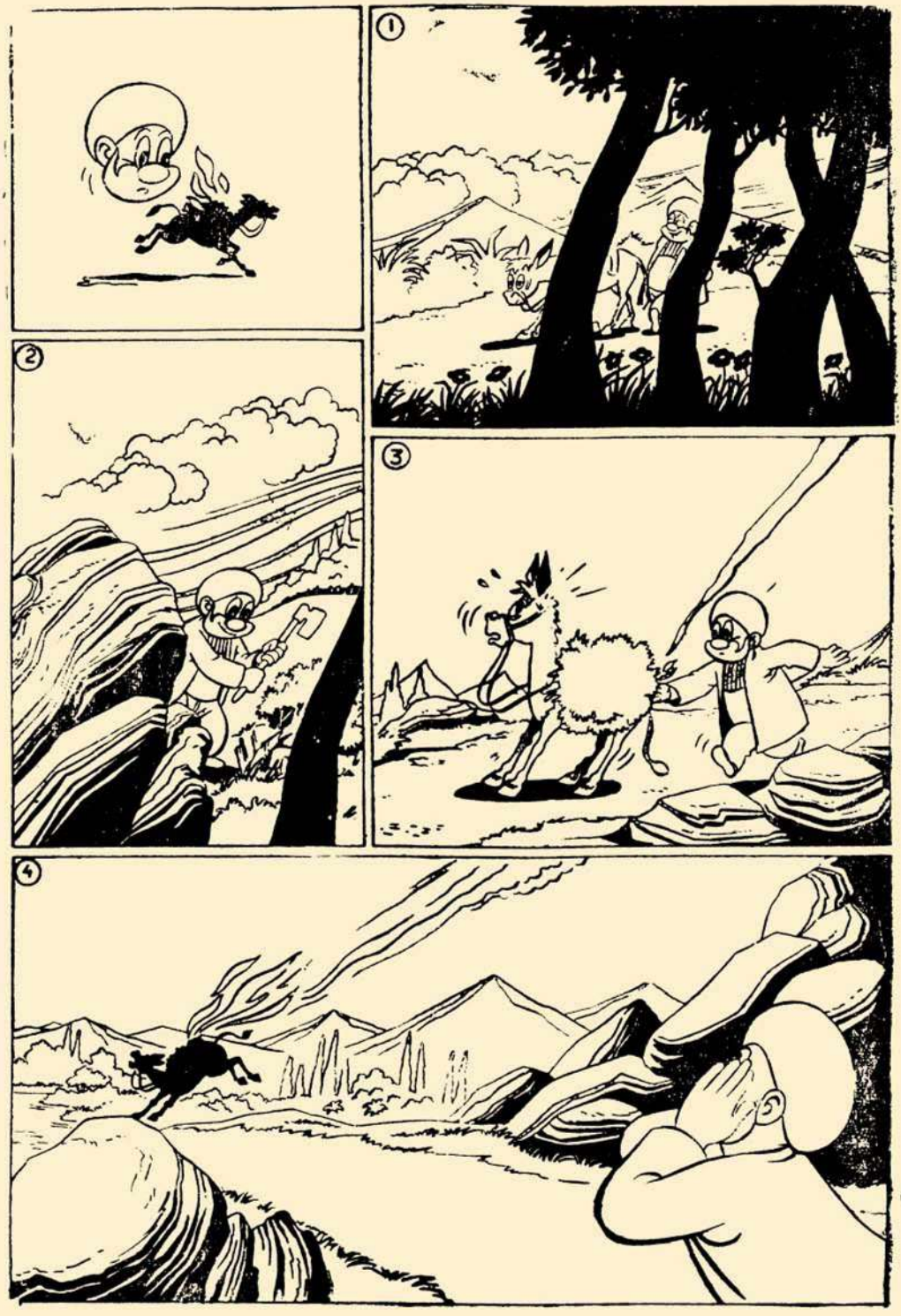
1
2
3
4

2

1 GÜNÜN birinde Hoca eşeğini yularından tutmuş, türkü söyleye söyleye yakın köylerden birine gidiyormuş

2 Hoca'nın o güne kadar yerdeki karıncaya bile zararı dokunmamış ama, el oğlu bunu dinler mi? Nitekim çalıların arasından iki hırsız belirmiş. Hocanın eşeği de, eşeklerin şahıdır. Tamah edilmeyecek gibi değil!

3 Sessizce Hoca'nın ardından yürüyüp eşeğe sokulmuşlar. Biri yuları çıkarıp kendi boynuna geçirmiş, öteki de eşeği kulaklarından tutup götürmüş.

4 Hoca, ardında olup biteni nereden bilsin? Kendi halinde, köyde içeceği soğuk şerbeti, kaşık sallayacağı yağlı pilâvı düşüne düşüne gidermis..

5 Neden sonra, «Bizim eşeğin sesi soluğu kesildi, ne çifte atıp tepiniyor, ne nârâ atıp eşiniyor, ne oldu buna?» diye merakla arkasına bir de bakar ki...

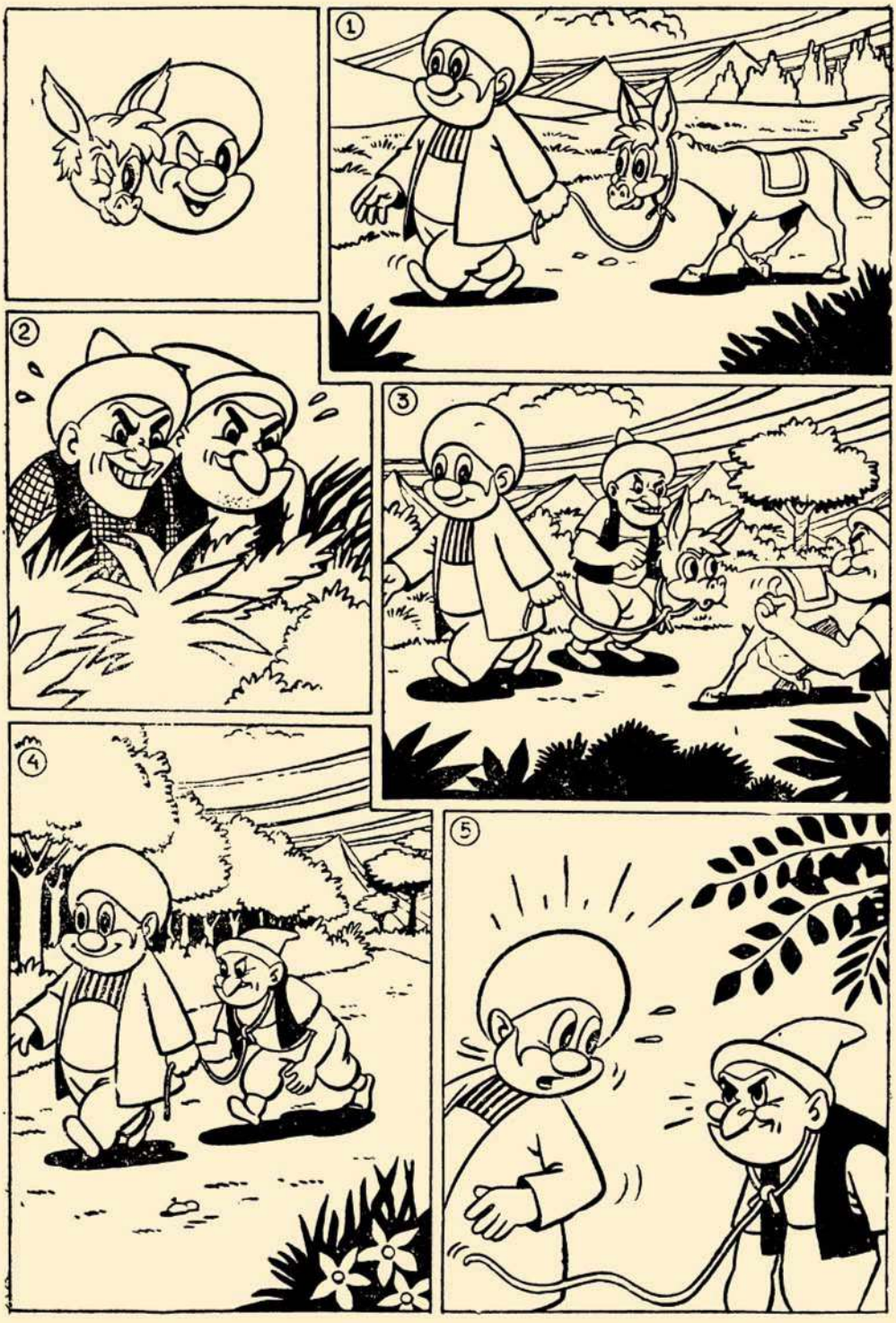
1
2
3
4
5

6 Bunca yıllık eşeği yerine, yedeğinde koskoca bir adam yürümüyor mu? Hoca'nın şaşkınlıkla ayakları yerden, kavuğu başından yukarı fırlamış, sonra hayretten donakalmış

7 O, böyle ne olduğunu anlamaya uğraşa dursun, adam yana yakıla anlatırmış: «Etme Hocam, eyleme Hocam. Ben de bir zamanlar işte böyle insandım..

8 Bir gün bir halt ettim. Allah beni eşek yaptı. Çilem dolmuş olacak ki, şimdi gene insan oldum. Gel beni azad eyle, çoluğuma, çocuğuma bağışla..»

9 Hırsızın anllattıkları Hocaya pek dokunmuş. Yuları çıkarıp adamı serbest bırakmış.

10 Aradan zaman geçmiş. Bir gün pazar yerin-
11 den geçerken ne görsün?

Kendi eşeğini pazara çekmemişler mi?

12 Hemen gidip eşeğin kulağına eğilmiş. «Be birader, demiş, bir gün adam olursun; bir gün eşek! Gene ne halt ettin de eşek oldun?»

6
7
8
9
10
11
12

3

1 ZÜĞÜRDÜN dostu züğürt olur demişler. Hoca'nın komşuları da kendisi gibi insanlarmış. Bir eşek almağa bile güçleri yetmediğinden, gün geçmez, gelir iş için Hoca'dan eşeğini isterlermiş.

2 Gene böyle bir gün, komşusu gelip Hoca'dan eşeğini istemiş.

Hoca

— Vallahi komşu, demiş, ben vermeye veririm, benden yana mesele yok ama, bir kere kendisine danışıp, gönlünü edeyim.

3 Sonra ahıra gitmiş. Eşeğiyle konuşur gibi yapmış. Yüzüne bir düşünceli hâl verip, döndüğünde

4 — Sorma komşu, demiş, eşek eşekliğiyle bana ne akıl verse beğenirsin? Doğrusu şaştım, kaldım.

5 Bu lâf üzerine adam afallamış.

— Allahallah, eşek de insana ne öğretirmiş yahu? Diye sorunca, rahmetli, cevabı yerleştirmiş :

6 — Eşek diyor ki, ben bunca yıldır seni kırmam, kimin hizmetine koşarsan giderim. Ama el oğluna iyilik yaramıyor. Bir eşeklik ettiğimde herif beni bırakıp seni kalaylıyor!..

1
2
3
4
5
6

4

1 HOCA bütün yaz uğraşıp didinmiş. Nadasıydı, çapasıydı; ekimiydi, biçimiydi derken, buğdayını toparlayıp harman etmiş. Tam savurup çuvala dolduracağı sırada, bir fırtına çıkmış, bir yağmur bastırmış, harmanın yarısını yel almış, yarısını sel götürmüş, zavallı ortada kalakalmış...

2 Rahmetlinin başka yerden geliri de yok. «Bu kış, tutumlu olmaktan başka yol kalmadı!» diye düşünmüş. İlk iş olarak da eşeğin yemini azaltmaya karar vermiş.

3 O gün eşeğe yemi bir avuç eksik vermiş. Bakmış ki, eşek gene o eşek, bana mısın, demiyor. Ertesi gün bir avuç daha indirmiş.

4 Bu, böylece sürüp gitmiş. Eşeğe de bir mahzunluktur çökmüş. Gözleri bayılmış, kulakları yayılmış...

5 Hoca ise her gün eşeği okşayıp, «Dayan aslanım, dayan, bahar gelsin yonca yiyeceksin!» der dururmuş.

6 Bir sabah gidip bakmış ki, zavallı nalları dikmiş. O zaman elini başına vurup şöyle demiş

— Vah koca kulaklım vah! Ne güzel açlığa alışmıştı ama, ecel aman vermedi!..

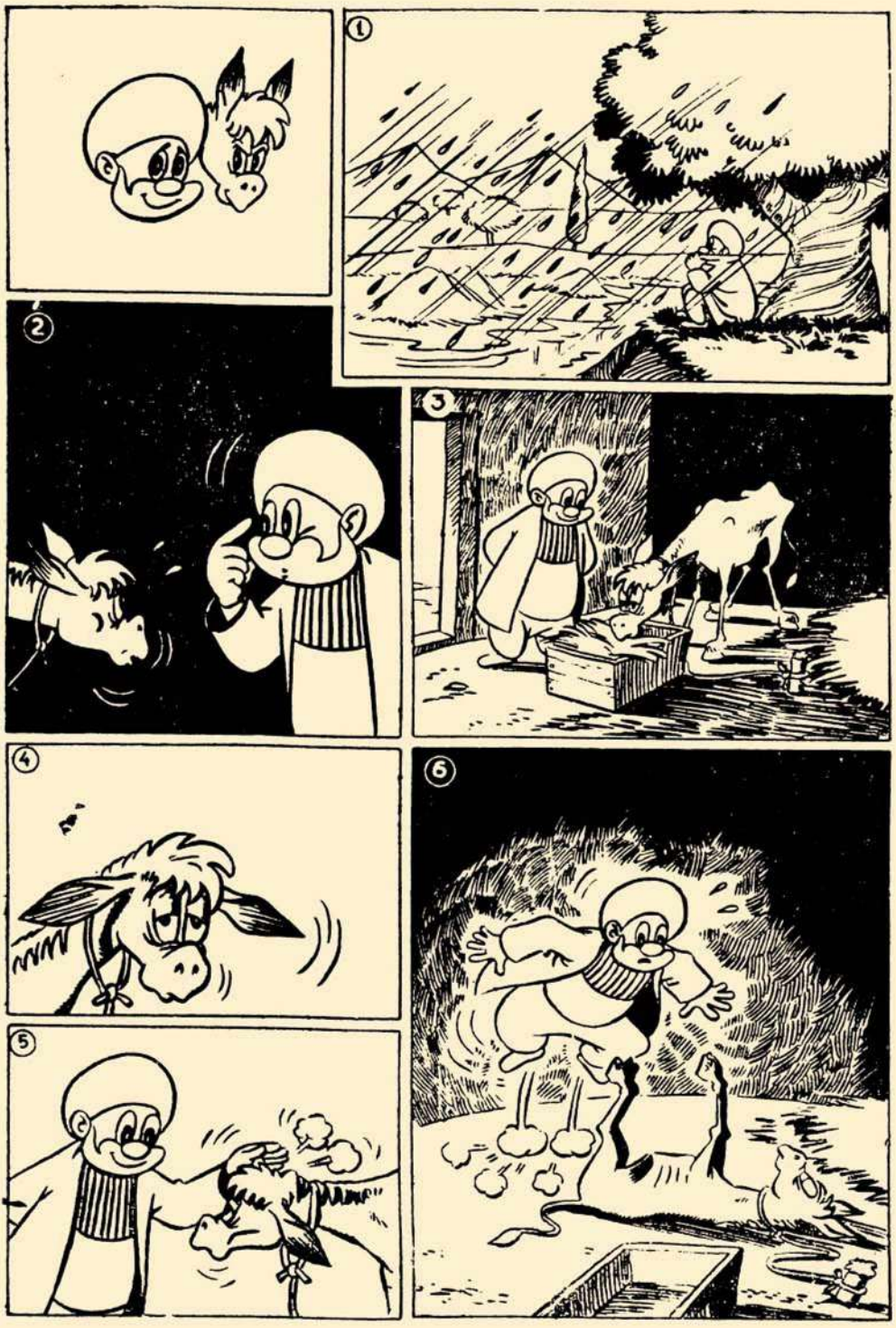
1
2
3
4
5
6

5

1 İNSAN hali bu. Olur a, Hoca da bir gün merak edip karısına sorar

— Yahu, der, Allah gecinden versin ama, bir insanın öldüğü nereden belli olur?

2 Kadıncağız

— Aman efendi, der, soracak şey mi bulamadın? Benim bildiğim, insanın önce eli ayağı buz kesilir...

3 Aradan zaman geçer. Evde yakacak bir şey kalmaz. Bir kış günü Hoca dağa çıkıp odun kesmek zorunda kalır.

Kar, iri iri dökülmeğe başlar. Bir iki balta savurur ama nafile. Eli, ayağı buz kesilir, titremeğe başlar.

4 Bu duruma gelince, karısının lâflarını hatırlayıp: «Galiba ben öldüm!» der, kendini bir ağacın dibine atar...

5 O sırada dağdan, bayırdan inen kurtlar eşeğe saldırırlar. Bunu gören Hoca, güçlükle yerinden doğrulup kurtlara şöyle bağırır

— Sahibi ölmüş eşeği buldunuz ya, parçalayın bakalım!... Sizi fırsat düşkünleri.

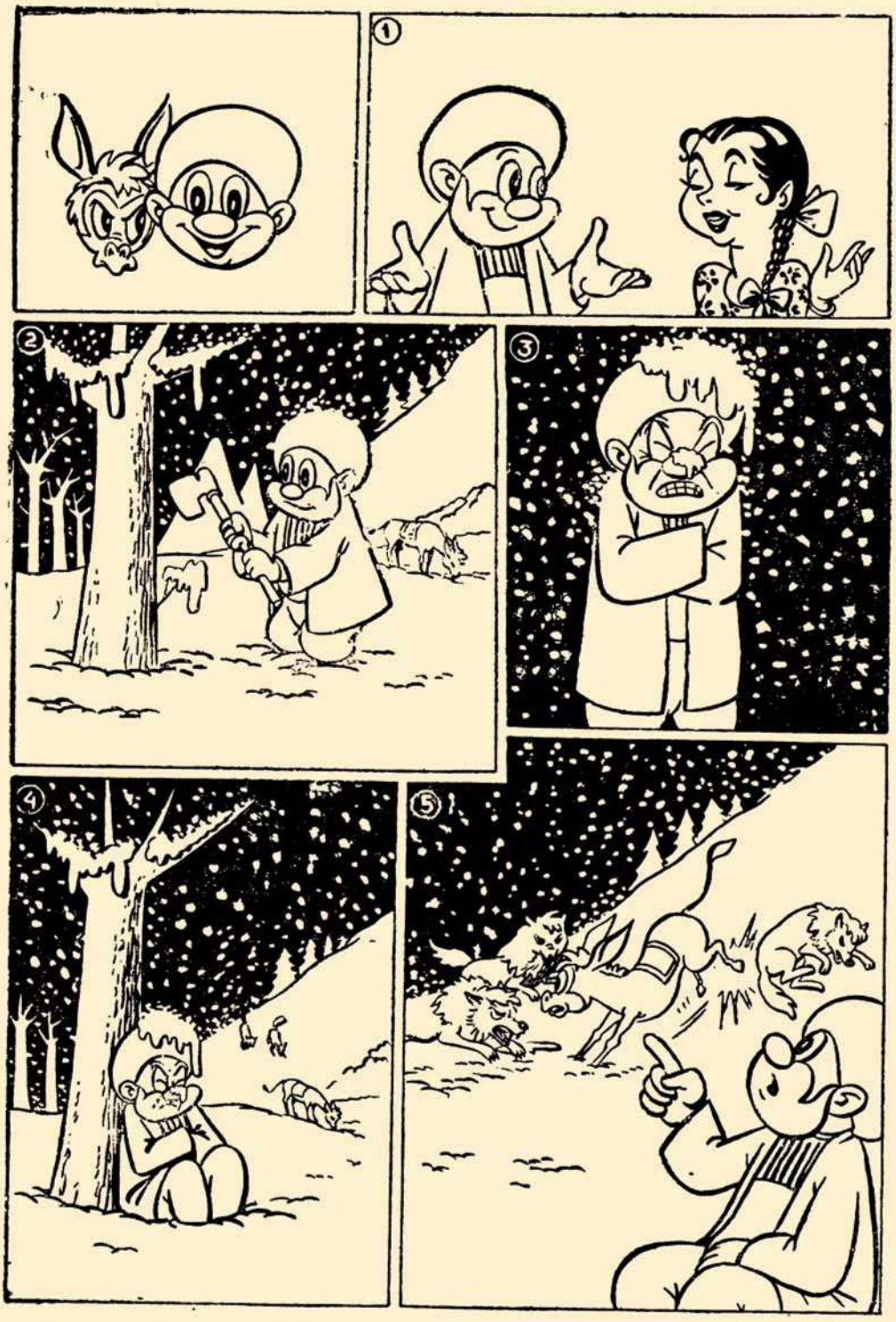
1
2
3
4
5

6

1 RAHMETLİ o gece rüyasında mı görmüş, ne olmuş. Sabahleyin kalkar kalkmaz doğru pazara koşup üç okka et almış. Karısına da «Akşama bir güzel yahni isterim!» demeyi unutmamış.

2 Hocanın karısı eli açığın biriymiş. O gün gelen kapı komşularına, Hoca'nın getirdiği eti pişirip bir güzel sofra donatmış.

3 Akşam üstü Hoca, biraz sonra yiyeceği yahniyi düşünerek, ağzını şapırdata kapırdata eve dönmüş...

4 Sofraya oturduğunda, her zamanki gibi sıcak suya haşlanmış bulgur pilâvını görünce şaşırmış.

5 Şöyle kaşlarını çatıp bakınca, kadın iki gözü iki çeşme, «Sorma efendi bu kediden çektiğimi...» diye anlatmaya koyulmuş...

6 «... Bugün ben ocağı yakmağa uğraşırken, üç okka eti yalayıp yutmuş!» Ama, Hoca kül yutar mı Karısına, «Hele şu kantarı ver bakalım sen...» demiş...

7 Sonra kediyi belinden bağlayıp kantara vurmuş. Bakmış ki tastamam üç okka! O zaman karısına dönüp sormuş: «Be kadın! Bu, kedi ise nerde bizim et? Yok, kedi değil de et ise, nerde bizim kedi?!»

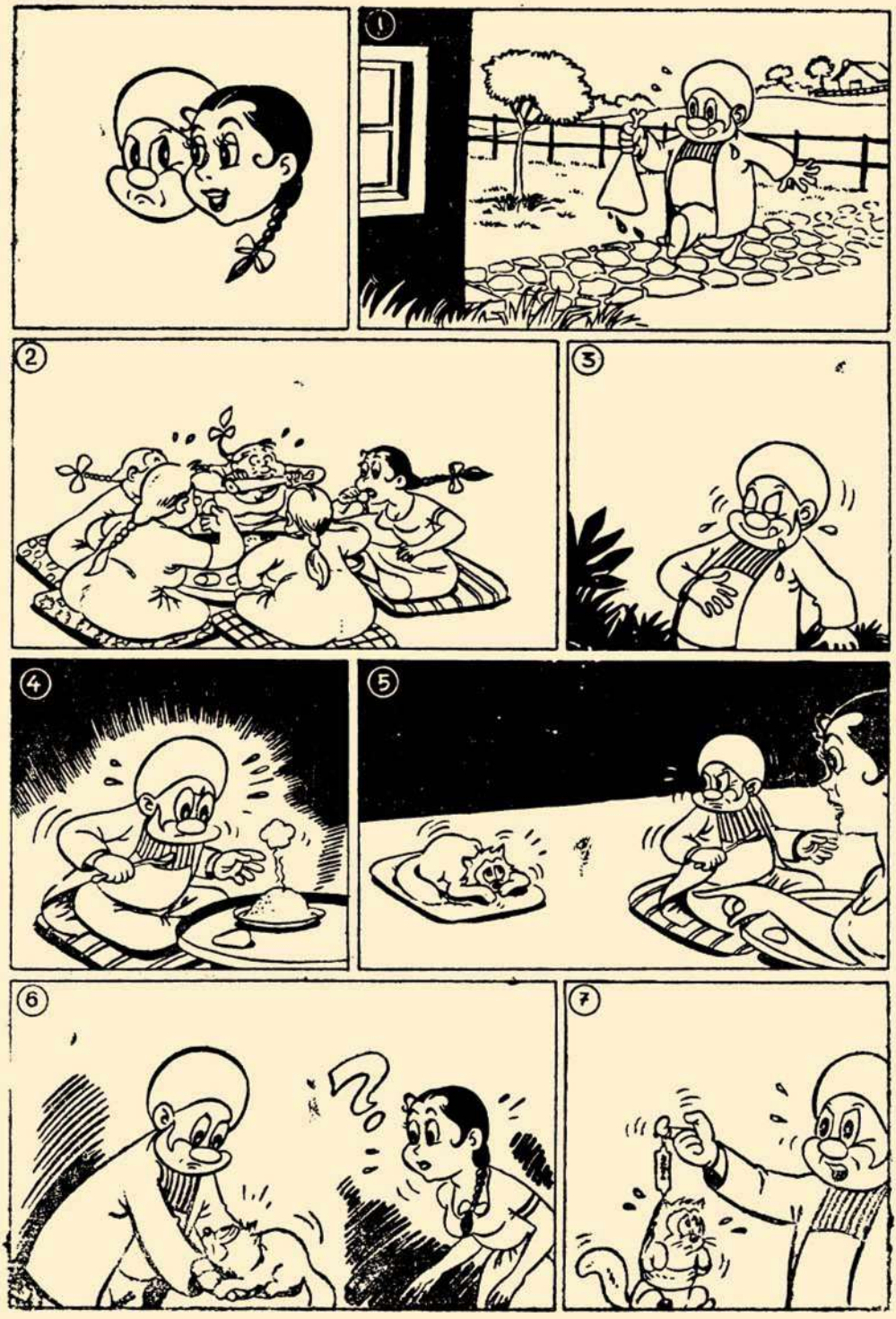
1
2
3
4
5
6
7

7

1 AYDA bir gün Hoca ile karısı dere kenarına gidip çamaşır yıkarlarmış. O gün de kazanı kurup, altını yakmışlar, birlikte kirlileri arıtmaya koyulmuşlar.

2 Karısı dere suyunda yıkadığı çamaşırları, ipe serip kurutuyormuş. Buraya kadar iyi ama, gel gelelim şeytanın işi yok ki···

3 Tam bir iki parça sabunlayıp duruladıkları sırada kapkara bir karga süzülüp, koca kalıp sabunu kaptığı gibi havalanmaz mı?
Hoca şaşkınlıktan bakakalmış.

4 Kadıncağız feryadı basmış: «Efendi, neye öyle bakınıp duruyorsun? Başka sabun yok, çamaşırı neyle yıkayacağız? Yetiş, sabun elden gidiyor!..»

5 Hoca, bakmış ki kargaya yetişmek mümkün değil. Ama kadını da teselli etmek gerek. Her zamanki hazır cevaplılığıyla
«Aldırma karıcığım, baksana onun üstü bizimkinden daha kirli! Bırak yıkansın fukara sevaptır!» demiş.

1
2
3
4
5

8

BİR gece Hoca'nın karısı: «Aman efendi; der, benim sancım tuttu. Galiba vakit, saat tamam!»

Hoca, ebenin evini bulur. Nefes nefese durumu anlatır. Kadını apar topar eve getirir.

Ebe odaya girer, kapıyı kapatır. Hoca da dışarda dokuz doğurmaya başlar.

Bir aşağı bir yukarı dolanırken kapı açılır, ebe «Hoca müjdemi ver, bir oğlun oldu! deyince rahmetlinin sevinçten ağzı kulaklarına varır.

Biraz sonra kapı gene aralanır. Ebe: «Efendi, müjde! Bir oğlan daha oldu!» deyince Ho! ca'nın keyfi artar.

Aradan beş dakika geçmez, içeriden bir viyaklama, bir ciyaklamadır kopar. Ebe: «Müjdemi...» demeğe kalmaz, Hoca kaşlarını çatar.

Bakar ki işler çatallaşıyor. Bir, iki derken.

işin sonu gelmeyecek. Hemen içeri dalar «Püf!» deyip mumu söndürür...

«Aman ne yaptın?» diye bağıran ebeye dö-

ner, «Baksana hanım, der, ışığı gören dışarı fırlıyor!»

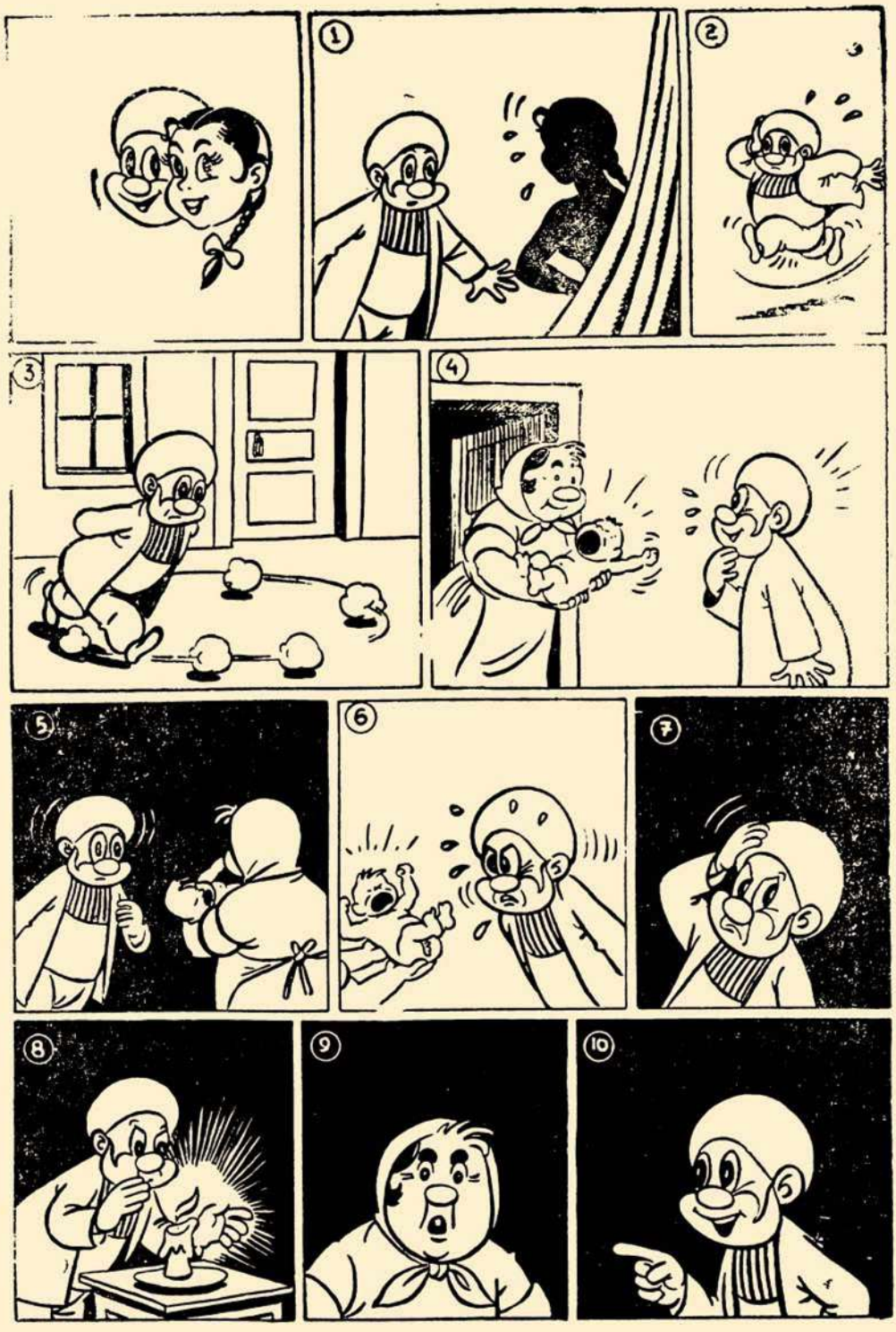
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10

9

1 KARISI ölünce Hoca'yı bir dul taze ile evlendirirler.

2 Gel gelelim gece yatağa girince kadın boyuna eski kocasını anlatır dururmuş. Kadın eski kocasını anlattıkça, Hoca da eski karısını anlatırmış. Bir gece böyle, beş gece böyle.... Hoca «sus!» dese karısı susmazmış.

3 En sonunda bir gece Hoca dayanamamış, tekmeyi savurunca kadını yataktan atmış.

4 Kadın da yaygarayı basmış. Bir türlü susmaz, ağlar, bağırırmış.

5 Konu komşu pencerelere, kapılara üşüşüp
— Sen utanmaz mısın kadın dövmeğe Hoca? diye çıkışmışlar.

6 Hoca da
— Dinleyin komşular, demiş, biz bu yatakta her gece dört kişi yatarız. Karım bir, karımın eski kocası iki, ben üç, benim ölen karı dört. Bir yatağa dört kişi sığar mı? Bizim yatak dört kişiye dar geldi de ondan karım düşüp
— yuvarlandı...

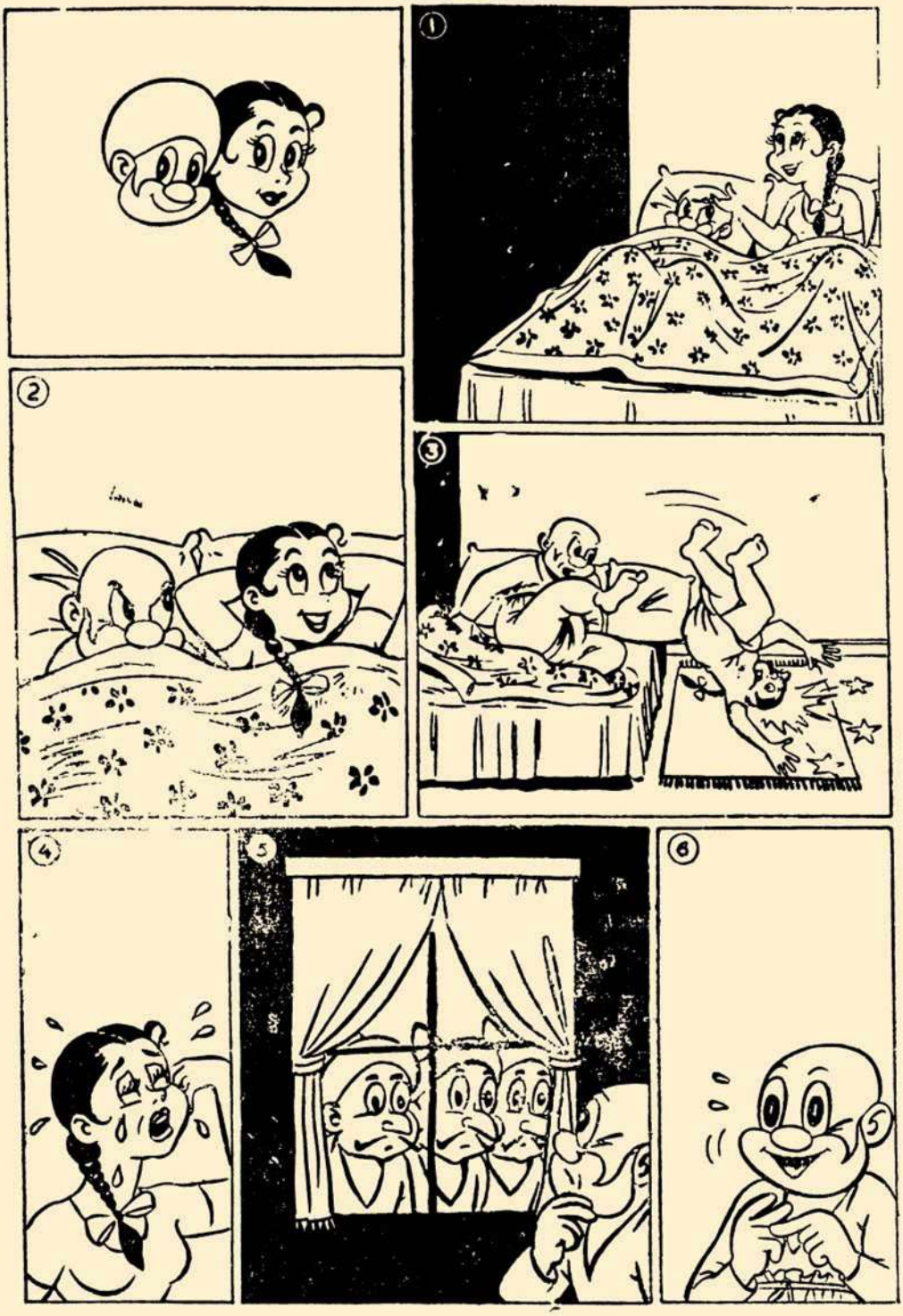
①
②
③
④
⑤
⑥

10

4 HOCA bir gün, kahvede ahbaplarıyla oturmuş yârenlik ediyormuş. Malûm, Hoca'nın ağzından bal damlar. O, anlatıyor, etrafındakiler de tatlı tatlı dinliyorlarmış

2 Derken, nereden çıktığı belli olmayan biri, arkasından tazı koşan tavşan gibi uçarak gelip bağırmış: «Bre Hoca, ne durursun? Yetiş, senin evde yangın çıktı!»

3 Oradakiler hemen fırlamışlar. Hepsinin beti benzi atmış, dilleri tutulmuş. Gel gelelim, Hoca bana mısın demiyor, çubuğunu çekiştirip duruyormuş...

4 Adam, «Acaba bir yerine mi indi, yoksa duymadı mı?» diye bir kere daha bağırmış «Bre Hoca ,yanan ev benim değil, senin! Koş, evin yanıyor!..»

5 Neden sonra Hoca başını çevirip cevap vermiş: ««Anladık evlât, anladık. Ama, biz karımla işleri bölüştük. Dışarı işi benim, ev işi onun. Ben karımın işine karışıp başımı ateşe yakar mıyım?»

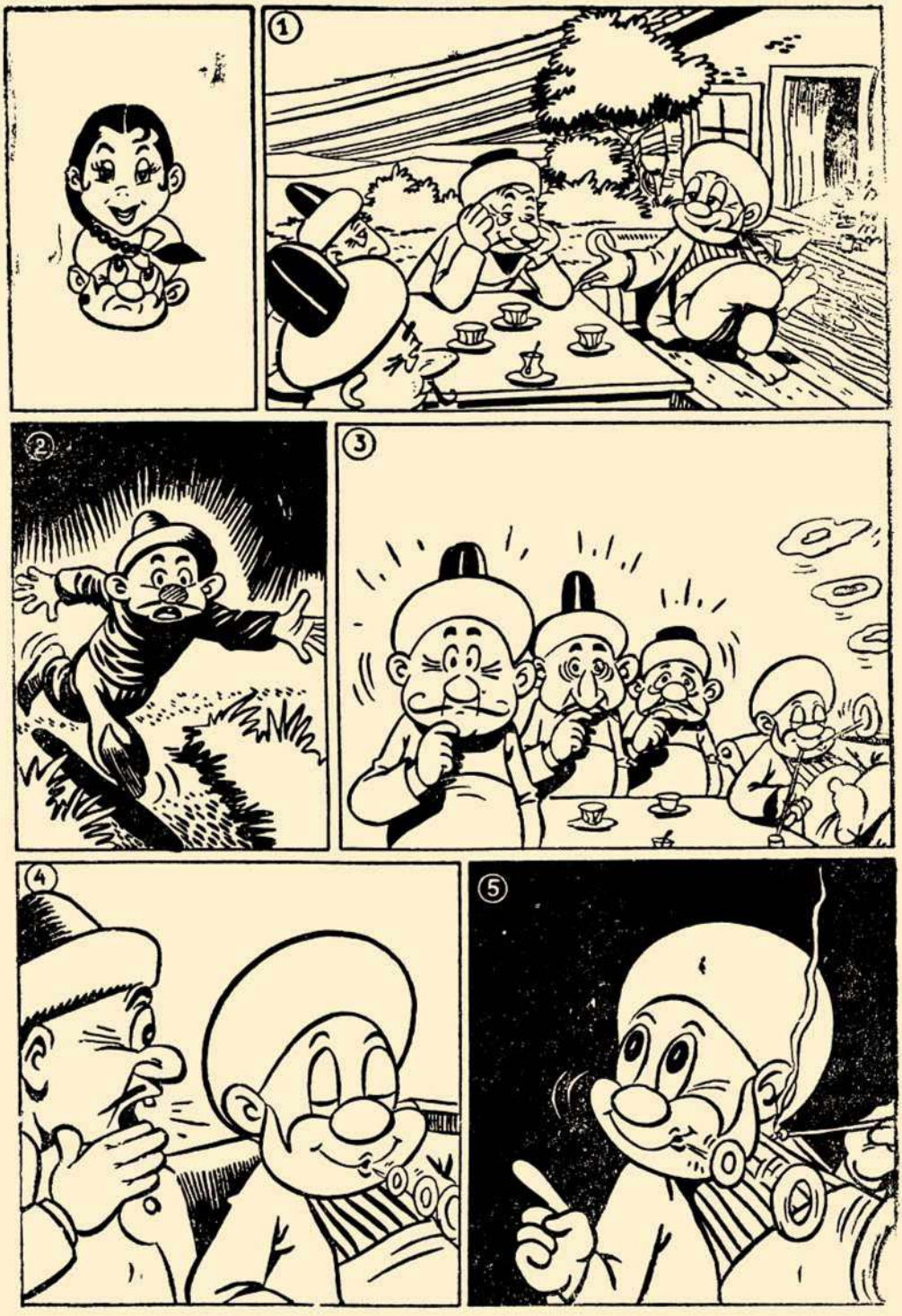
1
2
3
4
5

11

1 ALLAH kimseye dert üstüne dert vermesin, demişler.

Hocanın karısı günden güne eriyip solar, sonunda yatağa düşer.

2 Komşu kadınlar eve toplanır, kurşun dökerler, iplik bağlarlar, okuyup üflerler ama kâr etmez. Zavallı tazecik dünyaya gözlerini yumar.

3 Hoca, bunca yıl bir yastığa baş koyduğu karısını kaybedişine üzülür ama ne yapsın? Elden bir şey gelmez ki...

4 Derken haftasına, ayına varmaz bir dert gelip eşeğini de götürmez mi? Hoca kara yaslara bürünür.

5 Yemeden içmeden kesilir. İki gözü iki çeşme ağlar, durur, dünya nimetini gözleri görmez olur ki, görenler şaşar kalırlar.

6 Nihayet köylülerden biri dayanamaz, sorar:

— Be Hocam, tazecik karın öldü, bir gün, beş gün üzüldün. Bir eşeğin ardından haftalar, aylardır ağlarsın, ayıp değil mi? Deyince rahmetli gözleri yaşlı cevap verir :

7 — Haklısın ama, karım ölünce hepiniz geldiniz «Üzülme Hoca, dünyada kadın mı yok, bir yenisini alırız» dediniz, ama biriniz çıkıp boz eşeğin yerine bir uyuz eşek vaadettiniz mi?

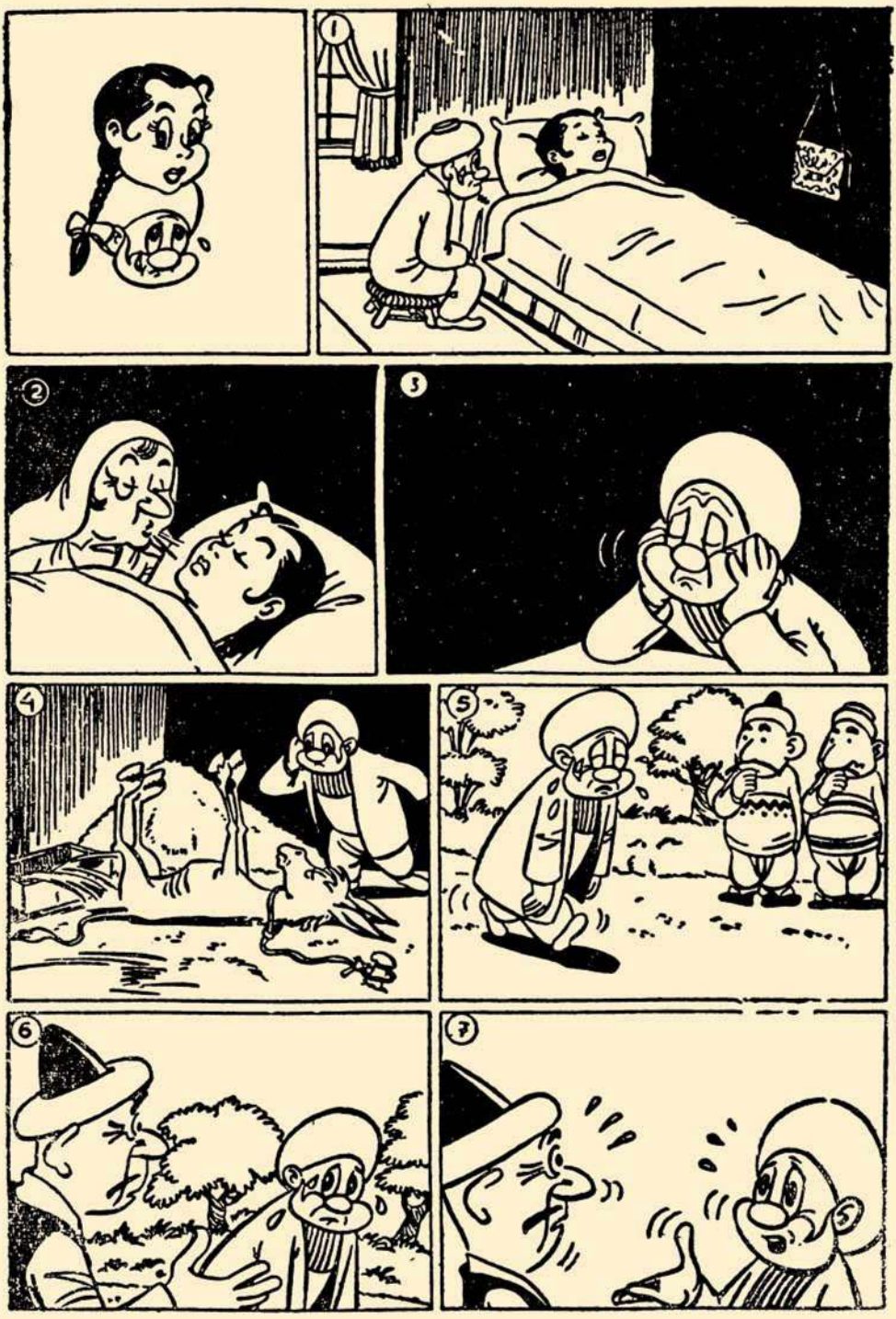
1
2
3
4
5
6
7

12

1 HOCA, karısının ölümünden sonra, uzun zaman yalnız kalmış. Nerde akşam, orda sabah, dilediği gibi gezer tozarmış.

Bir gün konu komşu etrafını almışlar, «Efendi, nedir bu halin? Bu yaştan sonra sana yakışır mı? Gel şu işe eh de, de; sana bir helâl süt emmiş bulup baş göz edelim,» demişler.

2 Hoca, her ne kadar «Etmeyin ağalar, eylemeyin. Bana düşmanlığınız ne? Hanginize kötülük ettim ki, bana bunu revâ görüyorsunuz? Bırakın, benim başımı ateşe yakmayın!» deyip diller dökmüşse de, kimseye dinletememiş.

3 Günün birinde bir hatuncuk bulmuşlar. Davullar, zurnalar çalmışlar; zerdeler, pilâvlar yemişler. Hoca'yı evlendirmişler.

4 Doğrusu ya, kadıncağız eline ayağına çevik, temiz, tertipli biriymiş ama, inadına da çirkinmiş.

5 Gerdeğe girdiğinin ertesi günü hatuncuk ezile büzüle Hoca'nın karşısına dikilip, «Efendi, hısım akrabadan kimlere görüneyim, kimlere görünmeyeyim?» diye sorunca, Hoca :

— Vallahi hanım, demiş, bana görünme de kime görünürsen görün!..

①
②
③
④
⑤

13

1 HOCA bir sabah yüzü gözü morarmış, eli kolu sarılı, sokağa fırlayınca, çenesi düşük bir komşusu karşısına dikilir

— Hayrola Hoca, bu ne hal böyle? Diye sorar.

2 — Ne olacak canım, bir şey yok.

Ve yürüyüp geçmek ister, ama yapışkan adam bırakmaz.

— Efendi, elinden yüzünden belli. Ne saklıyorsun? Sende bir hal var.

3 Hoca, bakar ki kurtuluş yok, işi biraz açıklar

— Canım, her evde olur. Hanımla biraz ileri geri ettik.

4 Beriki, Hoca'yı kıstırmışken bırakmak istemez

— Dün gece sizin evden bir gürültü de duyduk, elbet bunun bir sebebi olmalı, deyince, Hoca işi küçümseyerek

5 — Be birader söyledik ya, der; Hanımla biraz atıştık. Bizimki cübbeme bir tekme vurup merdivenden aşağı yuvarladı!

Adam bıyık altından güler

— A Hoca, kimi kandırıyorsun, bir cübbeden o kadar gürültü çıkar mı?

6 Hoca artık dayanamaz :

— Be komşu, amma uzun ettin ha, cübbenin içinde ben de vardım, der, yürüyüp gider.

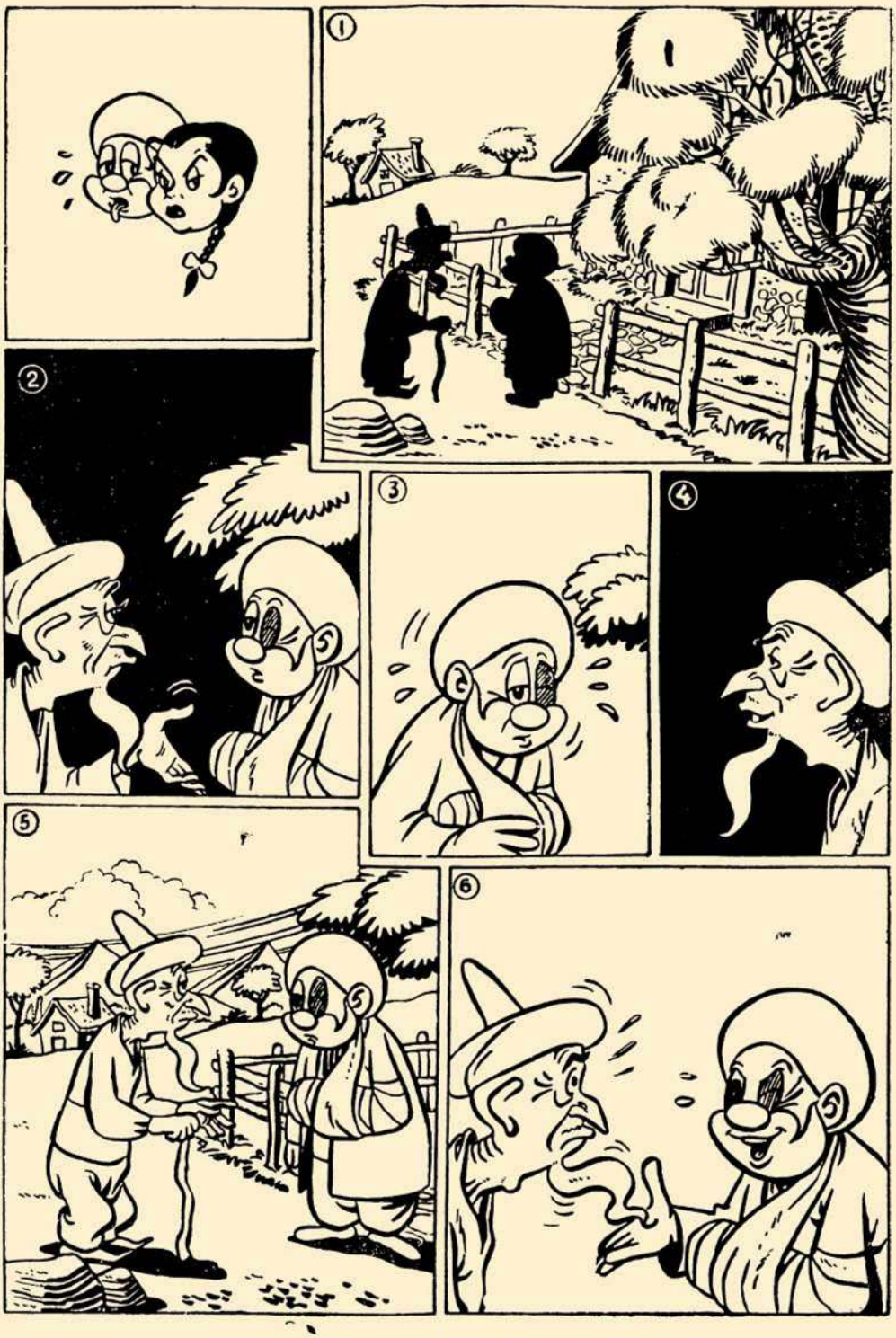
①
②
③
④
⑤
⑥

14

1 KARISI Hoca'ya bir oyun oynamak ister. Çorbayı ocaktan aldığı gibi kaynar kaynar sofraya getirir.

2 Ama, nasıl olduysa, kazdığı kuyuya kendisi düşer. Çorbanın sıcak olduğunu unutur, kaşığı kâseye daldırır.

3 Dili damağı haşlanır, gözlerinden şapır şapır yaşlar boşanır. Hiç bir şeyin farkında olmayan Hoca

4 — Ne o hanım, ağlıyor musun yoksa? Diye sorunca

— Ah efendi, der, nasıl ağlamıyayım? Rahmetli anam bu çorbayı çok severdi, aklıma gelince kendimi tutamadım.

5 Hoca bu masalı dinledikten sonra, hürmetlice bir kaşık da kendisi yuvarlamaz mı? Boğazından cehennemin katran kazanı boşalmış gibi haşlanır, bağrı yanar, gözlerine yaş dolar.

6 Muradına eren karısı alayla, «Efendi, ya sen neye ağlıyorsun? gibilerden bir lâf edince, rahmetli öfkeyle

— Ben, der; ananın öldüğüne değil de, seni başıma bırakıp gittiğine ağlıyorum!.. der.

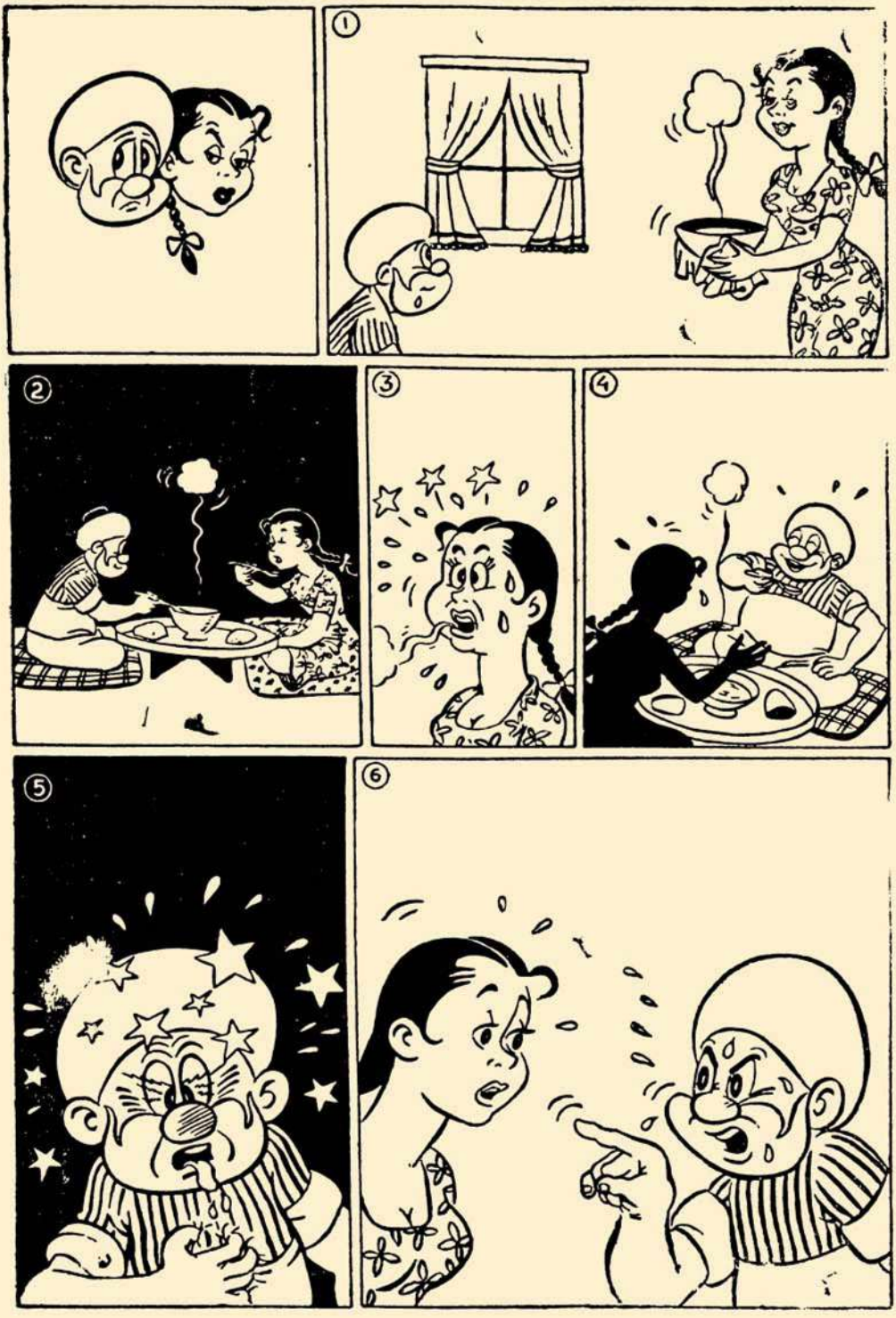
①
②
③
④
⑤
⑥

15

1 HOCA, ciğeri pek severmiş. Hafta sekiz, gün dokuz, eve ciğer getirirmiş ama, bir türlü yemek nasip olmazmış.

2 Nihayet bir gün sabrı tükenmiş olmalı ki, kaşlarını çatıp sormuş: «Yahu, gene ciğeri kim yedi ki, sofrada bir parçasını bile göremiyorum?»

3 Karısı cevap vermiş: «Efendi, bu da sorulacak şey mi? Ciğeri kim yer? Yese yese bizim karakedi yemiştir.»

Bunun üzerine rahmetli sofradan kalkar, doğruca mutfağa gider.

4 «Ne olur, ne olmaz, bari bunu kurtaralım,» deyip, baltayı alır, teldolaba kor, üzerine de kilidi vurur.

5 Bu işleri uzaktan hayretle seyreden karısı bir aralık «tuhafsın efendi, balta da kediden saklanır mıymış, kedi ne yapsın onu?» diye sorunca, rahmetli taşı gediğine yerleştirir

6 — Öyle deme hanım, iki paralık ciğere tamah eden, kırk akçelik baltaya göz komaz olur mu ?

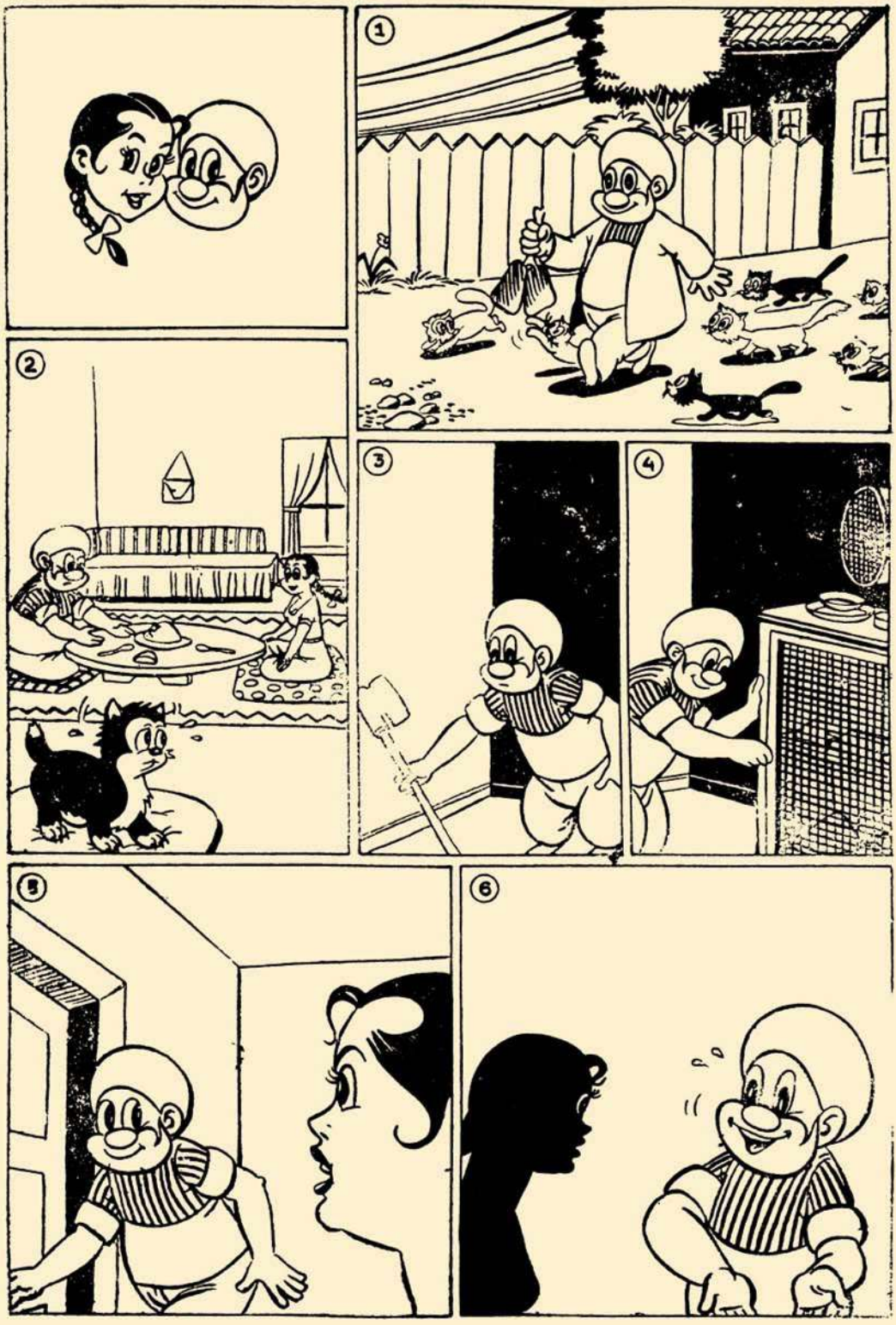
1
2
3
4
5
6

16

1 EŞEĞE yem verme yüzünden, Hocanın karısıyla başı derde girer. «Sıra sendeydi, yok sendeydi!» diye her gün kavga ederler.

2 Nihayet bir gün Hoca, «Kim önce konuşursa eşeğe o yem versin!» diye ortaya bir teklif atar.

3 Karısı teklifi uygun bulur, ama «Belki ağzımdan bir lâf kaçırırım» korkusuyla kalkar komşuya gider.

4 Hoca da sedire sırtüstü yatar.

5 Ortalıkta ses sedâ kesilince hırsızlara gün doğar.

6 Çuvallarını sırtlayıp sessizce eve girerler.

7 Sandıkta, sepette ne bulurlarsa çuvallarına doldurmaya koyulurlar. Hoca her şeyi görürse de bahsi kaybetmemek için sesini çıkarmaz.

8 Nihayet hırsızlar Hocanın üstündekileri de alıp onu bir don, bir kavuk bırakırlar.

9 Karısı komşudan dönüp de ortalığı tamtakır görünce, «Amanın komşular, yetişin evim soyulmuş!» diye feryadı basar.

10 O zaman Hocanın keyfi gelir. Yattığı yerden şöyle der

— Be kadın ne bağırıp duruyorsun? İşte bahsi kaybettin. Git de eşeğin yemini, suyunu ver!

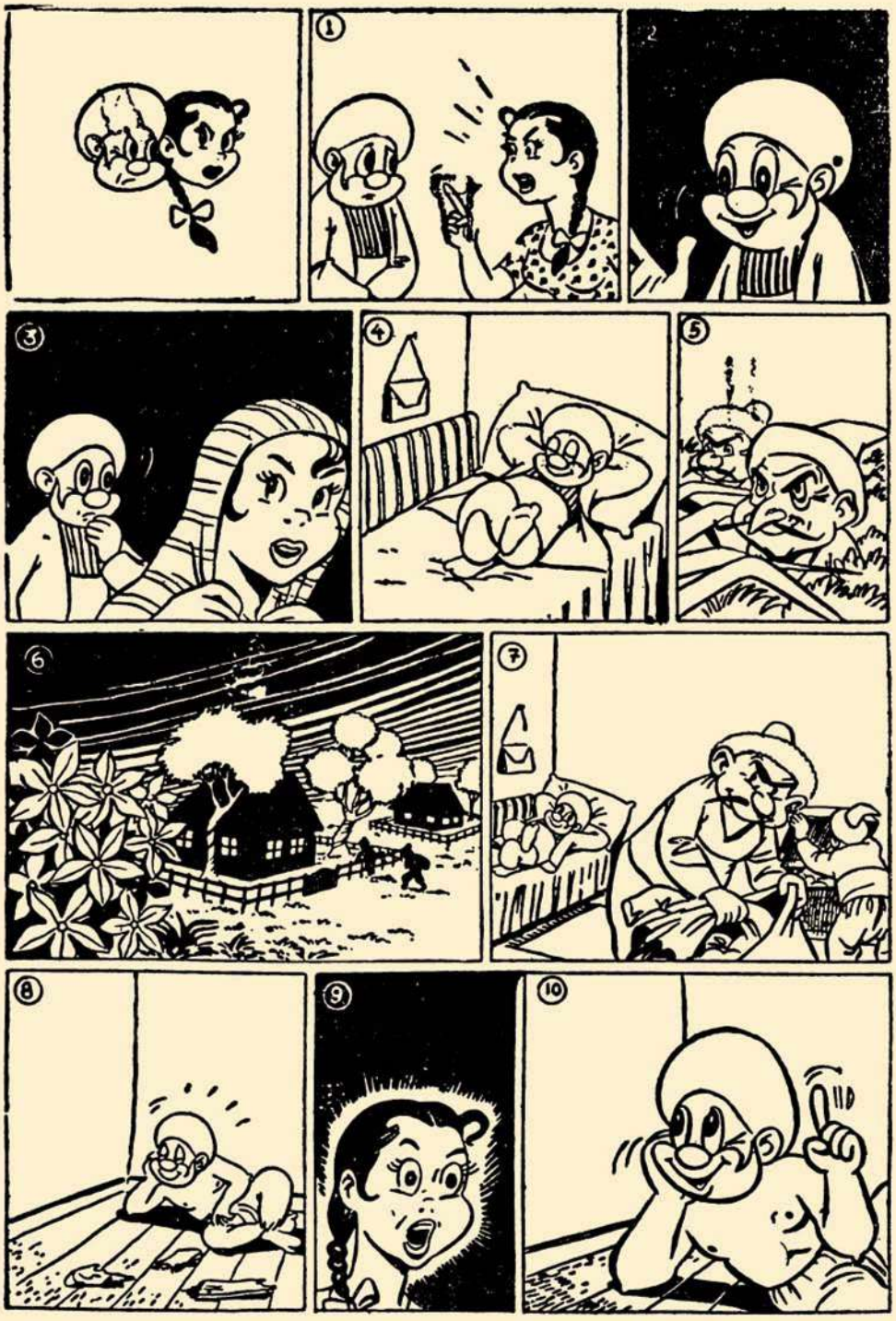
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10

17

1 HOCA'nın gölge kadılığı ettiği günlerden bir gün, bir adam gelmiş. Bir sürü ağız kalabalığından sonra, lâfı evirip çevirip demiş ki

2 — Efendi hazretleri, malûmuâliniz dağın, bayırın kanunu olmaz ama, bir de ehlinden soralım dedik. Acaba bir inek, bir ineği bayırda otlarken boynuzlayıp öldürse ne lâzım gelir ?

3 Hoca gevrek bir kahkaha koyvermiş

— Ne lâzım gelecek a canım, demiş; bunlar alt tarafı ağzı dili yok hayvanlar. Darağacına çekecek değiliz ya···

4 Bu söz üzerine adam rahatlamış. Geniş bir nefes aldıktan sonra

— Hay ağzına sağlık efendi, bizim inek sizin ineği öteki dünyaya yolladı da··· demesin mi ?

5 O zaman Hoca'nın rengi atmış. Bütün hiddetiyle gürleyerek

— Haaa, demiş, şimdi mesele çatallaştı; hele ver bakalım şu kara kaplı kitabı bana!

①
②
③
④
⑤

18

1 HOCA gölge kadısı iken, karşısına birbirinden dâvacı iki adam gelir. Biri «Efendim, bu adamdan dâvacıyım...» der, anlatır

2 — Bu adam, dün bir eşek yükü odun yüklenmiş gidiyordu. Ayağı taşa takıldı, düştü. Kendisini yerden kaldırdım...

3 Odunları da sırtına yüklersem ne vereceğini sordum, «Hiç» dedi. Odunları yükledim. Şimdi hakkımı vermiyor...

4 Hoca elini sakalına atar, bir zaman düşünür. Herife bakar. Aklının, tepesinden ne kadar yukarıda olduğunu ölçer, biçer, sonra:

5 — Hele beri gel ahbap, der; şu kara kaplı kitabı kaldır bakalım, altında ne var?

6 Adam çekine çekine sokulur. Elini uzatır, kara kaplı kitabı kaldırır, altına bakar. Hoca sorar

7 — Ne varmış ?
Adam cevap verir
— Hiç!..

8 Bunun üzerine Hoca :
— Al onu da git, der; «Hiç» de olsa kimsede hakkın kalmasın!..

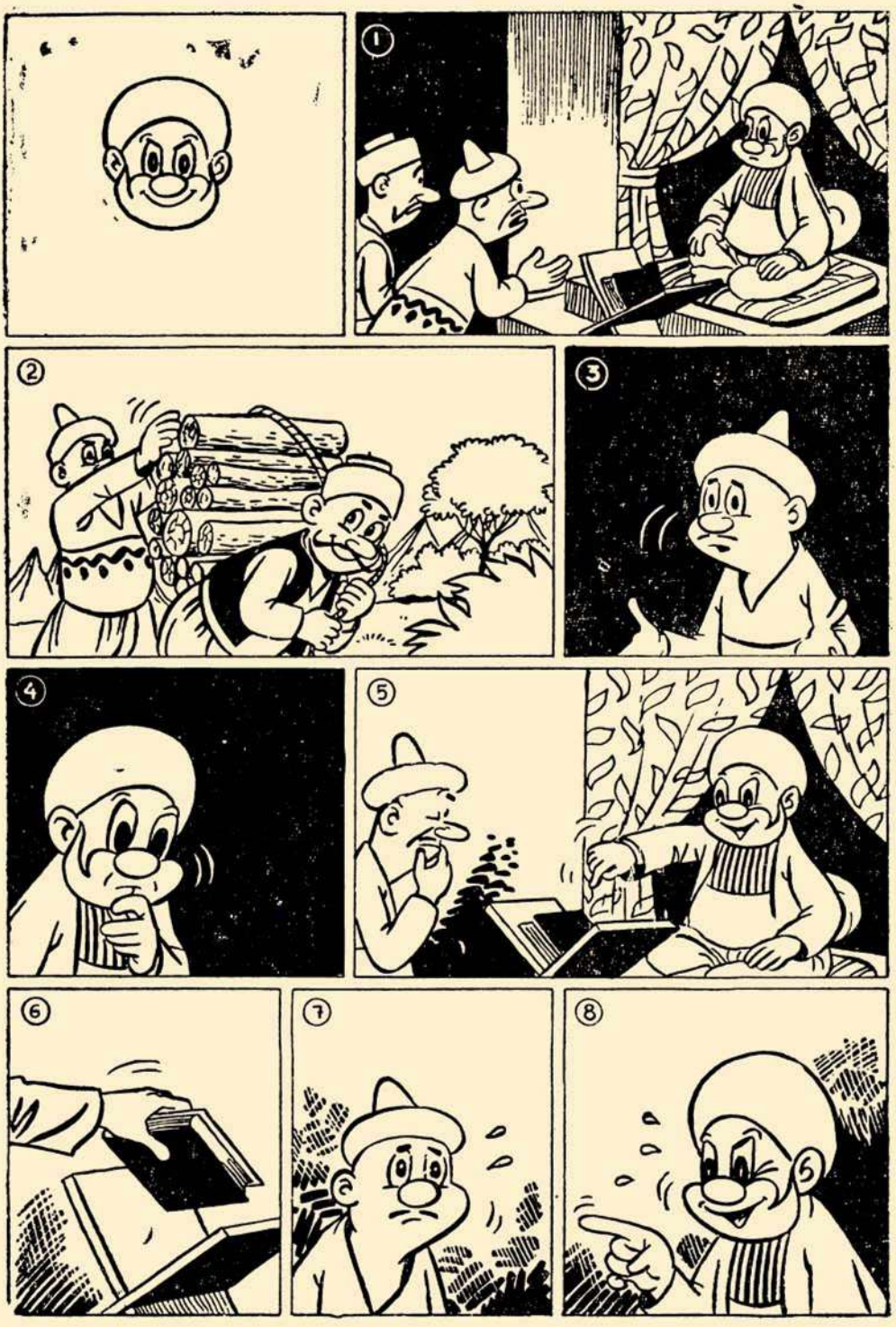
1
2
3
4
5
6
7
8

19

1 TİMUR, bakılıp beslensin diye Hoca'nın köyüne bir fil yollar. Lâkin mübarek hayvan doymak nedir bilmez.

2 Köyde ne kadar bağ, bostan varsa bozar, ağaçları kırar; meyvaları, sebzeleri küfesiyle yutar da «Daha var mı?» der gibi bakınır.

3 Köylü fili doyurmaktan illâllah der. Bir gün toplanır, Hocaya giderler, «Aman Efendi, ne olursa senden olur!» der, yalvarırlar.

4 Rahmetli mırın kırın ederse de, sonunda dayanamaz. Önlerine düşer, yola koyulurlar.

5 Ama, kimde Timur'un karşısına çıkacak yürek var? Bir, iki derken hepsi savuşur, Hocayı tek başına bırakırlar.

6 Hoca huzura çıkıp «Devletlim, şu fil...» diye söze başlarken arkasında kimsenin kalmadığını görünce, müthiş canı sıkılır.

7 Hemen sözü değiştirerek, «İhsan buyurduğunuz filden o kadar hoşnuduz ki!... der, «Çok hoşnuduz ama, zavallı hayvan pek yalnız...»

Timur, «File eş istiyorsunuz demek, hay hay, yarından tezi yok!» diye Hocayı salar.

8 Akşam üzeri köylü, Hocanın etrafını alıp

— Aman efendi, hayırlı haberini bekliyoruz, deyince Hoca

— Elbet, der, müjdemi hazırlayın, yarın dişisi de geliyor!..

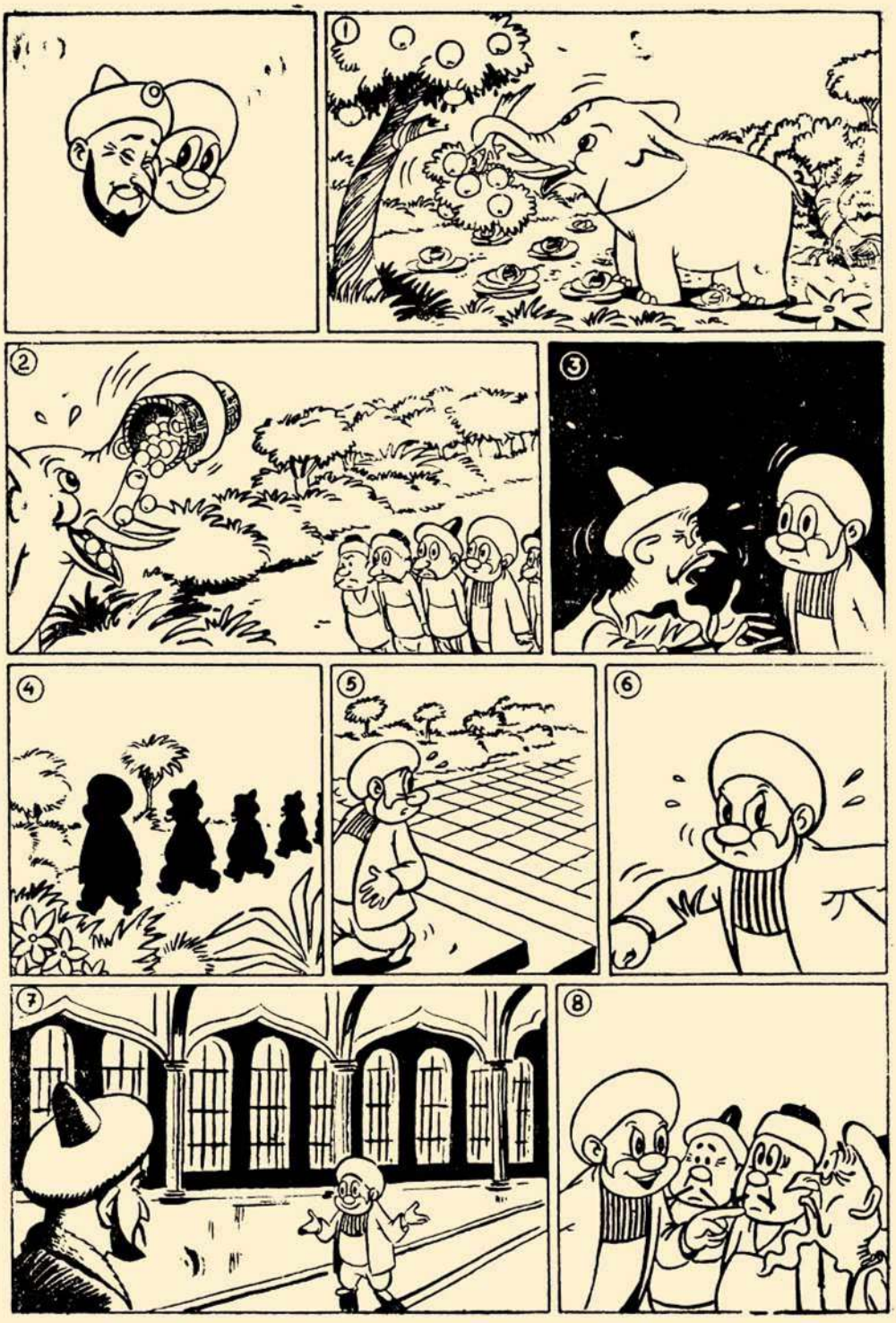
1
2
3
4
5
6
7
8

20

1 TİMURLENK, rahmetlinin sözünden sohbetinden hoşlanınca, yanından ayırmaz olmuştu. Nereye olsa onu da götürüyordu.

Bir gün hamama gitmeğe karar verdi. Tabiî Hoca da beraber. Önceden haber salındı, hamam temizlenip paklandı.

2 Timurla Hoca göbek taşına kuruldular. Dereden tepeden konuşurlarken Timur ortaya bir lâf attı :

— Hoca, dedi, beni götürüp köle diye satsalar acaba kaç akçe ederim?

3 Hoca düşündü, taşındı,

— Vallahi devletlim, diye cevap verdi, ben bu işin tellâlı değilim ama, etsen etsen elli akçe edersin!

4 Timur, Hocanın şakacılığını bildiği için alınmadan

— Bre Hoca, sen neler söylüyorsun? Benim yalnız şu belimdeki peştemal elli akçe eder, deyince Hoca :

5 — İyi bildin şevketlim, dedi, ben de zaten peştemala fiyat biçtim!..

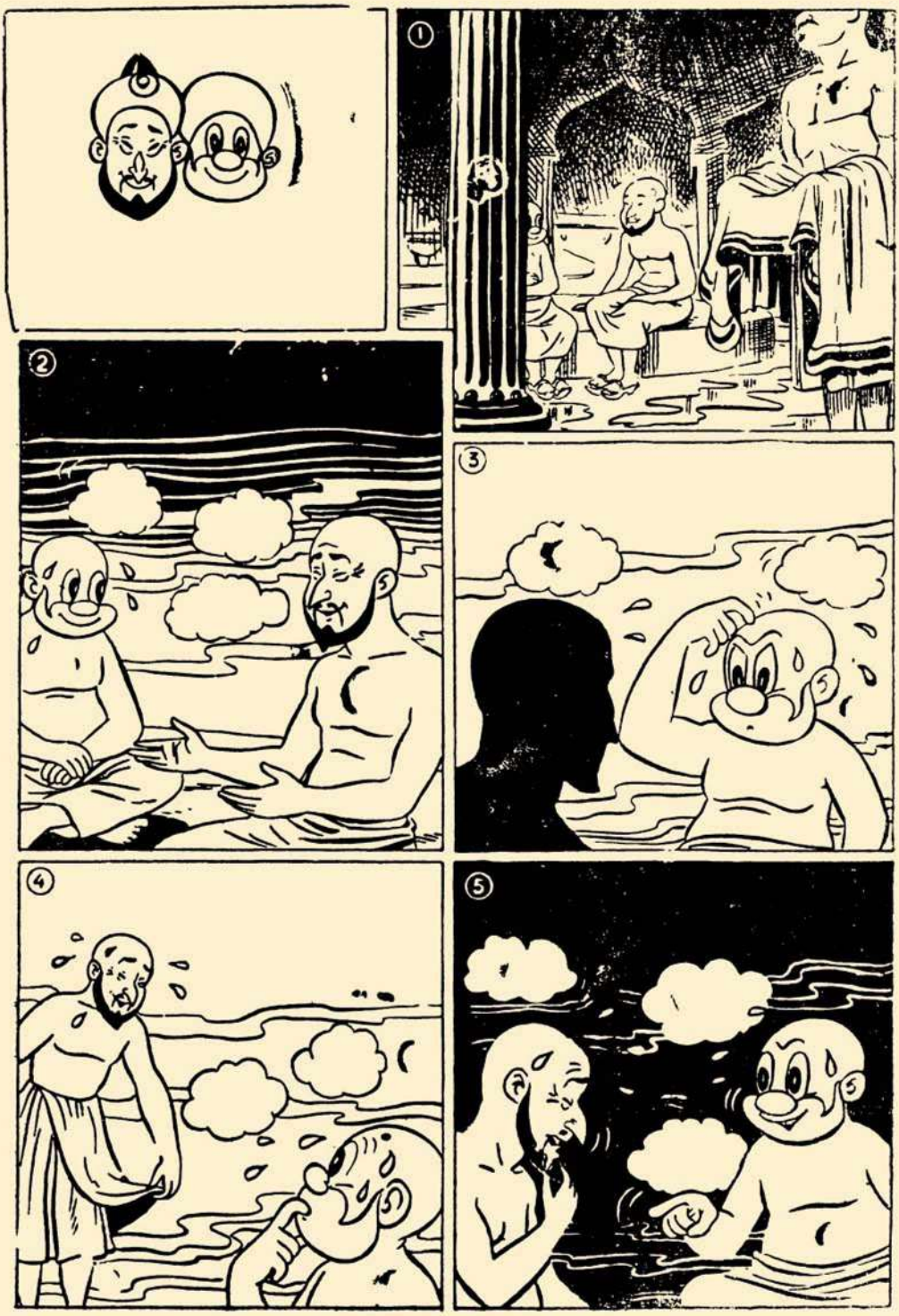
①
②
③
④
⑤

21

1 BİR GÜN Timur, ava çıkarken Hocayı da beraber götürür. Epeyi yol aldıktan sonra avlanacakları ormanın kenarına gelirler.

2 O zaman Timur, Hocaya döner
— Haydi bakalım, der, lâfa gelinde deveyi dizinden, pireyi gözünden vurduğunu söylersin. İşte meydan, göster kendini!

3 Hoca işin sarpa sardığını anlar ama ne yapsın? Çaresiz yayı; oku alır, «Yâ Allah!» deyip fırlatır.

4 O boşa gider ama, Hocada lâf mı yok. «Sizin Sekbanbaşı böyle atar şevketlim!» der.

5 İkinci oku da fırlatır, yine vuramaz. «Bizim Subaşı da böyle atar devletlim!» der.

6 Bu okların hepsi de boşa gidecek değil ya. Üçüncü ok tesadüfen gider bir kuşa isabet eder.

7 O zaman Hoca
— Nasreddin kulunuz da işte böyle atar sultanım! der.

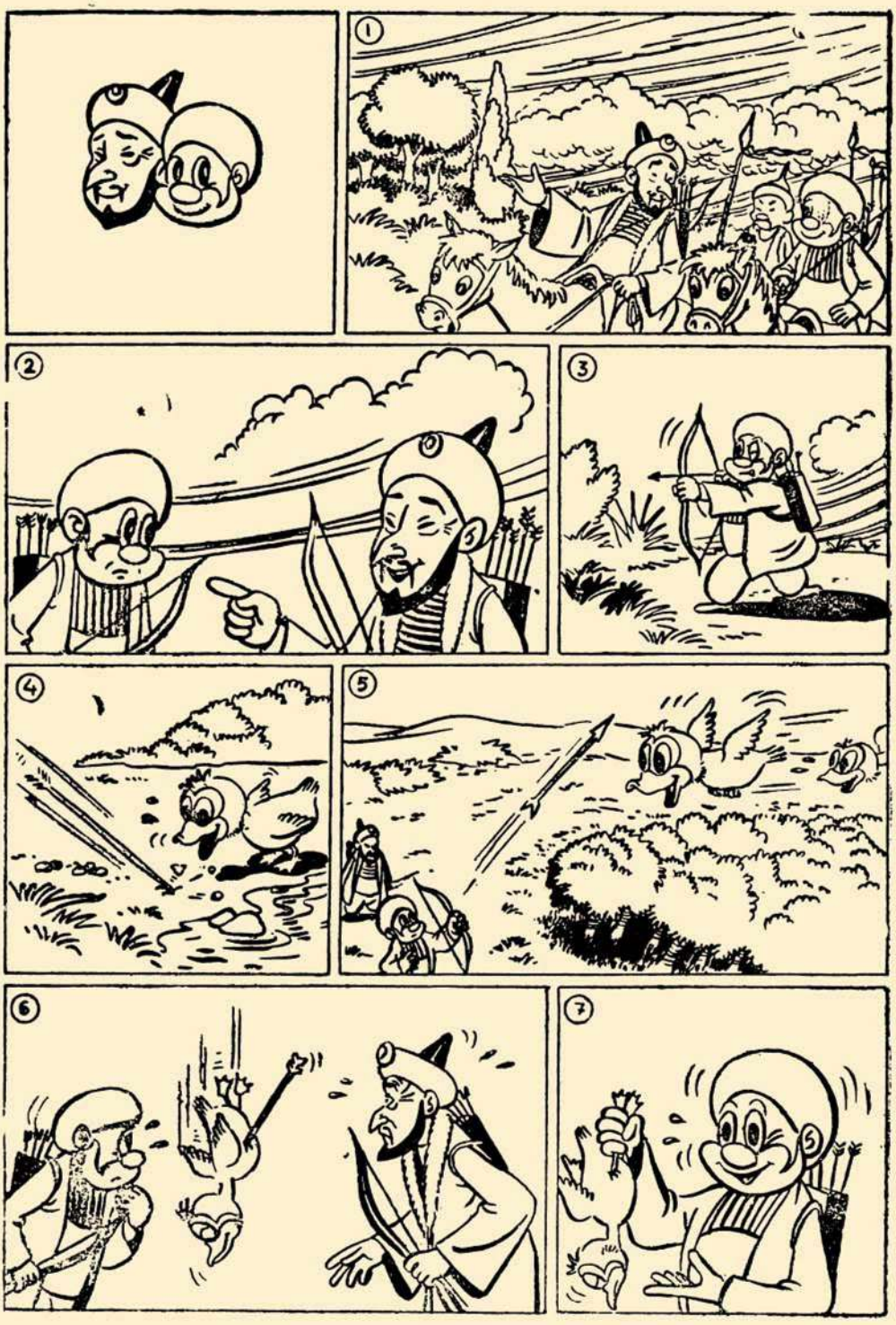
1
2
3
4
5
6
7

22

1 HOCA bir gün Timura götürmek için bir kaz keser, güzelce kızartır. Tepsiye yerleştirip yola koyulur.

2 Mübarek kaz da öyle bir kızarmış ki, mis gibi kokuyor. Hocanın ağzının suyu akar.

3 Nihayet «Adam sen de, Timur nereden farkına varacak?» der, bir budu gövdeye indirir.

4 Timurun bir ayağı kısa ya, budun birini eksik görünce alınır, hiddetle «Nerde bunun bir ayağı?» diye bağırır.

5 Hoca hiç düşünmeden «Hünkârım, der, bizim Akşehirin kazları hep böyle tek ayaklıdır. İnanmazsanız pınar başına gidip bakın!»

6 Sahiden de pınara vardıklarında, bütün kazların tek ayak üstünde güneşlediklerini görürler.

7 Hocanın tam bahsi kazanacağı sırada, kaz çobanı çomağıyla kazlara vurmaya başlamaz mı? Hepsi iki ayağı üstüne basıp kaçışırlar.

8 Bunun üzerine Timur «Gördün ya, bütün kazlar da senin gibi iki ayaklı!» deyince Hoca da dayanamaz, «Sultanım, der o çomağı sen yeseydin alimallah dört ayaklı olurdun!..»

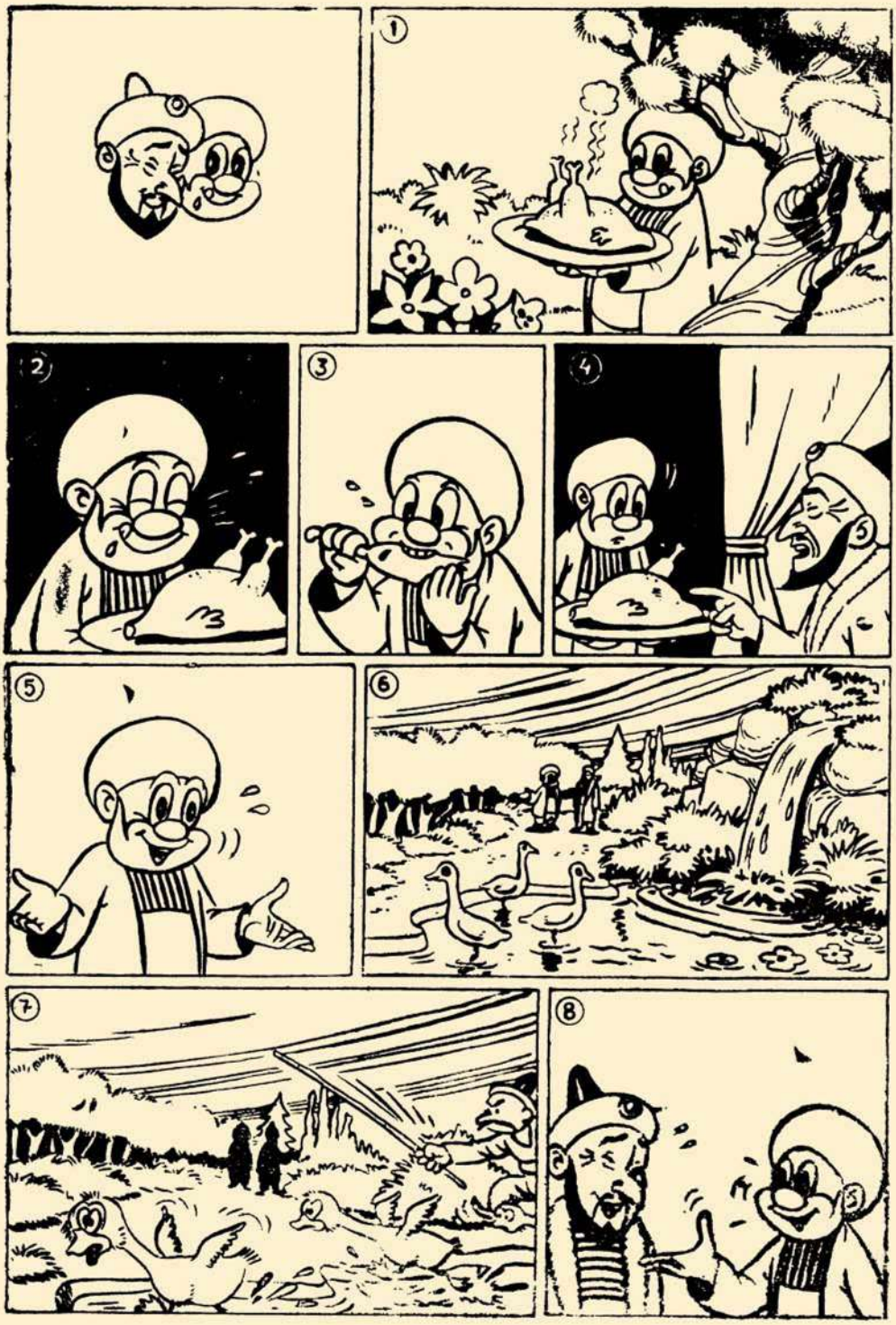
1
2
3
4
5
6
7
8

23

1 HOCA bir gün yola düşmüş, kendi halinde gidiyordu ki...

2 Ensesinde «Şırraak!» diye bir tokat şakladı. Arkasına dönüp baktığı zaman, hiç tanımadığı bir adam gördü.

3 Herif, özür dileyeceği yerde, üstelik «Seni bir adama benzettim!» gibilerden lâf etmeğe başlamaz mı?

4 Hocanın kan beynine sıçradı. «Ben sana gösteririm adamı!» deyip, yakasına sarıldığı gibi, Kadının huzuruna çıkardı.

5 Kadı, Hocanın şikâyetini dinledi ama nedense suçlu adamı korumağa başladı.

6 «Canım bir yanlışlık olmuş, hadi sana iki akçe versin de helâllaşın!» dedi, üstelik para getirmesini bahane edip adamı savdı.

7 Hiç bir şeyin farkında olmayan Hoca saatlerce bekledikten sonra, kendisine oynanan oyunu sezdi.

8 Yaradana sığınıp Kadı'nın suratına öyle bir şamar aşketti ki, kendisi de, görenler de beğendi.

9 Sonra «Efendi Hazretleri, dedi, benim işim var, daha fazla bekleyemem. O adamın getireceği iki akçeyi sen alıver!..»

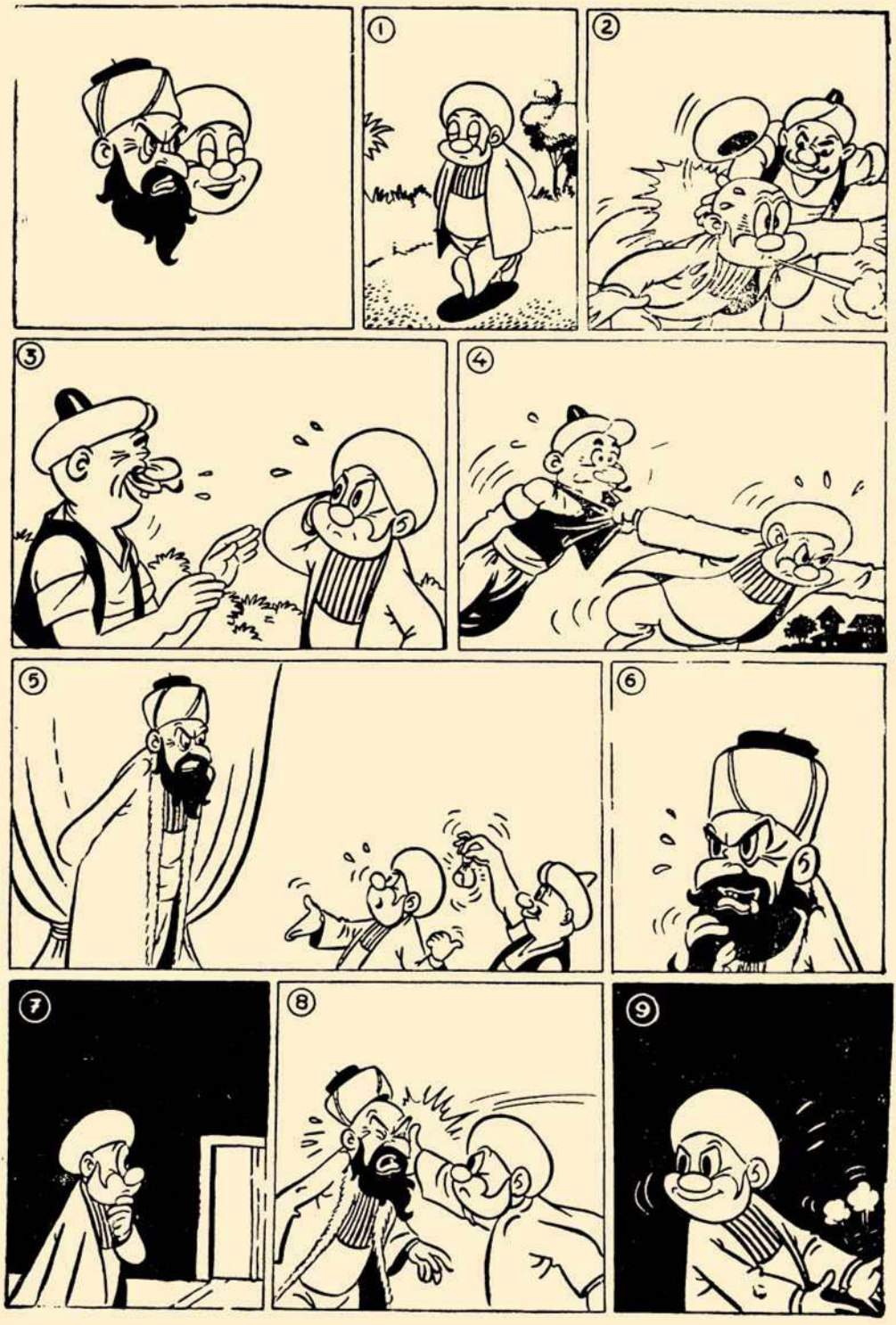
①
②
③
④
⑤
⑥
⑦
⑧
⑨

24

1 BİR gün Hocanın Kadı ile görülecek bir işi çıkar. Kadı ise rüşvetçinin biriymiş. Bir şey sızdırmadan kimsenin işini görmezmiş.

Hoca bakar ki, olacak gibi değil. Kalkar, büyükçe bir çömleği dere kenarında kil ile doldurur. Üstüne de bir iki sıra bal döşer.

2 Gün dönüp, ortalıktan el; ayak çekildikten sonra yola koyulur, Kadının kapısını çalar.

3 Kadı, bir çömlek balı görünce ağzının suyu akar. Hocanın istediği ilâma mührü basar.

4 Hoca, kapı kadar ilâmı aldıktan sonra, keyifle evine döner, amma···

5 Aradan üç gün geçmez ki, Kadının dalavereli işlerini çeviren çömezi damlar! «Aman Hoca, der; Kadı efendinin selâmı var. İlâmda kusur olmuş, hemen efendiyi göreceksin!»

6 Hoca kaçın kurası, oyuna gelir mi hiç! Gevrek bir kahkaha koyverir: «Sen, Efendi Hazretlerine selâm söyle, der; ilâmda kusur olur mu? Olsa olsa kusur bizim bal-çömleğindedir!»

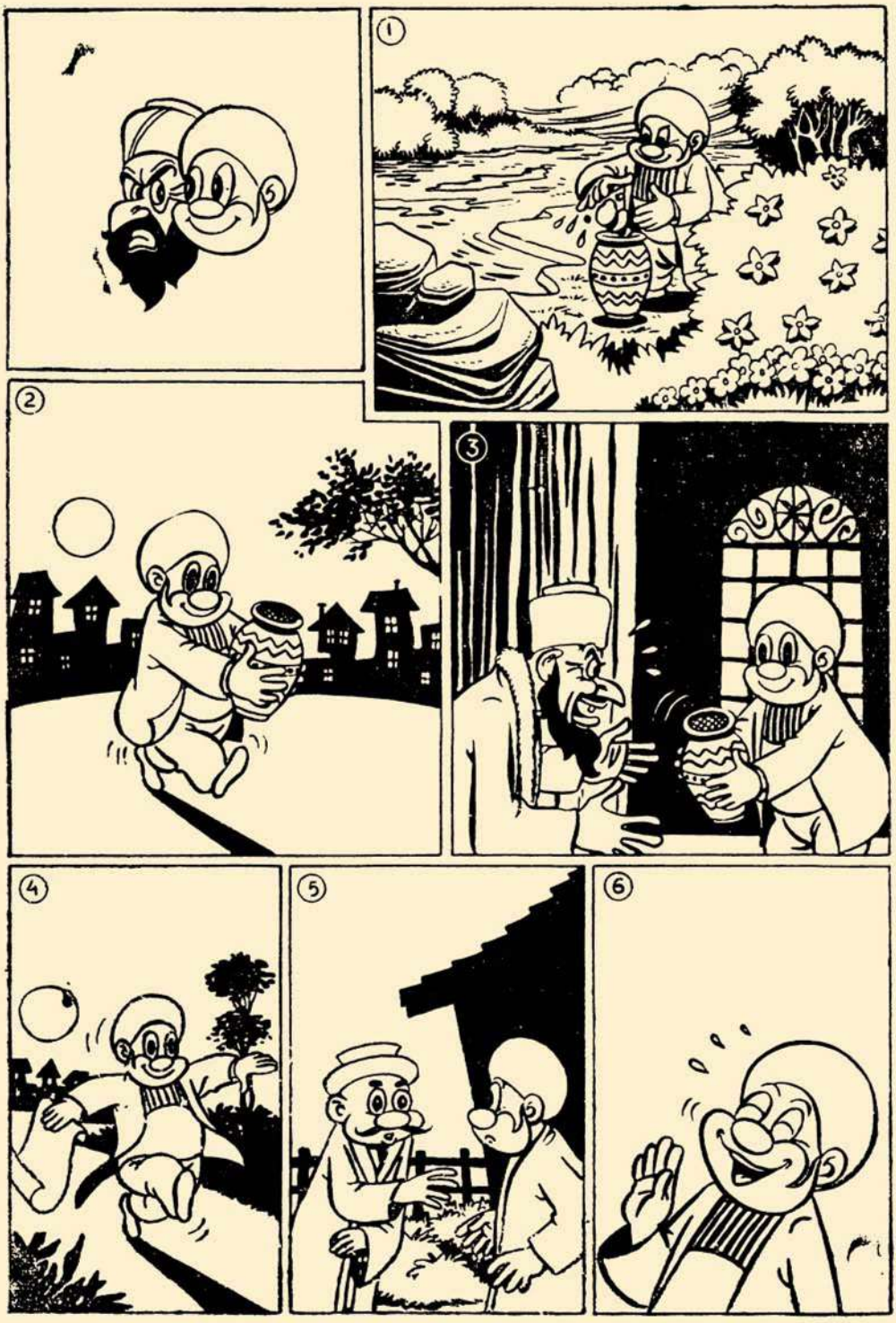
①
②
③
④
⑤
⑥

25

1 ADAMIN biri yol üstündeki hanlardan birine iner. Hancı bir tavuk kızartır, iki de yumurta kaynatır, yolcuyu ağırlar.

2 Sabahleyin de bir ağalık yapar, «Para için sıkılma, dönüşte de versen olur» der, adamı uğurlar.

3 Aradan aylar geçer, adamın yolu gene aynı hana düşer. Şundan, bundan konuştuktan sonra yolcu hesabı soracak olur, hancı: «Vallahi, o iş bikarışık ama, sen iki yüz akçe ver, yeter!» deyince, adamın tepesi atar.

4 «Aman ağa, bir tavukla iki yumurta bu kadar eder mi?» demeğe kalmaz, hancı hesabı yapar: «Bir tavuk günde bir yumurta yumurtlasa, şu kadar ayda, şu kadar yumurta eder. Her yumurtadan bir piliç çıksa, o da bu kadar eder. Sana, bunca tavuğu yumurtayı iki yüz akçeye kim verir?»

5 Zavallı adam, bakar ki, iş olacak gibi değil. Karar verip Kadıya giderler. Kadı ise malûm: Rüşvetçinin biri. Eh, hancı da Kadıya giderken heybeyi doldurmayı ihmal etmez...

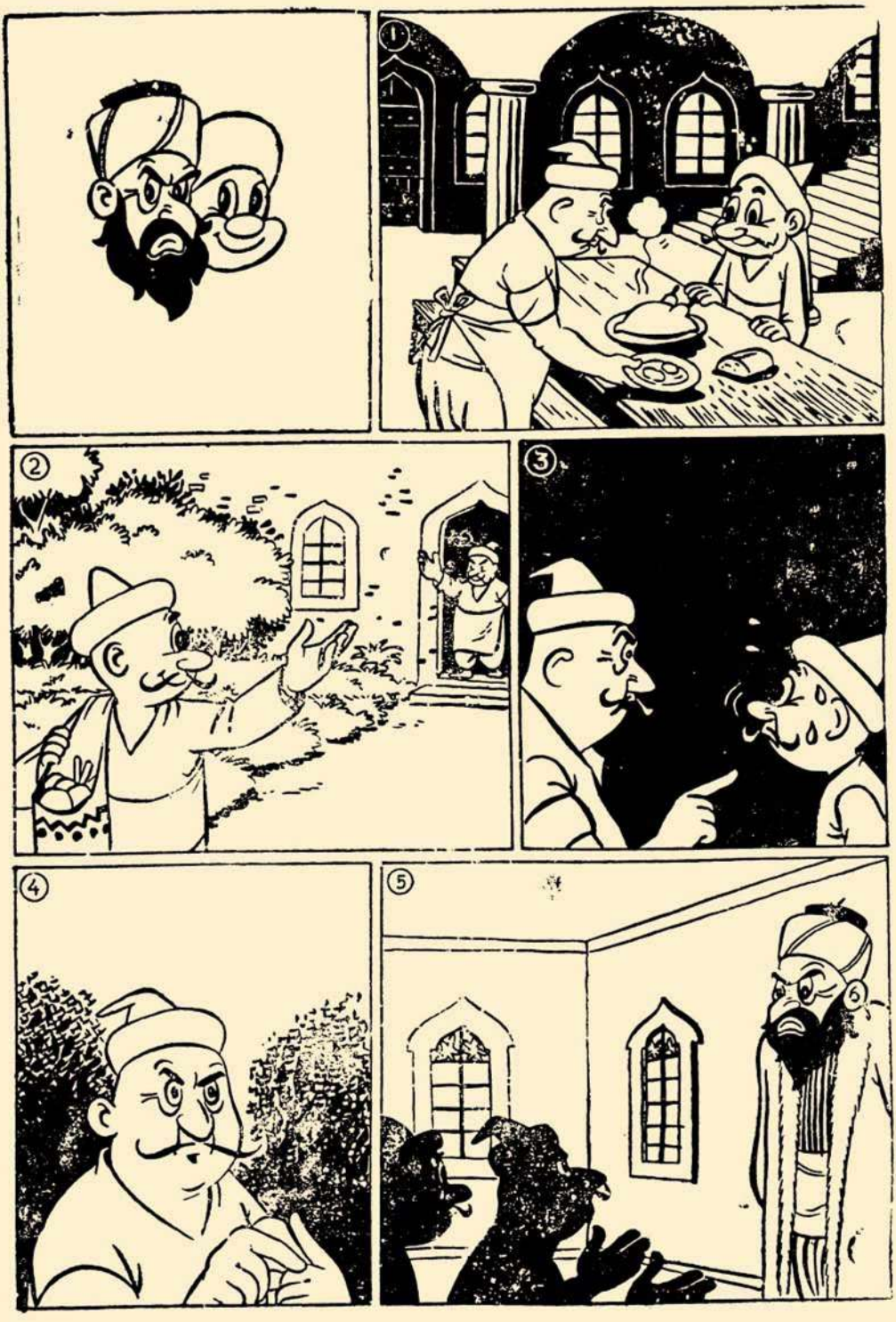
1
2
3
4
5

6 Kadı, heybeden başlarını çıkaran tavukları görünce hükmünü verir: «Hancı haklı, der, bu parayı vereceksin. Şahidin, ispatın varsa şu saate kadar getir!»

7 Adam ne yapacağını şaşırır. Dışarı çıkınca Hocayı karşısında bulmasın mı? Hemen ellerine sarılır, meseleyi baştan sona anlatır.

8 Hoca «Var git, beni mahkeme kapısında bekle, ben o saatte gelirim!» der, adamı yollar.

9 Adamcağız kapının eşiğine büzülür, bekler. Ama saatler geçer, Hoca görünmez.

10 Nihayet kan, ter içinde; koşarak Kadının huzuruna çıkar. Neden geç kaldığını soran Kadıya

11 «Sorma Kadı efendi, der, bizim ortakçıya tohumluk lâzım oldu. Benim de elim dar, pazardan almağa gücüm yok. Evdeki kaynamış bulgurdan ölçüp verinceye kadar vakit geçti.»

12 Fırsatı eline geçirdiğini sanan Kadı, gözdağı vermek için, «— Be Allahtan korkmaz, hiç kaynamış bulgurdan ekin yeşerir mi?» diye gürleyince Hoca, cevabı yapıştırır

13 — Orda dur, Kadı efendi, senin pişmiş yumurtalarından piliç çıkar da, benim kaynamış bulgurumdan neden ekin yeşermesin?!»

Kadı, çaresiz kararı düzeltir.

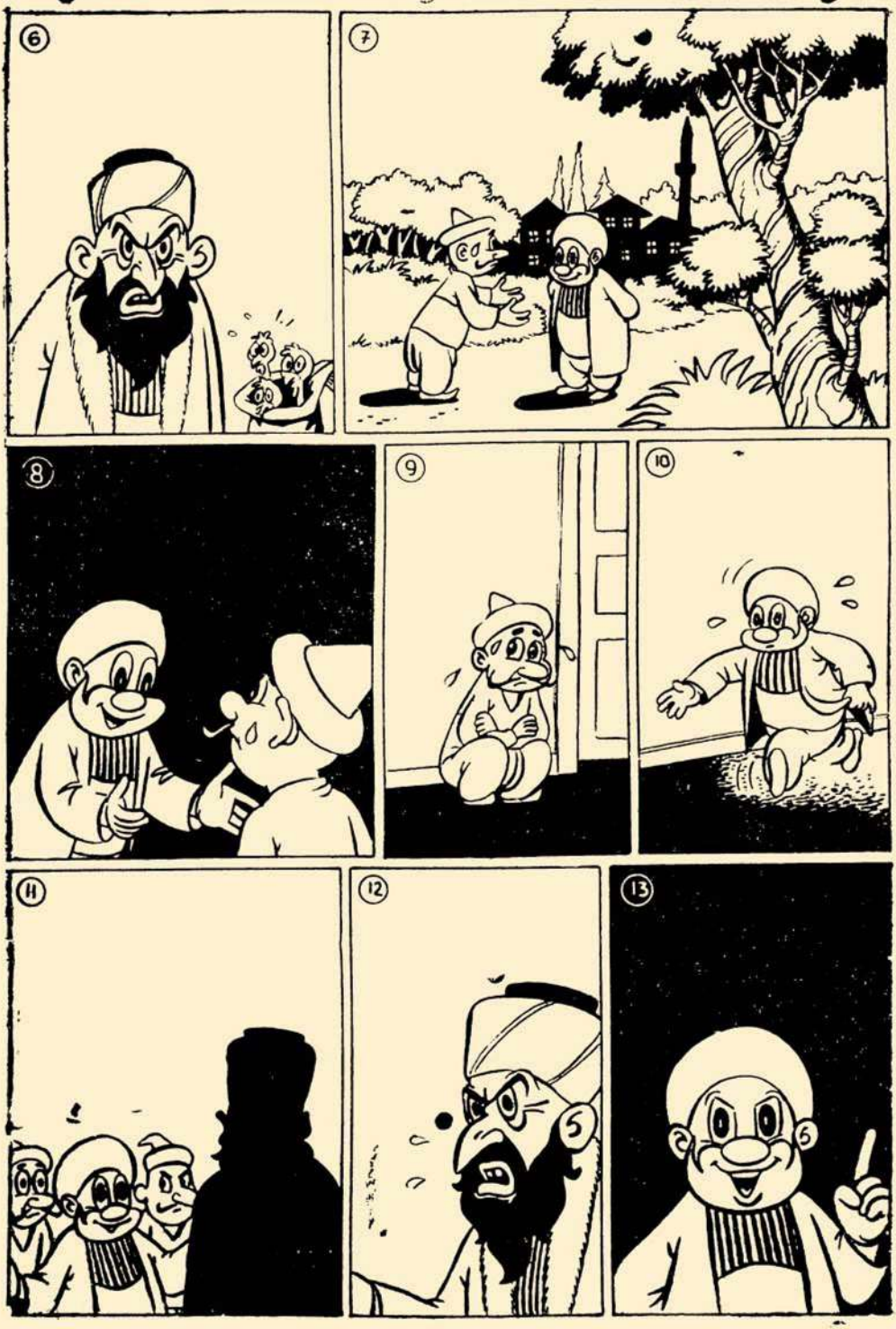
6
7
8
9
10
11
12
13

26

1 HOCA sıcaktan yanınca «Hem serinliyeyim, hem biraz dinleneyim» demiş, bir ceviz ağacının altına serilip yatmış.

2 Gözlerini, bir koskoca ağaçtaki küçücük cevizlere, bir de yerde, incecik bir sapın ucundaki kocaman kabkalara dikmiş.

3 Kendi kendine

— Hey Ulu Tanrım, demiş, bir şu koca ağacın üstündekilere, bir de şu incecik sapın ucundakilere bak. Bunda adalet var mı?

4 Bunu demeğe kalmamış, esen rüzgârdan mı, dalda oynayan kuşlardan mı, her nedense, sapından kopan bir ceviz gelip «Tak!» diye Hocanın başına düşmüş.

Pek bir zarar vermemiş ama, gözlerinden kıvılcımlar çıkmasına, aklının da başına gelmesine yetmiş.

5 Kavuğunu başına geçirdiği gibi, ellerini havaya açmış

— İlâhi, hikmetinden sual olunmaz, demiş, ya benim aklıma uyup, yerdeki kabağı ağaçta yaratsaydın, Nasreddin kulunun hâli nice olurdu?

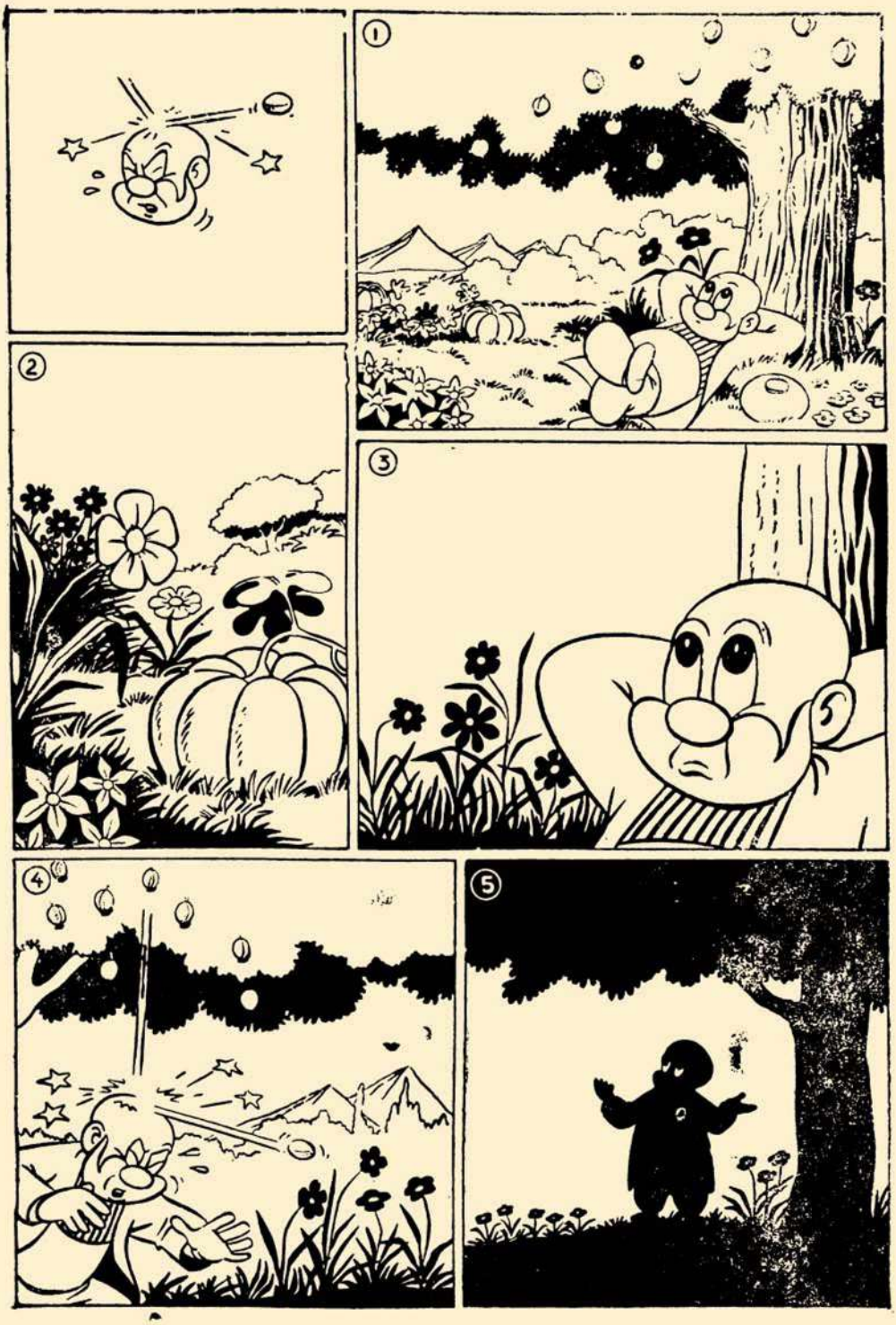
①
②
③
④
⑤

27

1 RAHMETLİNİN babadan, dededn kalma bir ibriği varmış. İbrik dersen, öylesine. Dibi delik, kulpu yok, yamru yumru bir şey. Şöyle dört başı mâmur bir abdest almaya kalktın mı, dibinde su kalmıyor.

2 Galiba öyle olmuş. Hoca, ağır aksak bir abdest alayım demiş. Daha bir ayağını yıkamış ki, ibrikte su tükenmiş. Kuyuya gidip yeniden su çekeyim dese, namaz vakti geçecek.

3 Çaresiz tek ayağının üstünde seke seke camie kadar gitmiş. Öylece namaza durmuş.

4 Cemaatten biri, onun bu halini görünce dayanamamış, «Tövbe estağfurullah!» diye başını iki yana salladıktan sonra: «Efendi, bir de başımıza hoca olacaksın. Allahın huzurunda o nasıl namaza duruş öyle?» deynice, Hoca namazı bozmuş

5 — Be mübarek adam, demiş, daha ne yapayım? Şu abdestsiz ayakla namaza durup, boyumca günaha mı gireyim?

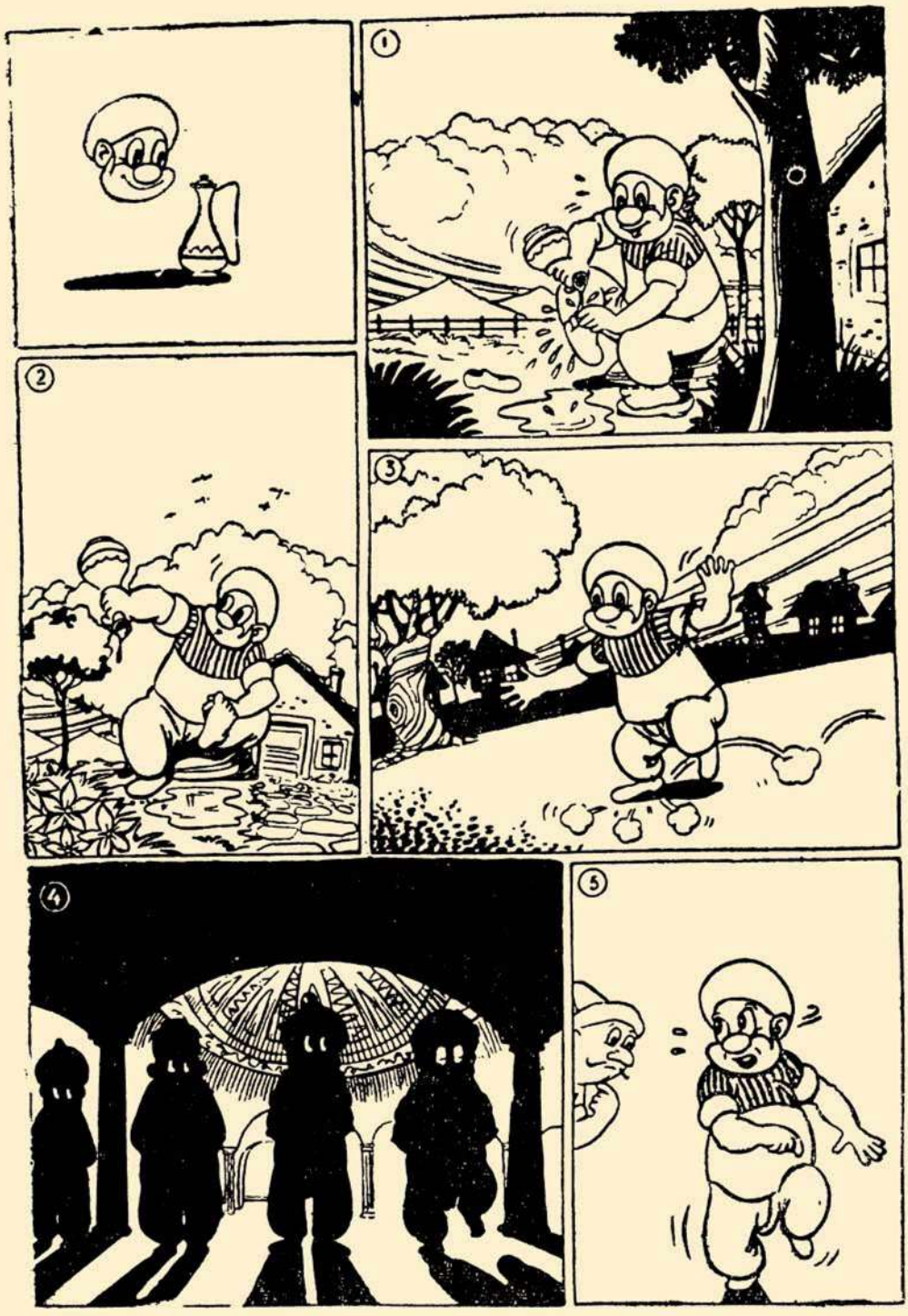
1
2
3
4
5

28

1 HOCA, bir zamanlar bir köye imam durmuş. Ama nedense köylünün namazla, niyazla arası pek iyi değilmiş.

Hoca, sabahın erken saatlerinde minareye çıkıp, yanık sesiyle ezan okuduğu halde; köylü bana mısın demez, camiin semtine uğramazmış.

2 Zavallı, cami avlusunda boşu boşuna bu aptestsiz, namazsızları bekler dururmuş.

3 Hattâ, bütün bunlar yetmezmiş gibi, bir de gidip müftüye, Hocadan şikâyette bulunmuşlar.

4 Kimbilir ne demişler, ne etmişler ki, müftü kaşlarını çatıp «Getirin bakayım şu adamı bana!» diye emir vermiş.

5 Huzura geldiğinde Hocaya «Bak efendi, demiş, köylü seni istemiyor, sen ne dersin?»

6 Bu söz üzerine Hocanın tepesi atmış

— Bana sorarsanız Efendi Hazretleri, demiş, ben de onları istemiyorum ama, ben tek başıma bir köy kuramam ya. Onlar hangi cehenneme isterlerse gitsinler!..

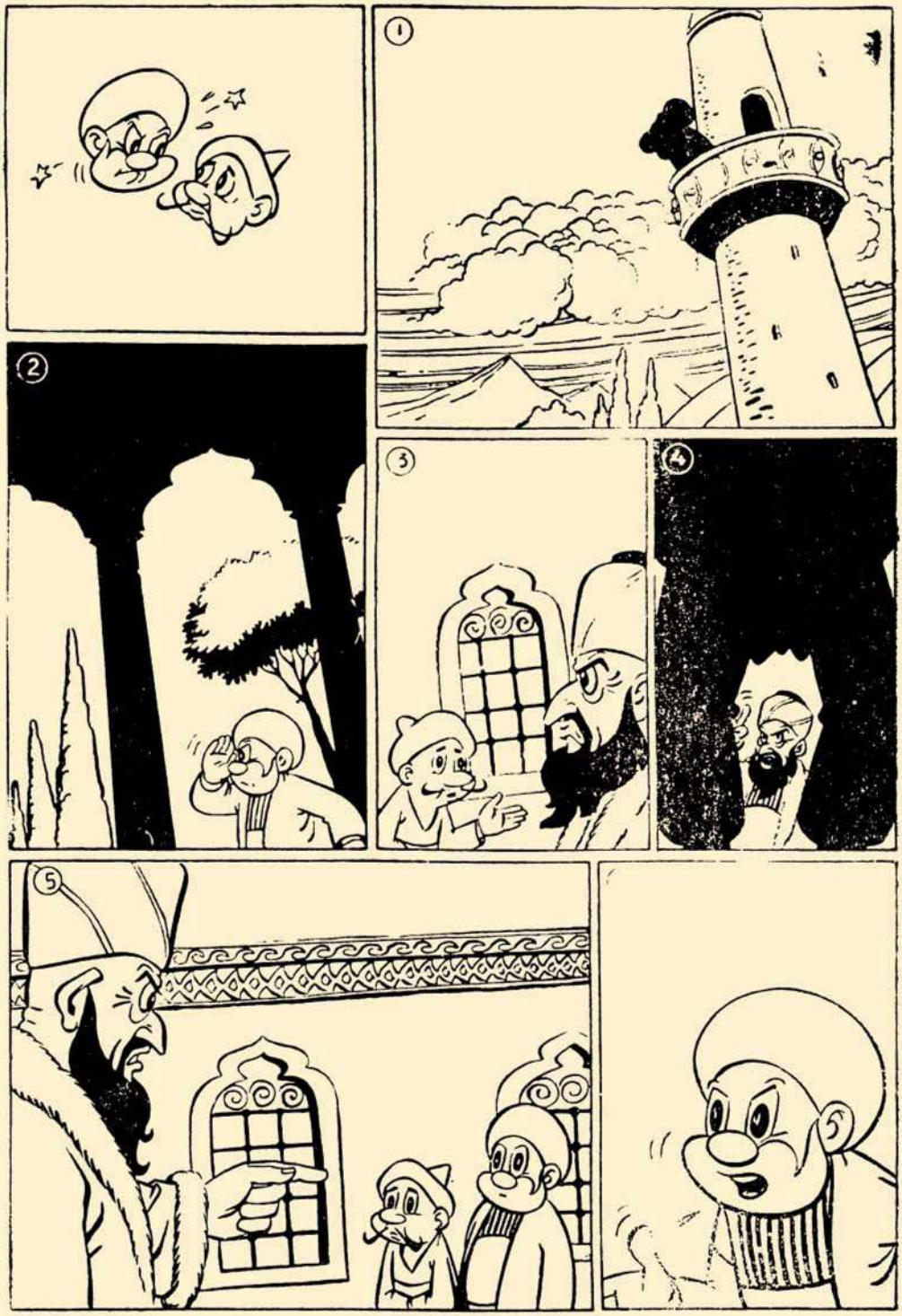
1
2
3
4
5

29

1 HOCAYA güzel bir elma fidanı vermişler. «Şöyle elması olur, böyle lezzetlidir, yemeğe doyamazsın!» gibilerden ballandıra ballandıra ağacı bir de övmüşler.

Hoca fidanı alıp bahçesinin en güzel yerine dikmiş.

2 Gelgelelim iş bununla bitmemiş. Hoca, sabah diktiği fidanı, akşam söküyor, evine götürüp saklıyormuş.

3 Bu hal bir gün böyle, beş gün böyle, haftalar sürmüş.

4 Hoca fidanı dikip sökmekten bıkmamış ama, komşular meraktan kurtulamamışlar. Sonunda içlerinden biri dayanamayıp; «Hoca efendi, ayıp olmasın ama, doğrusu ya merakta kaldık. Şu fidanı sabah dikip, akşam sökmenin hikmeti nedir? Neden bunu böyle yapıyorsun?» diye sorunca Hoca

5 — Yooo komşum, demiş; ben yaptığımı biliyorum. Son günlerde dünyanın hâli bozuldu. Neme lâzım, fakirin malı gözü önünde gerek!..

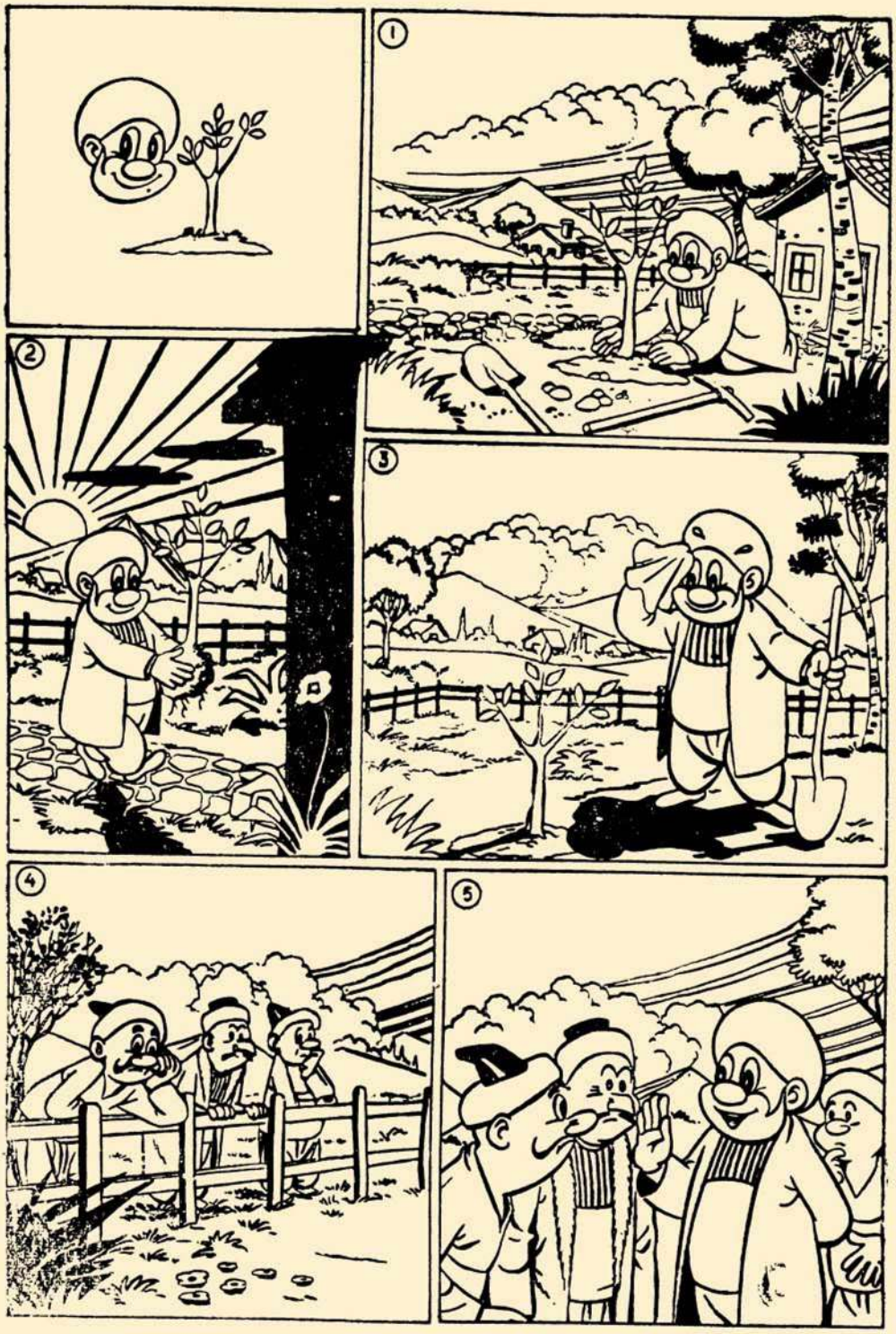
1
2
3
4
5

30

1 HOCA bu. Yapmadığı iş, düşünmediği şey mi var?

Bir gün kabristanın yanından geçerken, boş bir mezar görür.

2 Birden aklına gelir. Kendi kendine: «Acaba insan ölünce sual melekleri ne soruyor. Hele şunu öğreneyim, belki ileride işime yarar!» der, soyunup boş mezara girer.

3 Girer ama, bir yandan da yüreğini bir korkudur alır. Biraz sonra şangır şungur diye sesler duyunca telâşı artar.

4 Hele o sırada, altında bir tospağa kıpırdamaz mı? «Amanın Allah, geliyorlar!» diye feryadı basıp mezardan fırlar.

5 Meğer o sırada fincan yüklü bir kervan geçmekteymiş. Katırlar çırılçıplak Hocayı görünce ürkerler. Sandıklarda ne cam kalır, ne fincan.

6 Sopasını kapan sürücüler Hocanın üzerine yürür, onu bir güzel ıslatırlar.

7 Eve döndüğünde Hocayı gören karısı, bu halde nereden geldiğini sorar. Hoca: «Ahretten geliyorum karıcığım!» der.

8 Kadın: «Ya, ne var, ne yok oralarda?» diye sorunca, rahmetli bitkin, cevap verir: «Vallahi, fincancı katırlarını ürkütmezsen bir şey yok!.

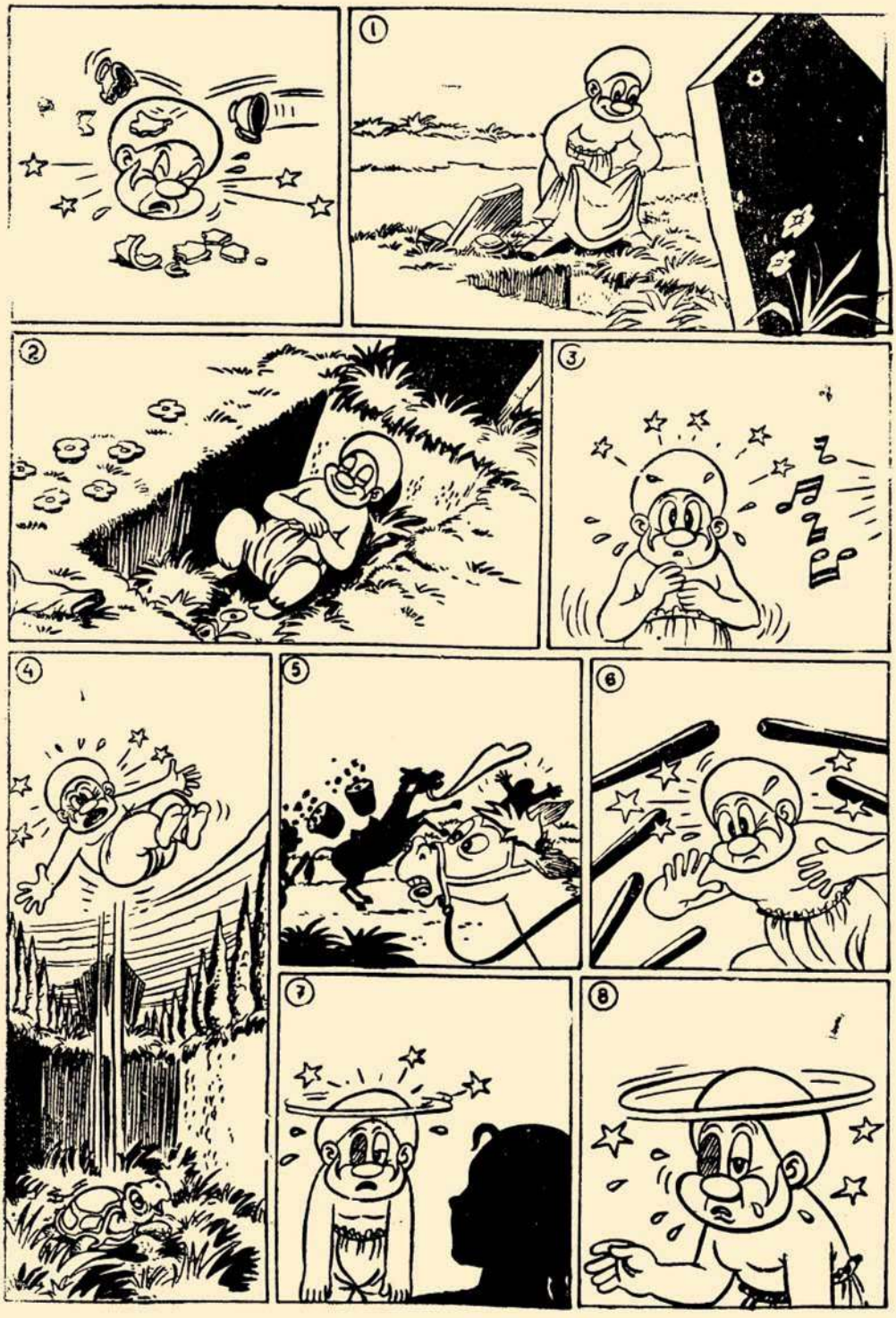
1
2
3
4
5
6
7
8

31

1 AKŞEHİR'in baharı üstüne bahar yokmuş. Her taraf yemyeşil kesilir, binbir renkli çiçekler açar, ortalığı mis gibi kokular bürürmüş.

Hele kırlarında billûr gibi sular akar, tavşanlar oynamadık oyun bırakmaz; bülbüller, kuşlar aygın baygın öterlermiş... Velhasıl cennet gibi bir şeymiş bu Akşehir'in baharı..

2 Böyle bir bahar günü Hoca'nın ahbapları toplanıp felekten bir gün çalmaya karar vermişler.

3 Eh, kıra çayıra da hazırlıksız gidilmez ya. Biri demiş «Böreği benim üzerime...» Biri demiş «Çöreği benim üzerime...»

4 Bir başkası demiş «Zerdesiyle pilâvı benim üzerime...»

5 Öteki demiş «lokmasıyla, dolması benim üzerime...»

6 Bakmışlar ki Hoca'da ses sedâ yok. İçlerinden biri: «Haydi Hoca, sen de bir şey söyle» deyince, rahmetli cevabı vermiş

7 — Pilâvdan dönenin kaşığı kırılsın; oturup yemesi de benim üzerime!..

32

1 RAMAZAN gelip çatmış. Hocayı da «Bu günleri nasıl hesaplarım?» diye bir tasa almış. Öyle ya, rahmetlinin muziplikten, ay, gün hesaplayacak hali mi var?

Ama kolayını bulmuş. Bir çömlek alıp, her gün içine bir taş atmağa başlamış.

2 Gelgelelim, mahallenin çocukları, bahçede oynarken çömleği bulmuşlar.

3 Oyun olsun diye ne kadar taş buldularsa içine doldurmuşlar.

4 Tesadüf bu ya, bir komşusu o gün ramazanın kaçı olduğunu sormaz mı?

5 Hoca, «Hele biraz bekle komşu, şimdi sana ramazanın kaçı olduğunu öğrenir, gelirim,» deyip eve koşmuş.

6 Çömlekteki taşları saydığında, tam 150 tane olduğunu görmüş. Kendi kendine «Bu senenin ramazanı amma da uzamış ha!» diye söylene söylene dönmüş.

7 Fakat, adam belki inanmaz diye biraz indirmiş: «Bugün ramazanın ellisi komşu» demiş. Adam şaşırıp da «Aman Hoca, benim bildiğim ramazan otuzdan fazla çekmez!» deyince Hoca kahkahayı basmış

8 — Sen gene dua et, ben insaflı davranıyorum. Bizim çömlek hesabına kalsa, bugün ramazanın ellisi değil, yüz ellisi!.. Demiş.

1
2
3
4
5
7
8

33

1 HOCA bir sabah kurt kuş uyanmadan bir bostana girer. Domatesti, patlıcan biberdi, derken çuvalı doldurur.

2 Kendi kendine «Epeyi nevale düzdük» der, sevinir. Ama, tam çuvalı sırtlayıp savuşacağı sırada bahçıvan çıkagelmez mi?

3 Herif iri yarı bir şey. Bir heybet ki, Hocanın dizlerinin bağı çözülür.

4 Adam Hocanın karşısına dikilir, ne aradığını sorar. Hoca «Vallahi evlât, der, bir şey aradığım yok. Bir rüzgâr attı beni buraya···»

5 — Peki, seni rüzgâr attı diyelim, ya bunları kim yoldu?

— Rüzgâr öyle kuvvetliydi ki, beni oradan savurup, oraya vurdu, neyi tuttumsa elimde kaldı.

6 Adam çuvalı gösterir.

— Peki, o da öyle oldu diyelim, ya bunları çuvala kim doldurdu?

7 Rahmetli o zaman bir tatlı güler,

— İlâhi evlât, der, ben de çuvalın başında onu düşünüp duruyorum ya!..

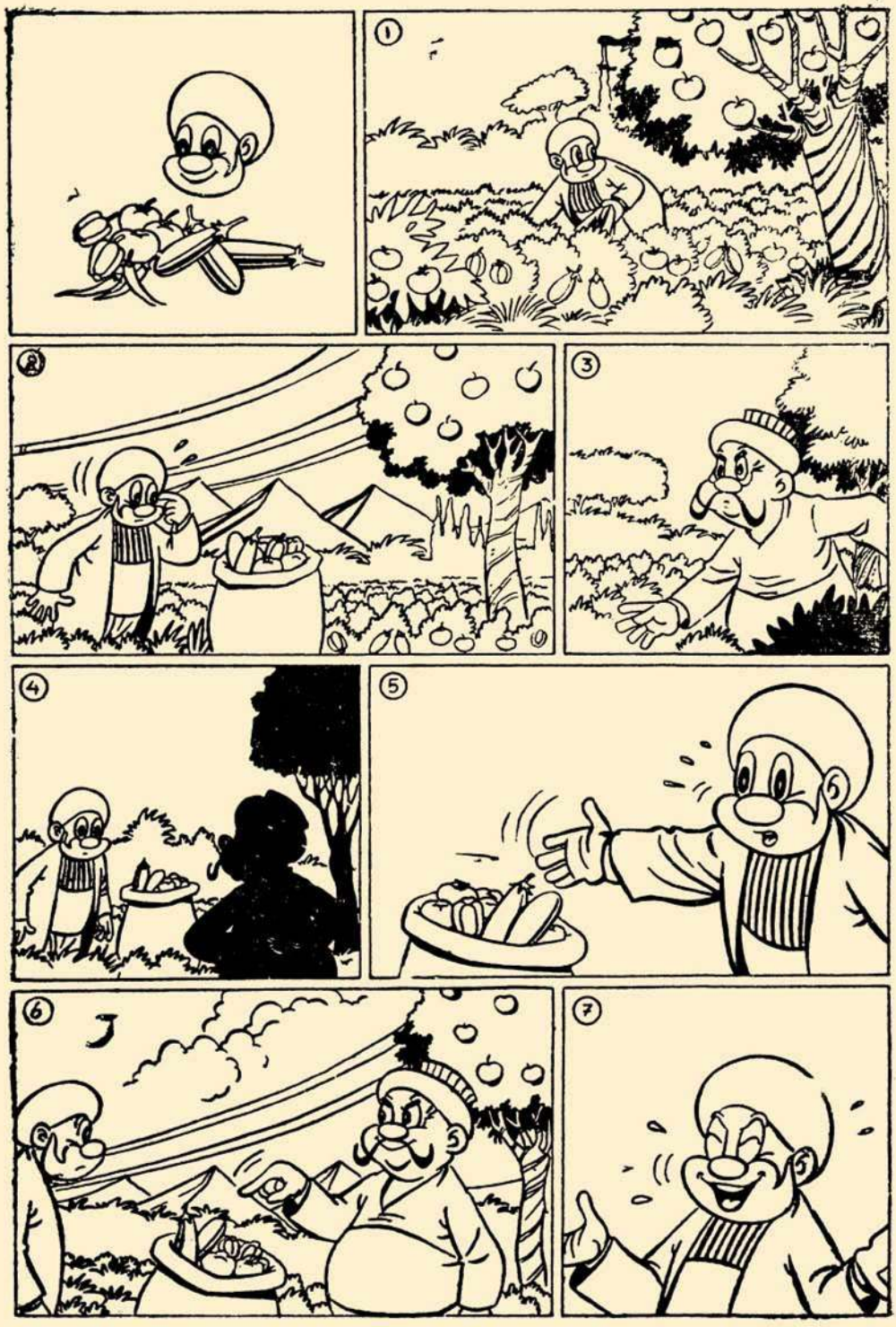
1
2
3
4
5
6
7

34

1 HOCA, komşu köydeki bir ahbabını görmek için yola koyulmuş. Hava öylesine sıcakmış ki, kan ter içinde kalmış, dili bir karış dışarı fırlamış.

2 Köye vardığı zaman ahbabı: «Aman Hoca, bu ne hal? Sıcaktan ölmüşsün. Yürü, eve gidelim de bir soğuk hoşaf içelim!.»

3 Demiş ve sıcaktan yarı baygın halde olan Hocayı adetâ sürükleyerek eve götürmüş.

4 Sofraya bir kâse hoşaf getirtmiş. Kendisi koca bir kepçe almış. Hocanın eline de bir küçük kaşık tutuşturmuş.

5 Rahmetli, yanık bağrını küçücük kaşıkla serinletmek için uğraşırken, o koca kepçeyle hoşafı gövdeye indiriyor···

6 her seferinde de «Oh, öldüm!» deyip duruyormuş. Bir, üç, beş derken rahmetli dayanamamış

7 — Be birader, demiş, tatlı canına kıyacak ne var bunda? Ver şu kepçeyi biraz da biz ölelim!

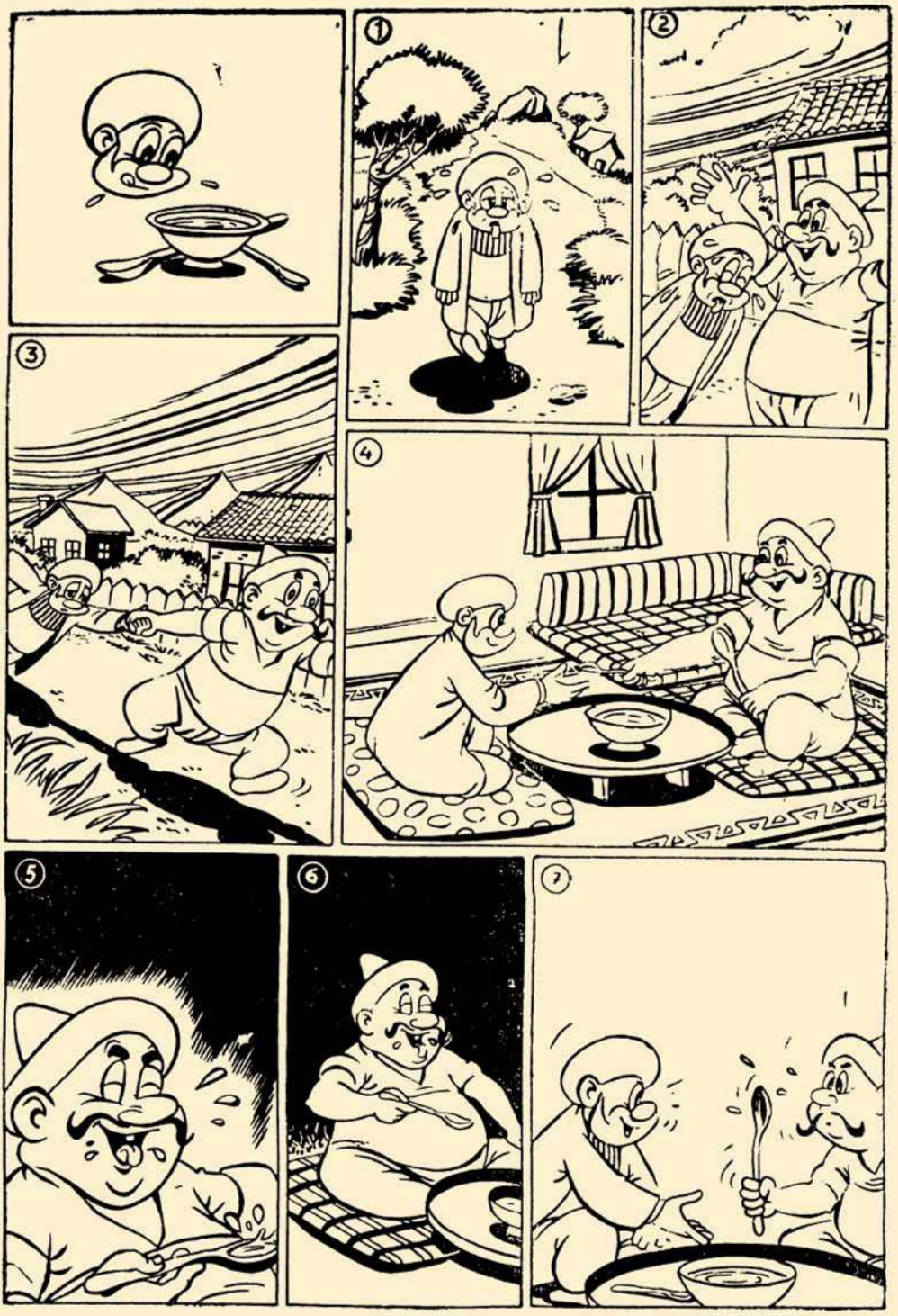
①
②
③
④
⑤
⑥
⑦

35

1 HOCA pazar yerinde gördüğü elmaya, portakala bakıp; zerdaliye, şeftaliye ağzının suyunu akıtarak dolaşırken karşısına biri çıkmış.

2 Adam, rahmetlinin kırk yıllık ahbabıymış gibi yılışmaya başlamış...

3 Ve sözüm ona lâf olsun diye,

— Sormak ayıp olmasın ama, günlerden bugün nedir? Diye sormuş. Hoca kısaca

— Ne bileyim be evlât, ben buranın yabancısıyım! diye kesip atmış. Ama beriki Hocanın yakasını bırakmamış

4 — Haydi günü bilmiyorsun diyelim, peki ya ayın kaçı? diye sormasın mı?

Rahmetlinin sabrı tükenmiş, kaşlarını şöyle tatlı sert çatıp

— Bana bak evlât, sen benim pazar yerinde dolaştığıma bakma, bugünlerde hiç ay alıp sattığım yok!.. demiş ve yürüyüp gitmiş.

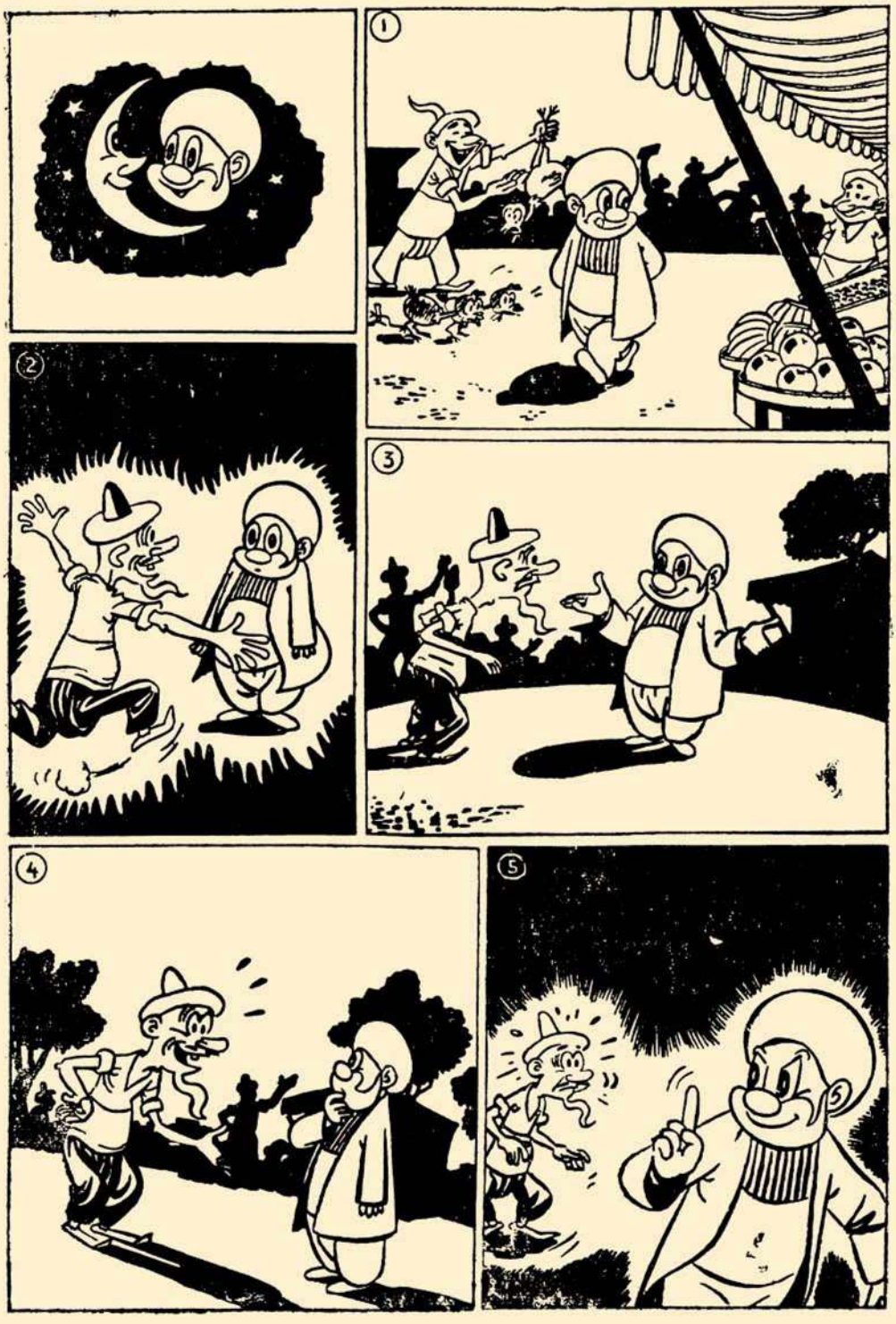
1
2
3
4
5

36

1 HOCA bir gün tanımadığı bir berbere girdi. Berber; gevezenin biriydi. Elinden çok çenesi işliyor, hangi taşı kaldırsan altından çıkıyordu.

2 Lâfı bitirip de usturaya sarıldı mı, mutlaka Hocanın başında bir tarafı kesiyor, kestiği yere hemen pamuk yapıştırıyordu.

3 Hoca berbere geldiğine geleceğine pişman olmuştu. Başının yarısı çeteleye dönmüş, pamuk içinde kalmıştı.

4 Rahmetli, baktı ki; bu işte hayır yok, adam nerde ise kafasını uçuracak; kavuğunu, cübbesini kaptığı gibi dışarı fırladı.

5 Arkasından: «Aman efendi, daha başınızın yarısı tıraş edilmedi!» diye seslenen berbere dönüp

— Be evlât, dedi, başımın yarısına sen pamuk ektin, bırak da öteki yarısına ben keten ekeyim!..

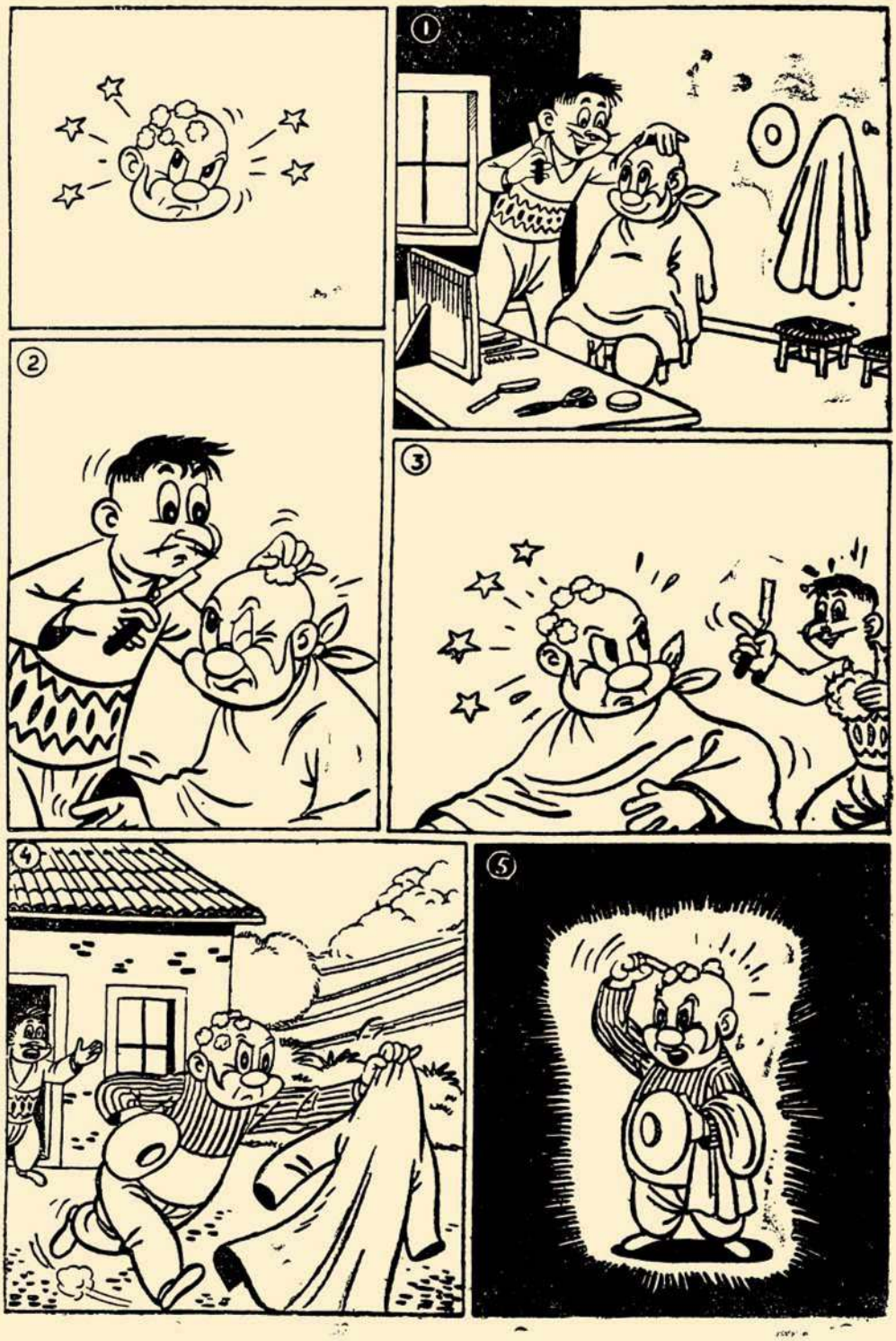
1
2
3
4
5

37

1 HOCA merhum, insanların şerrinden kurtulmak, bir parça başını dinlendirmek istedikçe kendini mezarlığa atarmış.

2 Gene bir gün selvilerin gölgesinde kendinden geçmek üzereymiş ki, karşıdan birkaç atlının dört nala mezarlığa doğru geldiğini görmüş.

3 «Bunlar olsa olsa Kırk Haramiler olacak!» diye korkuya kapılınca kaldırıp kendini bir boş mezara atmış. Elbiselerini çalmasınlar diye olacak, üstünde, başında ne var, ne yoksa çıkarıp saklamış.

4 Gelen atlılar bir de bakmışlar ki, anadan doğma çırılçıplak biri başını mezardan çıkarmış, etrafı bir tuhaf süzüyor.

5 İçlerinden biri: «Yahu, in misin, cin misin; buralarda ne arıyorsun?» diye sorunca, Hoca

— Ben ehli kuburdanım ağalar, dünya ahvalini seyre çıktım, bakalım ne var, ne yok...

Diye cevap vermiş. Adamlar, arkalarına bakmadan kaçmışlar.

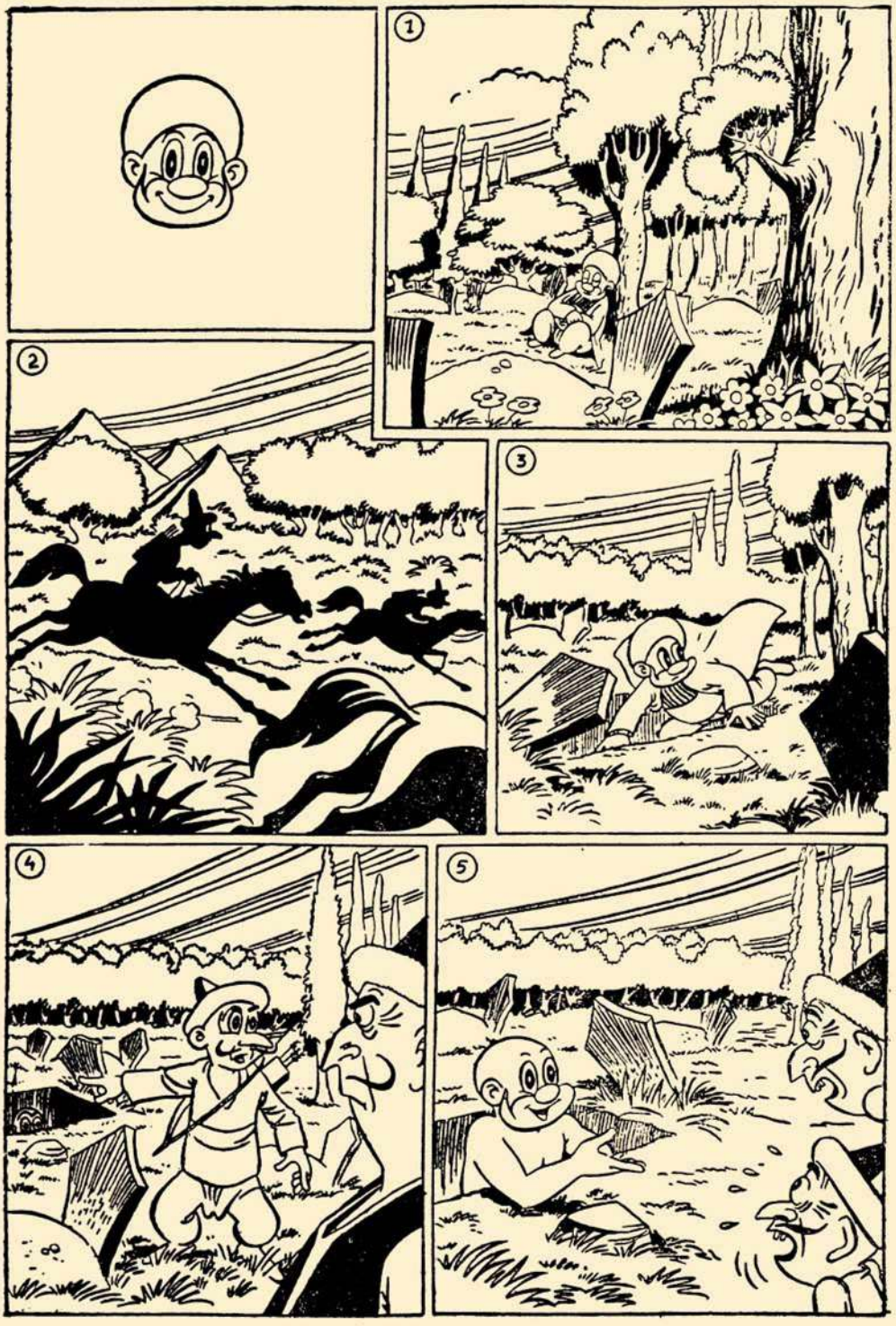
1
2
3
4
5

38

1 HAVANIN güzel olduğu bir gün Hoca dama çıkmış, öteyi beriyi onarıyormuş.

2 Derken aşağıdan kapı çalınmış. Bakmış ki, hiç tanımadığı biri. Daha ne istediğini sormağa kalmadan, adam

— Hoca efendi, pek mühimdir; biraz aşağıya gelir misin?» demiş.

3 Hoca; «Bu mühim iş de ne ola ki?» diye düşüne düşüne kırk ayak merdivenden aşağıya inmiş. —

4 İnmiş ama adam: «Efendi, başın gözün sadakası için...» gibilerden dilenci ağzı yapmağa başlamaz mı?

5 Hocanın kan beynine sıçramış. Merdivene doğru yürüyüp: «Hele gel bakalım ardımdan...» diye adama seslenmiş.

6 Hoca önde dilenci arkada kırk ayak merdiveni tırmandıktan sonra adama dönüp

— Şimdi ödeştik babalık, demiş, haydi bakalım Allah versin!..

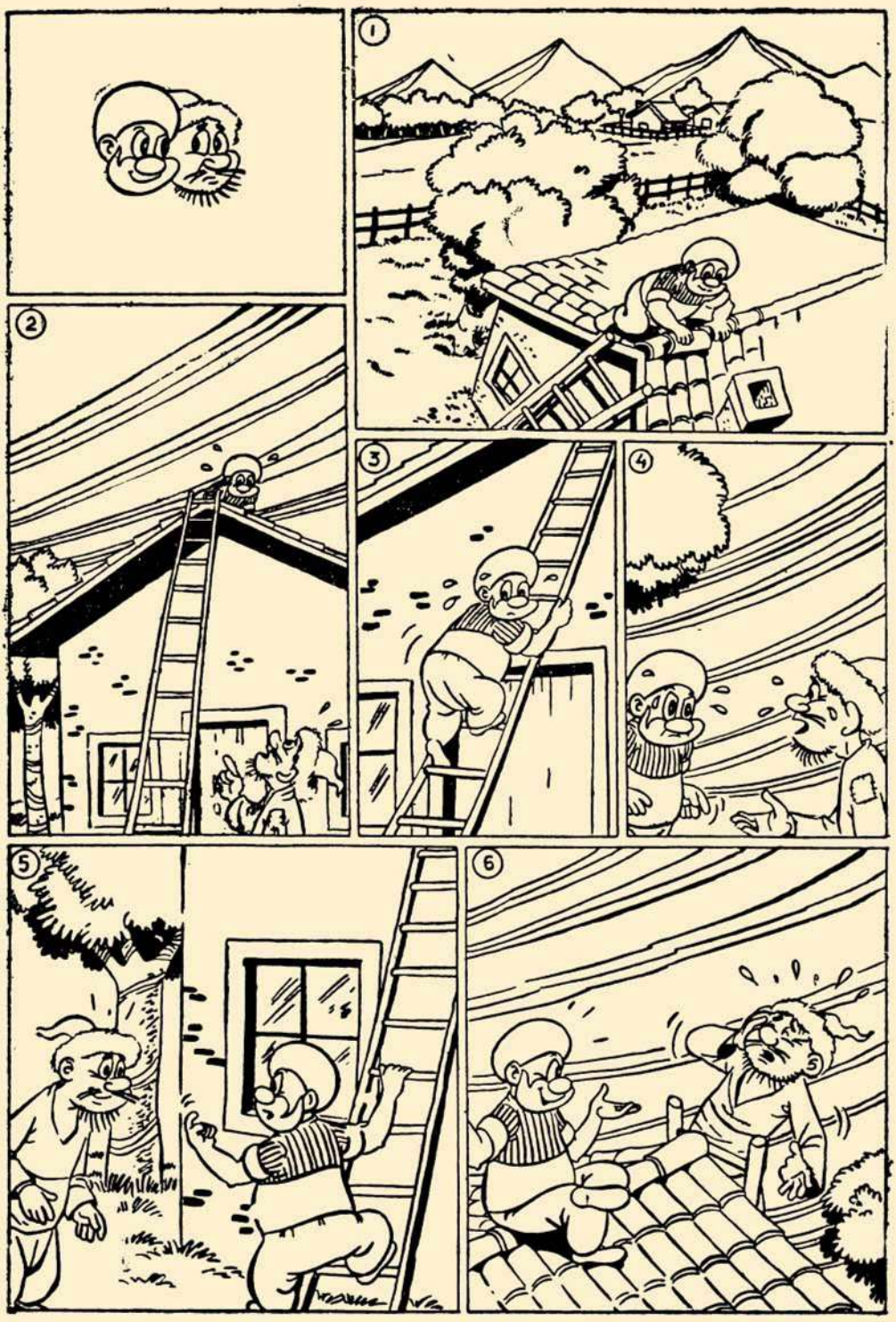
1
2
3
4
5
6

39

1 HOCA bir ahbabını görmek için yakın köy! lerden birine gider.

2 Heybesini bir yere bırakır, göreceğini görür, yapacağını yapar. Gitme zamanı gelir ama, heybesini koyduğu yeri unutur.

3 Hoca, açar ağzını, yumar gözünü. Köylülere söylemediğini bırakmaz. Köylüler her yanı ararlar ama heybeyi koydunsa bul.
Rahmetli, küplere biner, ortalığı kasar kavurur. «Ya heybeyi bulursunuz, yahut da ben bilirim yapacağımı!» diye üstelik köylüye korku da salar.

4 Nihayet bir taraftan heybeyi bulup çıkarırlar. Hocanın öfkesi geçer, keyfi yerine gelir. Köylülerden biri dayanamayıp «Hocam, heybem bulunmazsa ben bilirim yapacağımı deyip duruyordun, bulunmasaydı ne yapacaktın?» diye sorunca rahmetli kahkahayı basar

5 — Ne mi yapacaktım ağalar, der, evdeki torbayı bozuk heybe yapacaktım!..

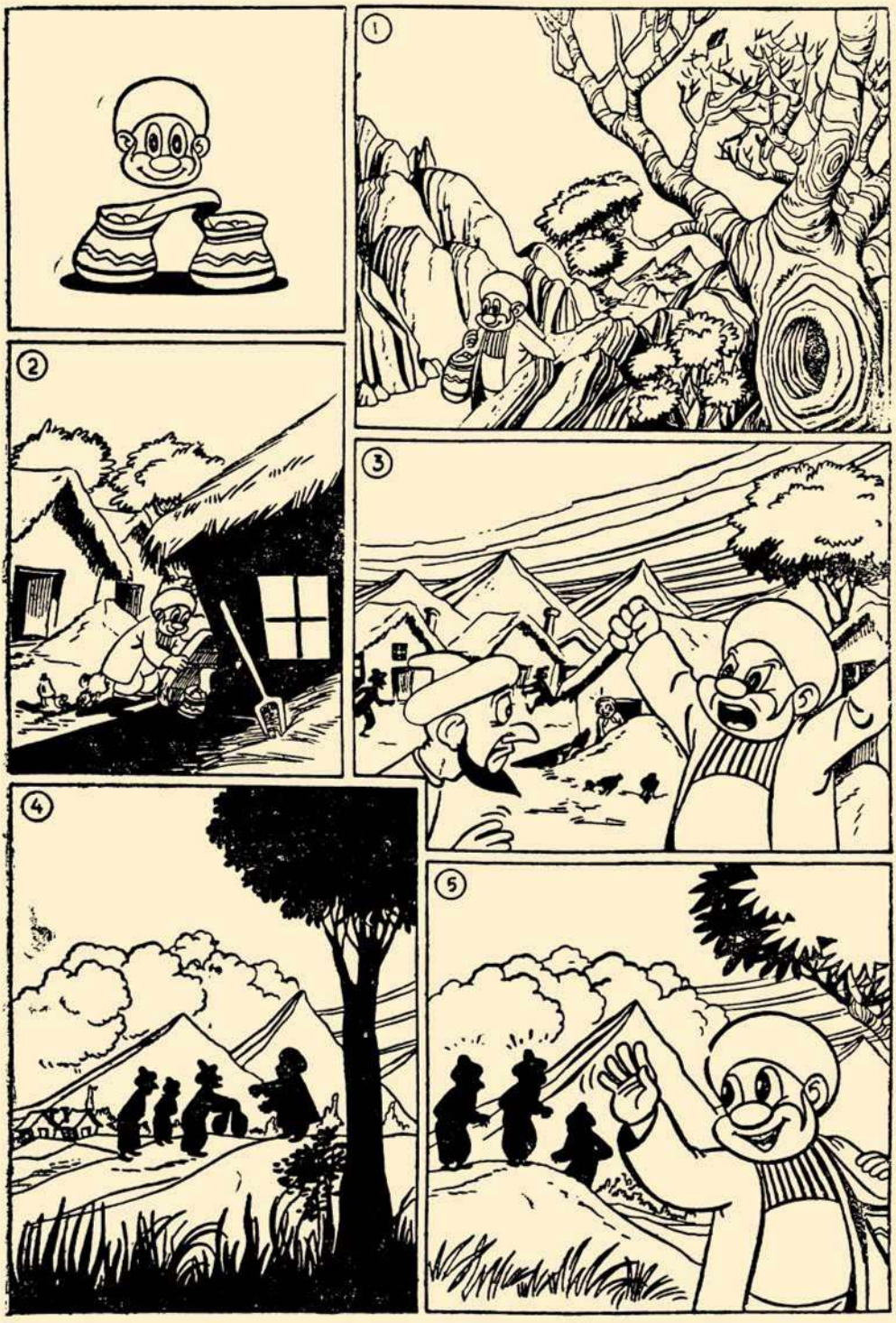
1
2
3
4
5

40

1 HOCA, bir akşamüstü evine giderken, büyük bir konağa bir sürü adamın dolup boşaldığını görür.

2 Oradakilerden birine içerde ne olduğunu sorunca, adam: «Düğün var!» der. Bu lâf Hocanın aklına pilâvları, zerdeleri getirir; ağzının suyu akar.

3 Nereden aklına gelirse gelir, hemen boş bir kâğıdı zarfın içine kor, kapıya dikilir.

4 Uşaklardan birine: «Efendiyi göreceğim, hatırlı birinden mektup getiriyorum da...» deyince, adam Hocanın önüne düşer, kendisini efendinin huzuruna çıkarır.

5 Hoca, mektubu düğün sahibine verir vermez, hemen sofraya çöker, bu dolmaydı, bu sarmaydı, demez atıştırmaya başlar.

6 Düğün sahibi elindeki zarfı bir zaman evirip çevirdikten sonra: «Efendi, bir yanlışlık olmasın, bu zarfın üzeri yazılı değil..» diye sorunca, başını tabaktan kaldırmadan cevap verir: «Kusura bakmayın efendi hazretleri, biraz aceleye geldi, onun içi de yazılı değildir..»

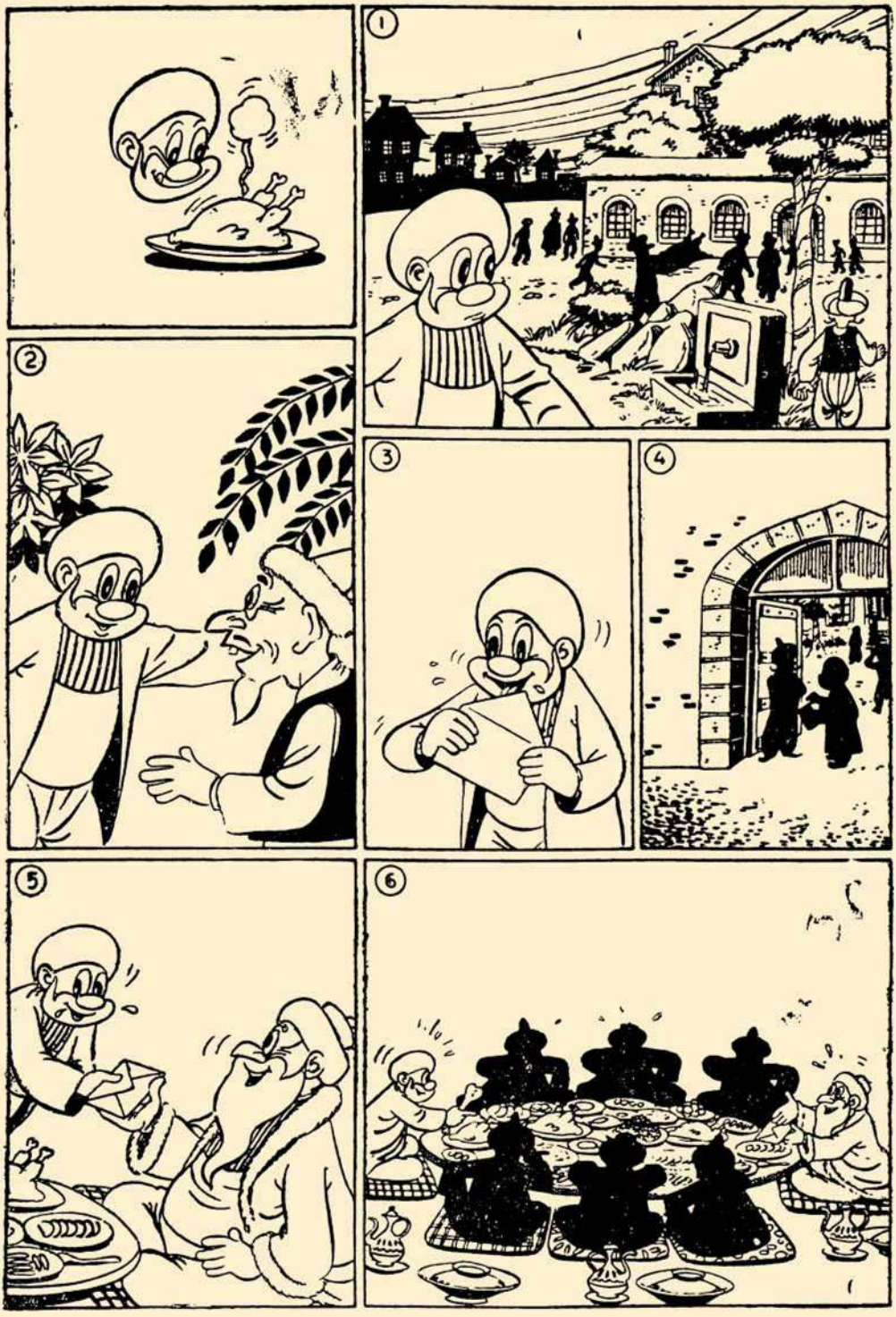
1
2
3
4
5
6

41

1 HOCAYA bir gün kazan lâzım olur, gider komşusundan ister.

2 İşi bitince, kazanın içine bir tencere koyup geri verir. Komşusu: «Bu ne Hoca?» gibilerden yüzüne bakınca «Senin kazan doğurdu, komşu.» der.

3 Aradan bir zaman geçer. Hocaya gene kazan lâzım olur. Doğru komşusuna gider.

4 Komşusu: «Galiba bizim kazan gene bir tencereye gebe kaldı!» diye sevine sevine kazanı verir.

5 Gelgelelim aradan günler geçer, haftalar, aylar geçer, ne Hoca görünür, ne kazan... Adamın içine bir kurt düşer.

6 Gider, Hocanın kapısını çalar

— Efendi, bizim kazan... demeğe kalmaz, Hoca üzüntülü bir sesle, cevap verir

— Allah başka keder vermesin, başın sağ olsun, sizin kazan öldü!

7 Komşusu suratını asıp

— Aman Hoca, hiç kazan ölür müymüş? deyince

— Bre efendi, der, kazanın doğurduğuna inanıyorsun da, öldüğüne neden inanmıyorsun?!

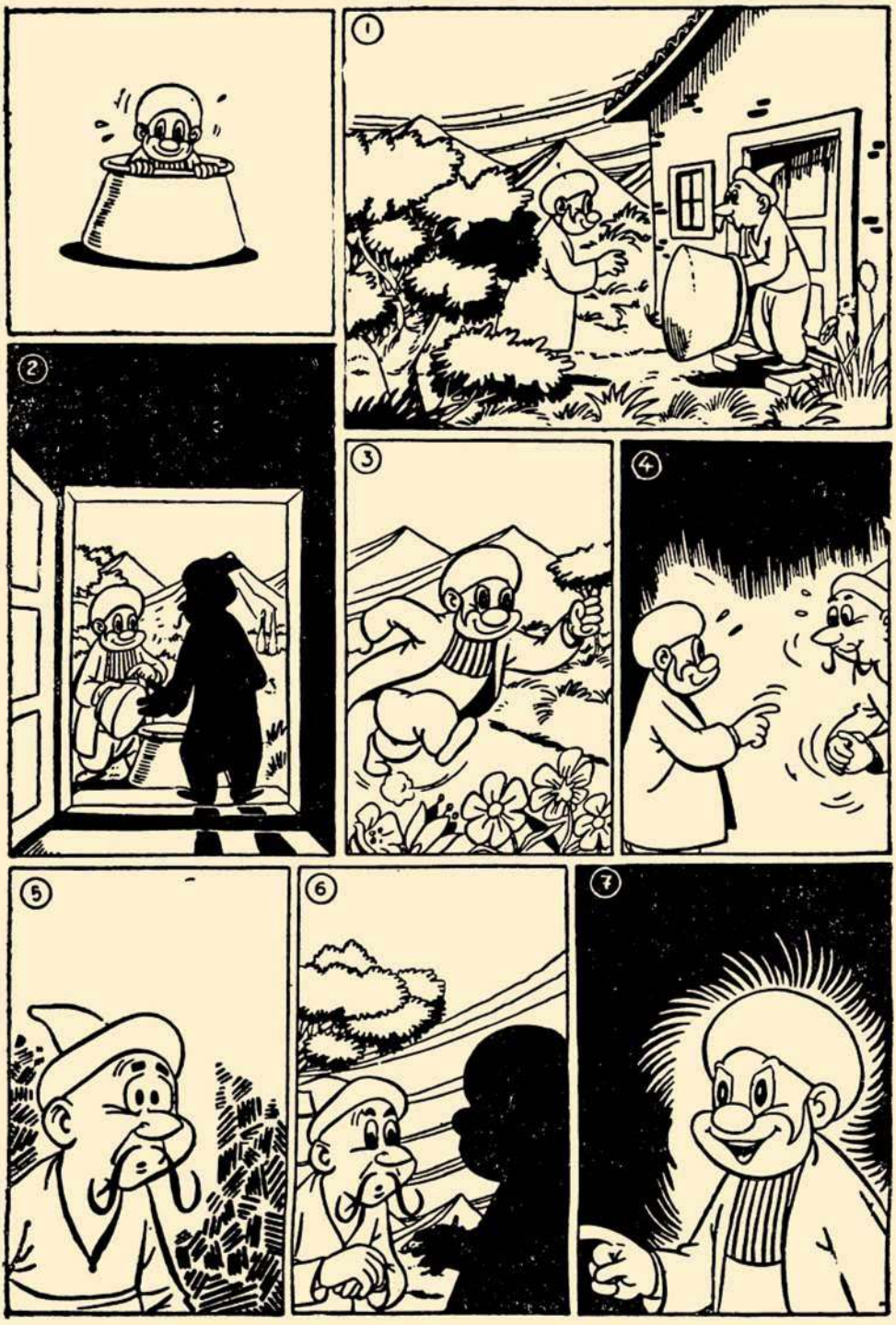
1
2
3
4
5
6
7

42

1 BİR GÜN ahbapları toplanıp Hocaya gelmişler. «Efendi, temizlik imândandır, şöyle bir hamama girip yıkansak ne buyrulur?» dediklerinde Hoca, «Hay hay, münasiptir!» demiş; toparlanıp hamamın yolunu tutmuşlar.

2 Göbek taşına kurulup dereden tepeden konuşurlarken içlerinden biri, «Ağalar, demiş, ken dine güvenen beri gelsin. Haydi, hepimiz birer yumurta yumurtlayalım. Kim yumurtlayamazsa hamam paralarını o versin.»

3 Biraz sonra, önceden hazırladıkları yumurtaları çıkarıp, «gıt gıt gıdaaak, gıt gıdaaak!» diye gıdaklamaya başlayınca rahmetlide şafak atmış.

4 Neden sonra, oynanan oyunun farkına varınca, iki elini kabalarına vurup palazlanmaya, «Kukuriku, kukurikuuu!» diye ötüp, yârenlerinin etrafında dolanmaya başlamış.

5 Adamlar hayretler içinde bir zaman Hocayı seyredip de, «Efendi, bu da nesi oluyor?» diye sorunca, rahmetli cevabı vermiş

6 — Be ağalar, demiş, bu kadar tavuğa bir de horoz lâzım değil mi?!.

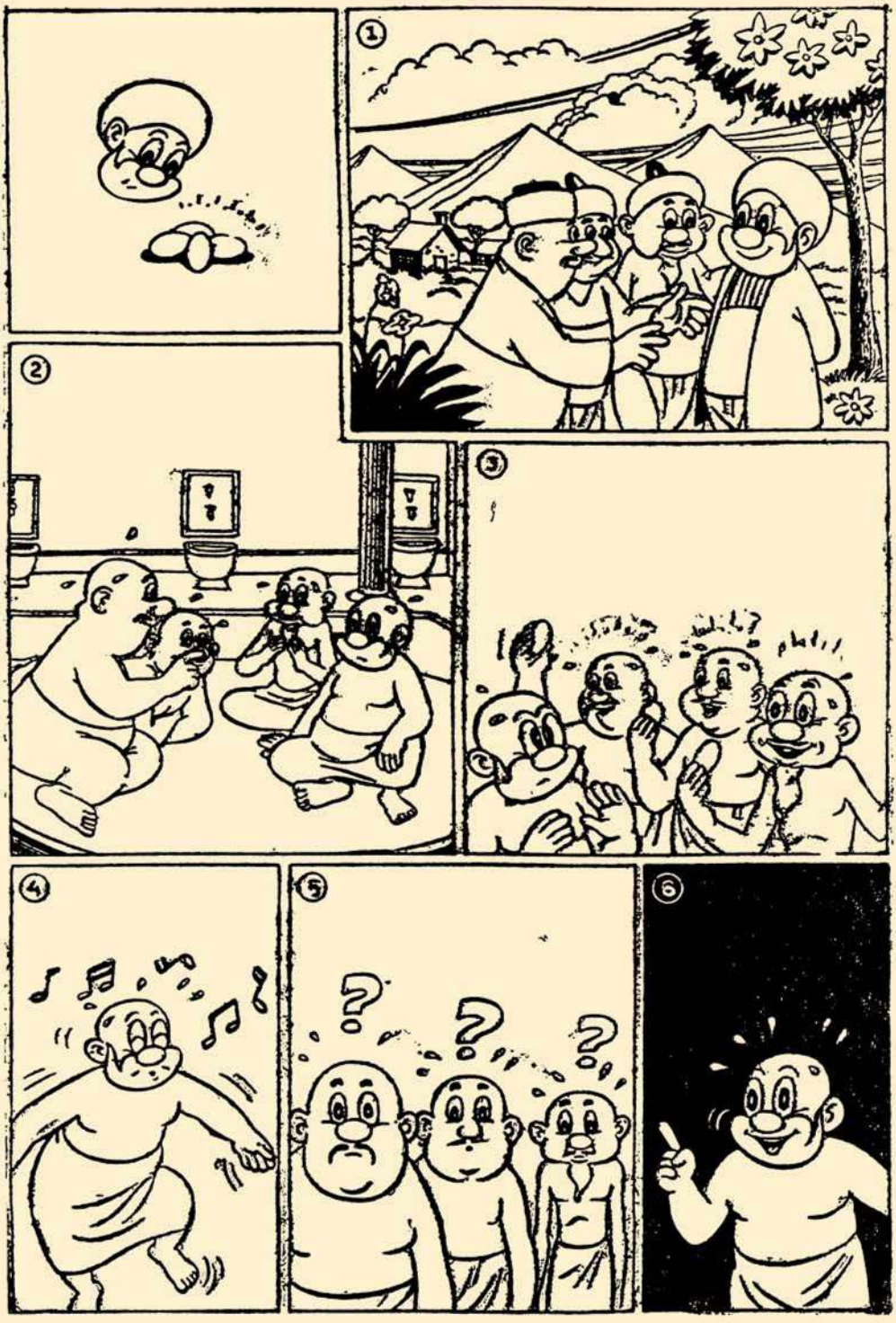
1
2
3
4
5
6

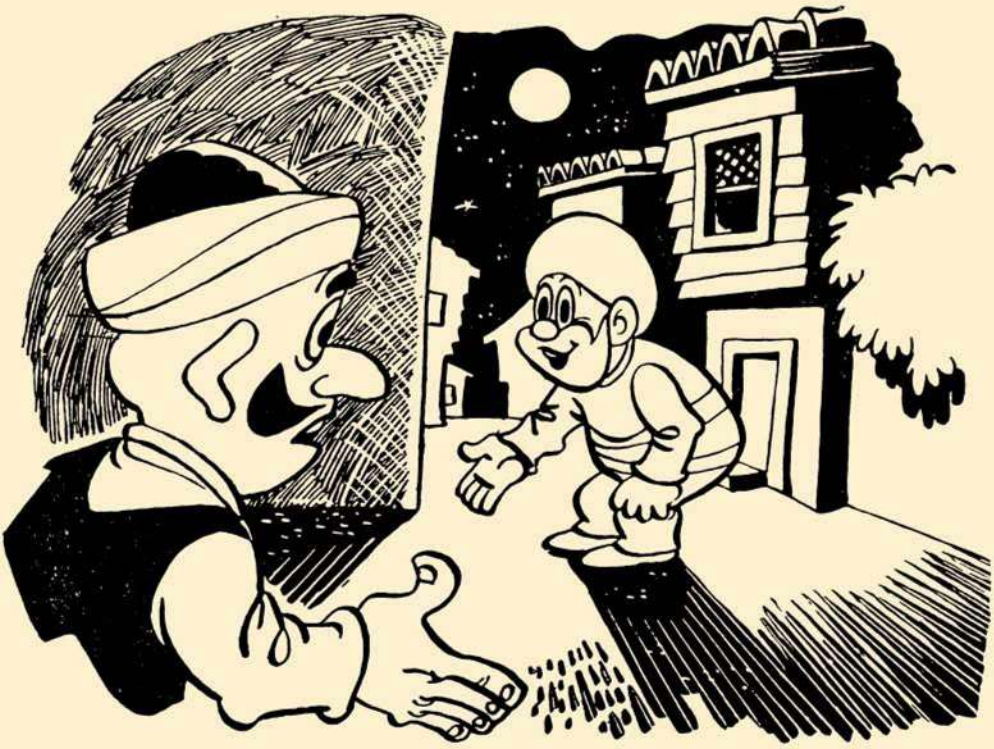

ORASI KARANLIK

Hoca evde ceplerini karıştırırken yere bir akçe düşürmüş, aramış, aramış bulamamış. Bu kez sokağa çıkarak orada aramağa koyulmuş. Onu gören bir komşusu sormuş:

— Ne arıyorsun Hocam?

— Evde bir akçe kaybettiydim, onu arıyorum.

— Akçeyi neden evde aramıyorsun?

— Ev çok karanlık, orada akçeyi bulmama imkân yok; o yüzden burada arıyorum!

BEN DE OLSAYDIM

Hoca bir gün eşeğini kaybetmiş. Hem arar hem de Tanrıya şükredermiş. Görenlerden biri,

— Hocam, demiş, bu ne iştir; hem eşeğini kaybetmişsin, hem de şükredersin?

Rahmetli cevap vermiş:

— Nasıl şükretmem efendi, ya eşeğin üstünde ben de olsaydım?

BAHAR

Bir kış günü sokakta Hocaya rastlayan bir komşusu,

— Efendi hazretleri, demiş, vallahi şu insanlar çok garip. Kışın soğuktan, yazın sıcaktan şikâyet ederler.

Çeneleri birbirine vuran Rahmetli,

— Behey gafil, diye cevap vermiş, bahara birşey diyen var mı?

SEN GİTMEZSEN...

Hoca, Tomurun halka ettiklerinden bıkıp usanmış. Bir gün herşeyi göze alıp huzura çıkmış,

— Sen bu kasabadan çekip gitmezsen ben edeceğimi bilirim!

Timur hiddetle,

— Ne yaparsın be efendi?

Diye gürleyince, Rahmetli,

— Hiç Sultanım, demiş; sen gitmezsen, Akşehirliyi ardıma takıp ben buradan gideceğim!

GETİR CÜBBEMİ, AL SEMERİNİ!

Hoca eşeğiyle bağına giderken adamakıllı sıkışmış. Cübbesini çıkarıp eşeğini semerinin üzerine bırakmış, kuytu bir yere giderek işini görmüş. Dönüşte bir de bakmış ki semerin üstündeki cübbenin yerinde yeller esiyor. Rahmetlinin tepesi atmış, hemen eşeğin semerini çözüp sırtına geçirmiş ve hayvana bağırmış:

— Aptal aptal ne bakıp duruyorsun, getir cübbemi, al semerini!.

İPE UN SERMİŞLER

Komşusu Hocadan ip istemiş. Hoca içeri girip bi' süre bekledikten sonra dönmüş,

— Kusura bakma komşu, demiş; ipe un sermişler!

Komşusu:

— İlâhi Hoca, demiş, hiç ipe un serilir mi?

Hoca kesip atmış,

— Adamın vermeye gönlü olmayınca öyle bir serilir ki!..

— S O N —

Baskı tarihi 1973

İÇİNDE BULUNMA DA...

Dost meclisinde Hocaya sordular :

— Efendi Hazretleri, cenaze taşınırken tabutun ne tarafında bulunmalı?

Hoca cevap verdi

— İçinde bulunmayın da neresinde bulunursanız bulunun!..

YE KÜRKÜM YE!..

Hoca davet edildiği bir ziyafete gitmiş. Gelgelelim, aceleden olacak, üzerindeki gündelik elbiselerini değiştirememiş. Çağrıldığı yere öylece eski elbiseleriyle gitmek zorunda kalmış. Bu yüzden olacak, kendisine aldıran, yüz veren çıkmamış. Bu duruma fena halde içerleyen rahmetli, bir yolunu bulup doğruca eve koşmuş, bayramlık kürkünü giyip kapıda görünmüş. Görünmesiyle de Hocayı tutup elbirliğiyle başköşeye oturtmuşlar. Büyük itibar göstermişler.

Yemek vakti gelince de en iyi yemekleri herkesten önce onun önüne sürmüşler. Lâkin, her yemek gelişinde Hoca elini kaşığa atacağı yerde, cübbesinin eteğine saldırır, ucunu kıvırıp kâseye sokarak;

— Ye kürküm ye! dermiş.

Bir, iki derken merak edip sormuşlar :

— Hayrola Hoca, hiç kürk yemek yer mi?

— Yer, yer... Demiş Rahmetli. Madem ikram bana değil, ona... Zıkkımın pekini bile yer!

*** *** ***

EŞEĞİN BAŞI BİZİM AMA...

Uğursuzun biri Hoca'nın eşeğinin yularını ;almış. Ara bre ara, yular yok. Aradan bir süre geçip de yuları, pazar yerindeki bir başka eşeğin başında görünce, Rahmetli kendi kendine söylenmiş :

— Hey Allah! Şu eşeğin başı bizim ama gövdesi kimin acep?

HÂTUN KİŞİLERİN MUHABBETİNE...

Hoca hastalanıp yatağa düşmüş. Kendisini seven konu komşudan ne kadar kadın varsa «geçmiş olsuna» gelmişler. Çenesi düşüklerden biri lâf olsun diye:

— Hocaefendi, demiş, Allah gecinden versin ya, bir Emri-Hâk vâki olursa, seni nasıl analım?

Hoca,

— Ne düşünürsünüz be kadınlar, demiş, Hâtun kişilerin muhabbetine doyamadan gitti, diye anarsınız?

*** *** ***

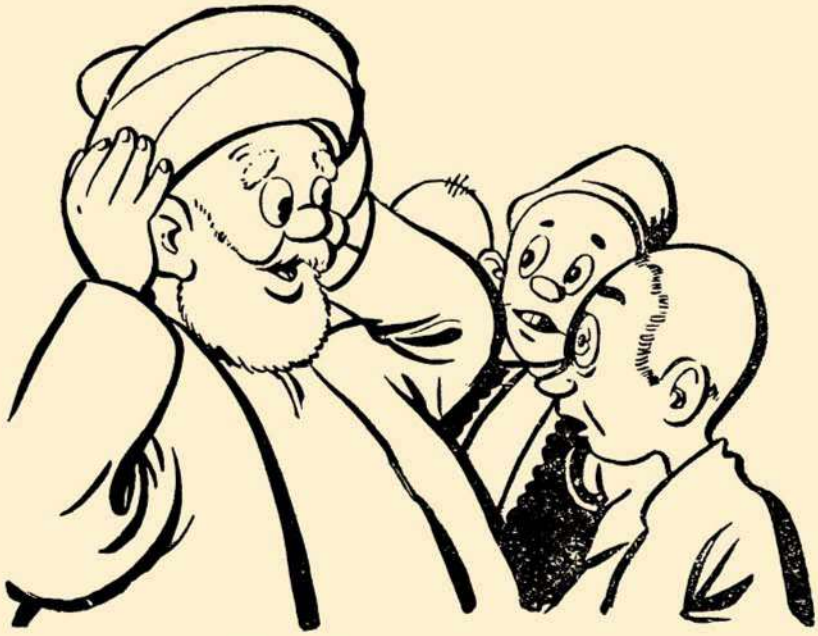

SEN DE HAKLISIN...

Hocanın Gölge Kadılığı yaptığı günlerin birinde, bir meseleden ötürü tarla komşuşu hakkında ileri geri atıp tuttuktan sonra sormuş

— Haklı değil miyim Efendi Hazretleri?

Hoca düşünmüş :

— Haklısın, demiş...

Adam gitikten az sonra, tarla komşusu gelmiş. Bu sefer, az önce gelen hakkında ağzına geleni söylemiş, atıp savurmuş. En sonunda da gözlerini Hocaya dikip sormuş :

— Haklı değil miyim?

Hoca elini sakalına atıp cevap vermiş :

— Elbette, demiş, sen de haklısın!

Adam gitmiş. Ama bu sefer onları perde arkasından dinleyen karısı başını uzatıp :

— İlâhi Efendi, iki dâvacıyı dinledin, ikisine de «Sen haklısın» dedin. Bir davada iki haklı olur mu?

Diye sorunca Rahmetli cevap vermiş :

— Sen de haklısın Hanım, sen de haklısın!...

CELÂLLENECEK NE VAR?

Hoca birgün ahalinin dileğini, huzura çıkıp Timur'a anlatmaya varmış. Hocanın, kendisiyle senli benli konuşmasına hiddetlenen Timur,

— Sen kim oluyorsun da benimle bu şekilde konuşuyorsun, diye sorunca, Rahmetli sükûnetle,

— Bir sual sormama izin verir misin Devletli?

— Sor bakalım!...

— Sen kimin kulusun?

Bir an şaşalayan Timur,

— Ben mi, demiş, elbette Allahın kuluyum!

Hoca o zaman cevabı yapıştırmış :

— A şevketli, senli benli olduk diye, bunda celâllenecek ne var, biz de aynı Allahın kuluyuz!

*****

BİR ANAM VARDI AMA...

Hoca hastalanmış. «Geçmiş olsun» a gelenlerden müraî tipli biri,

— Hocam, demiş, Allah gecinden versin ama, bir mirasçın var mı?

Rahmetli herifi şöyle bir tepeden tırnağa süzdükten sonra,

— Bir anam var ama, demiş, babam onu sağlığında boşamıştı. Şimdi mirasçım yok!

KÜRSÜDEN İNMEK DE Mİ?

Hoca vaaz için kürsüye çıkmış. Kafası kimbilir hangi meselelerle karışıkmış ki, aklına söyleyecek birşey gelmeyince,

— Ey cemaat, demiş. Vallaha düşünüp duruyorum ama, size söyleyecek hiç birşey aklıma gelmiyor.

Hocanın camaat arasında olan oğlu atılmış,

— İlâhi baba, milleti ne bekletip duruyorsun, kürsüden inmek de mi aklına gelmiyor?...

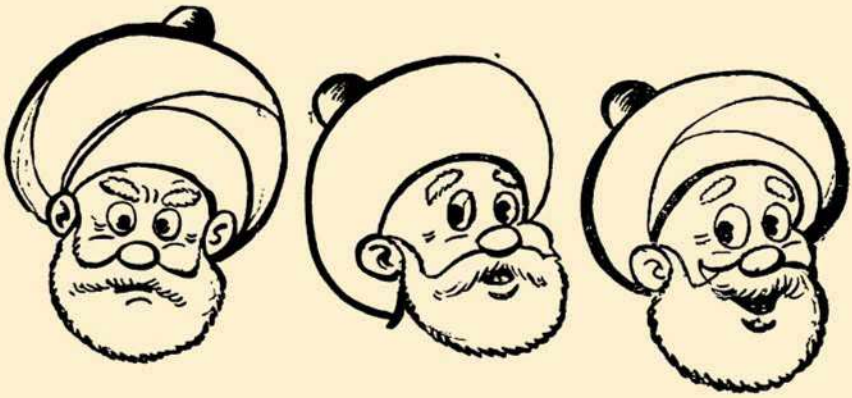

EŞEKLİĞİ TUTMUŞ...

Hoca bir hanın önüne bağladığı eşeğine atlamış. Atlamış ama, dalgınlığından mı, muzipliğinden mi, öyle atlamış ki, hayvana bindiğinde eşeğin baş tarafı Hoca'nın arkasında kalmış. Bu hali görenler :

— Ne yaptın Efendi, hayvana ters bindin!

Deyince, Rahmetli bozuntuya vermeden,

— Kabahat bende değil, demiş. Mübarek hayvanın eşekliği tutmuş, bineceğim yere ters durmuş!

BEN ZATEN İNECEKTİM...

Hoca tam mahallesine geldiği sırada eşek mi tökezlemiş, Hocanın sakarlığı mı tutmuş, bir anda kendini yerde bulmuş.

Etrafındakiler gülüşüp alaya başlayınca, Rahmetli hemen cevabı yapıştırmış

— Ne gülüyorsunuz, ben zaten inecektim!

***
** ** **

ESKİ AYLAR...

Hocaya sormuşlar :

— Hocam, eski ayları ne yaparlar?

Hoca:

— Ne yapacaklar, kırpıp kırpıp yıldız yaparlar!.

O BİLİR...

Birgün Hoca'ya sormuşlar :

— Dünya kaç arşındır Efendi?

O sırada yoldan geçmekte olan cenazeyi gösterip, şöyle demiş Hoca :

— İşte, ölçmüş, biçmiş gidiyor. Bilse bilse o bilir, gidin ona sorun!

EVLİLİK...

Hocaya sormuşlar

— Evlilik nedir Hocaefendi?

Şu cevabı vermiş Rahmetli

— Gündüzleri çifte hırlama, geceleri çifte horlamadır!...

SENİN EŞEK...

Biri Hocayı alaya almak için;

— Eşeğini pek methediyorsun Hoca, demiş, neredeyse Kadı olacak başımıza!

Hoca

— Olur olur, demiş, Kadı olur da, senin gibiler hakkında hüküm bile verir!

DAĞ YÜRÜMEZSE...

Bir sohbet esnasında, hiç âdeti olmadığı halde şöyle kasılarak,

— Eeee, ahbaplar, biz de erenlerdeniz...

Diyecek olmuş Hoca. Ama densizin biri atılıp,

— Öyleyse kerametini göster Hocam, meselâ şu dağa seslen ayağına gelsin!

Hoca bozuntuya vermeden üç kere dağa karşı bağırmış :

— Yâ mübarek, buraya gel!

Dağ bu, yerinden kımıldar mı?

Adam :

— Ne oldu Efendi hazretleri? Dağ seni duymuyor galiba, yürüyüp geldiği yok...

Deyince, Hoca cübbesini beline dolamış

— Biz, demiş, kibirli kişilerden değiliz, dağ yürümezse abdal yürür!...

(Abdal : Derviş anlamına gelen sözcük)

******

SEN YÜZME BİLİRSİN...

Hocanın iki karısı, birgün etrafını alıp sormuşlar.

— Efendi, Akşehir gölünde kayıkla gezintiye çıksak, kayık devrilse... Önce hangimizi kurtarırsın?

Hoca yaşlı olan ilk karısına şöyle bir bakmış

— Hanım, demiş, sen biraz yüzme bilirdin değil mi?

ON ARŞIN UZAR

Hoca pazarda gezerken kılıç satan birinin şöyle bağırdığını duymuş :

— Ey ahali, bu kılıç düşmana sallandığında üç arşın uzar!

Etraftan koşuşanlar, pey sürüp yüksek fiyatla kılıcı almışlar.

Bunu gören Hoca hemen eve koşup mangal maşasıyla dönmüş ve şöyle bağırmaya başlamış

— Ey millet, bir maşa düşmana sallandığında beş arşın uzar!

Meraklananlar etrafını alıp, sormuşlar :

— Be Hoca, elindeki basbayağı mangal maşası. Bunun ne kerameti olur ki, düşmana sallandığında beş arşın uzasın?.

Hoca çevresini alanlara bakıp,

— Bre cahiller, demiş, alın da görün. Karınızın eline geçtiğinde beş arşın mı on beş arşın mı uzarmış!..

PINAR BAŞINDA

Misafir kaldığı evde Hocaya sormuşlar :

— Hocam, susuz musun, uykusuz musun?

Hoca cevap vermiş :

— Gelirken bir pınar başında uyumuştum!

Hocaya hemen yemek çıkarmışlar.

*****

GÜNAH DEĞİL Mİ?

Hoca eşeğine odun yüklemiş. Kendisi de bir güzel semere yerleşip oturmuş. Epeyce yüklü olan heybeyi ise omuzuna vurmuş.

Heybenin ağırlığı altında bunaldığını görenler,

— Behey Hoca, sende akıl yok mudur, heybeyi omuzunda taşıyacağına, eşeğinin üzerinden iki yana ağıtıversene...

Deyince Hoca karşılık vermiş

— Yooo ahbaplar, demiş, hayvana günah değil mi? Bunca yükümüzü çekiyor. Bırakın bir heybeyi de ben taşıyıvereyim!

ÖLMESEYDİ...

Konya'da bulunduğu sıralarda biri Hocaya

— Karın öldü, demiş.

Hoca cevap vermiş

— Ölmeseydi, zaten boşayacaktım!

*****

* * *
** ** **

İŞİN YARISINI

Hocayı küçüklüğünde bir terzinin yanına çıraklığa vermişler. Aradan birkaç gün geçmeden mahalle büyüklerinden biri sormuş,

— Birşey öğrenebiliyor musun bari?

— Evel Allah. İşin yarısını öğrendik(

Mahalleli, Nasreddinin bu öğünmesi karşısında bıyık altından gülüp;

— Maşallah, işi pek çabuk kavramışsın!

Diye alaya almaya kalkınca hemen cevap vermiş

— Elbiseleri sökme işini ben yapıyorum, öbür yarısını da ustaya bırakıyorum!

* * *
** ** **

İNANMAM...

Hocaya

— Karın günde kırk kapının ipini çekiyor, sabahtan akşama dolaşıyor, demişler.

— İnanmam, demiş Rahmetli, öyle olsaydı, yanlışlıkla olsun birgün de bizim kapının ipini çekerdi!

* * *
** ** **

ONA ALDANDIK

Timur, Hocayı cirit oyununa çağırmış.

Rahmetli yaşlı bir öküzün sırtında meydana gelmiş. Öteki oyuncular altlarındaki kıvrak hayvanlarla meydanda dört dönerlerken Hoca da altındaki öküzü kıpırdatmak için habire dürtükler dururmuş. Milletin kahkahaları arasında bu iş sürüp giderken Timur, Hocayı çağırtmış.

— Hoca, demiş, bu iş çeviklik, kıvraklık ister. Sen ise bu hantal hayvana binmişsin...

Hoca bir öküze, bir de Timur'a bakıp cevap vermiş:

— Ne bilelim Devletli, demiş, buzağıyken nasıl fink atardı köftehor... Biz de ona aldandık!...

***
** ** **

SAKIN GELME...

Hocanın karısı aniden sancılanmış. Bir hekim çağırmak gereğini duyan Rahmetli, aceleyle sarığı başına, cübbeyi sırtına geçirdiği gibi fırlamış. Tam kapıdan çıkarken, ardından karısı :

— Efendi, zahmet etme, sancım geçti!

Diye bağırmış ama, dinleyen kim? O hızla varmış hekime ve,

— Bana bak hekimbaşı, demiş, benim hatunun sancısı geçti, sakın bize geleyim deme!...

***
** ** **

BİLENLER BİLMEYENLERE

Hoca birgün vaaz vermek için kürsüye çıkmış. Kendini dinleyenlere,

— Ey cemaat, demiş, şimdi benim ne söyleyeceğimi biliyor musunuz?

Dinleyenler bir ağızdan cevap vermişler :

— Bilmiyoruz!..

— Madem bilmiyorsunuz, boşuna konuşmayayım, deyip kürsüden inmiş.

Ertesi gün aynı soruyu tekrar sorduğunda bu kere dinleyenler,

— Biliyoruz!

Demişler. Hoca :

— Madem biliyorsunuz, benim anlatmama gerek yok!

Demiş ve kürsüden inmiş...

Daha ertesi gün kürsüde aynı soruyu soran Hoca'ya, daha önce aralarında konuşup anlaşan cemaatten bazıları «Biliyoruz», bazıları da «Bilmiyoruz» diye cevap verince Hoca :

— Öyleyse bilenler bilmeyenlere anlatsın!

Demiş ve çekip gitmiş.

****

***
** ** **

BEN SENİN...

Hoca ata binmek istemiş, beceremediş. Kendi kendine

— Hey gidi gençlik!

Diye söylenmiş. Sonra, çevresinde kimsenin olmadığını görünce,

— Gidi köftehor, demiş, ben senin gençliğini de bilirim!...

***
** ** **

SEN, BENSİN AMA...

Hocaya, yakın arkadaşlarından biri,

— Hocam, demiş, iyi hoş adamsın ama, bazan kendini kaybediyorsun!

Bu uyarı üzerine Hoca da «Aman kendimi kaybetmiyeyim, kaybedersem de işaretimden kendimi tanıyayım!» diyerek beline bir su kabağı bağlamış.

Şakacılardan biri sezdirmeden su kabağının ipini kesip kendi beline dolamış. Az sonra karşısında beli kabaklı adamı gören Rahmetliyi almış bir düşünce,

— Vay canına, demiş; şu kabaklı herif benim ama, ben kimim?...

***
** ** **

BEN ÖĞRETMEDİM

Hocanın oğluna «Patlıcan nedir?» diye sormuşlar,
— Gözü açılmadık sığırcık yavrusudur!
Deyince, Rahmetli,
— Vallahi komşular, demiş, ben öğretmedim, kendisi bildi!...

******

CENAZE NAMAZINA

Hoca eşeğine binip yola koyulmuş. Bir tanıdığı
— Uğur ola Hoca, demiş, nereye böyle?
— Kasabaya, cuma namazına gidiyorum.
— Aman Hocam, daha günlerden bugün salı...
— Biliyorum... Ama, eşeğin bu gidişiyle Cumaya namaza yetişebilirsem ben gene de şükredeceğim!...

******

KAPAT ŞU KAPIYI

Hocanın, mahallelisinden biri ölmüş. Cenazenin ardından ağıt yakan kadının,
— Soyunun erkeği, evinin direği, beni bırakıp da nerelere gidiyorsun, orda ne od var, ne ocak!...
Diye döğündüğünü görünce, karısına;
— Kapat kadın şu kapıyı, diye bağırmış. Galiba cenazeyi bizim eve getiriyorlar!

BAŞI YANINDA MIYDI?

Hoca bir ahbabıyla ava çıkmış. Az sonra iri bir ayıya rastlamışlar. Ayı kaçmış, onlar peşini bırakmamış. Sonunda hayvan bir ine girmiş. Arkadaşı :

— Hele ben içeriye bir göz atayım!

Deyip, başını inden içeri sokmuş. Hoca her ne kadar :

— Ağa içeride gördüğünü anlat hele, merakımızı giderelim!

Demişse de cevap alamamış. Bunun üzerine adamı bacaklarından çektiği gibi dışarı almış. Ama, bakmış ki adamın başı yok. Bir koşu adamın evine varıp, kapıya çıkan karısına sormuş :

— Hatun, demiş, ben çok düşündüm, çıkaramadım. Kocan ava çıkarken başı yanında mıydı?

*****

ÖLME EŞEĞİM ÖLME...

Bir kış pek hızlı gelmiş. Kar adam boyunu aşmış, yollar kapanmış. Akşehiri bir kıtlıktır almış. Arpa, buğday fiyatları alabildiğine artmış. İnsanlar da, hayvanlar da bir deri bir kemiğe dönmüşler.

Kendini zor besleyen Hoca, öteden beriden bulabildiği kuru otu, samanı eşeğinin önüne kor, şöyle dermiş

— Ölme eşeğim, ölme, yaz gelsin yonca bitsin, felek ettiğin bulsun, sen de yersin ben de!...

*****

AL ELİMİ...

Hoca bir bahar günü Akşehir gölü kenarına eğlenmeye gitmiş. Eğlenirlerken adamın biri göle yuvarlanmış. Etraftan yetişenler her ne kadar adama «ver elini» diyerek uzanmışlarsa da adam bir türlü ellerine yetişememiş.

Derken Hoca araya girip adama uzanarak

— Al elimi!

Diye bağırmış. Bağırmasıyla da adam bir fırlayışta Hoca'nın eline yapışmış. Çekip sudan çıkarmışlar. Rahmetlinin etrafını alanlar :

— Anlayamadık Hocam, demişler, biz de ona uzandık ama bizim elimizi bir türlü tutamadı!

Deyince, Hoca kurnaz kurnaz gülmüş;

— Elbet tutamaz, demiş. Siz «ver evini» diyordunuz. Herifin ne cimri olduğunu bilmezsiniz. O, sadece alır, vermez. Ben «Al elimi!» deyince hemen yapıştı köftehor. Keramet bende değil, bu lâfta!

*****

******

KALIBINDAN UTAN...

Rahmetlinin Bursa'da hükûmete bir işi düşmüş. Ne kadar uğraştıysa bir sonuç alamamış. Tanıdıklarından biri,

— Hocam, demiş, kırk gün namazını Ulu camide kıl, kırk birinci gün işin mutlaka olur!

Hoca söyleneni uygulayıp kırk gün Ulu camide sabah namazı kılmışsa da dileği olmamış.

Duruma adamakıllı kafası kızan Hoca, bundan sonraki namazlarını küçük bir mescitte kılmaya karar vermiş.

Daha ilk namazdan çıkınca, karşıdan gelen bir tanıdık

— Müjde Hoca, senin iş oldu!

Der demez, doğru Ulu camiye koşmuş, kapısından başını uzatıp bağırmış

— Kalıbından utan, oğlun kadar olamıyorsun!

ÇOCUKLUĞU TUTTU...

Rahmetli birgün evine dönerken, mahallede oyun oynayan haşarı çocuklardan biri kavuğunu kaptığı gibi arkadaşına atmış.

Hoca o çocuğa doğru koşunca, kavuk bir başkasına aktarılmış. Rahmetli böylece o çocuktan ötekine koşmaktan takatsız düşünce, çaresiz eve kavuksuz gitmiş.

Karısı Hocayı başı kabak görüp de,

— Hayrola Efendi, kavuğuna n'oldu?

Diye sorunca, Rahmetli

— Ne olacak, demiş, çocukluğu tuttu, mahallede akranlarıyla oynuyor!

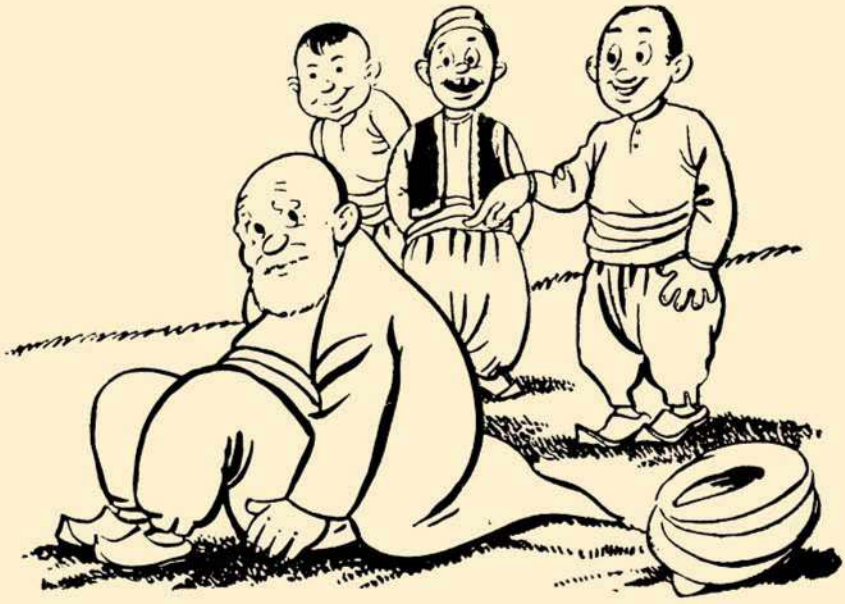

DOKSAN DOKUZ OLSUN...

Hocaya rüyasında bir ihtiyar doksan dokuz akçe verir. Rahmetli razı olmaz,

— Efendi Hazretleri kerem eyle, şunu yüz yap, yuvarlak olsun!

Diye diretirmiş. Bir ara uyanıp elinde doksan dokuz değil ya, tek altın bile olmadığını görünce hemen gözlerini kapayıp avucunu uzatmış,

— Ya Pîr, doksan dokuza da razıyım!..

*****

SEN İSTEDİN

Hoca, eşeğini kıra otlatmaya götürmüş. Ama eşek otlayacağı yerde, kendinden önce otlağa gelmiş olan eşeklerin gübrelerini koklar koklar anırırmış. Bunun üzerine Hoca bütün gübreleri yem torbasına toplayıp akşam ahırda eşeğin boynuna asmış. Eşek torbayı başından atmak için silkelemeye başlayınca şöyle bağırmış Hoca :

— Bre nankör hayvan! Bunları birer birer koklayıp sen seçtin, ben de toplayıp boynuna astım. Şimdi ne huysuzlanıp duruyorsun?!...

*****

ESKİ KABİR...

Hoca, konu komşu arasında ne zaman ölümden, âhir dünyadan söz açılsa,

— Unutmayın, vasiyetimdir; beni ölünce eski bir kabire koyun, der dururmuş.

Birgün meraklananlardan biri sebebini sorunca Rahmetli şöyle cevap vermiş :

— Sorgu Melekleri geldiğinde, benim sorgum sualim çoktan yapıldı; baksanıza mezarımı bile eski, der savaram!..

*****

*****

ONUN SESİ...

Hoca gecenin geç bir vakti çömezi İmatla evine giderken iki hırsızın bir dükkânın kilidini törpülediğini görmüşler. Çömezi durumdan birşey anlayamadığı için Hocaya adamların ne yaptığını sormuş. Hoca

— Kemâne çalıyorlar, demiş.

— Ama, sesi çıkmıyor.

— Onun sesi yarın çıkar!..

*****

TANRI MİSAFİRİ

Gecenin ilerlemiş bir vaktinde Hoca'nın kapısı çalınmış. Pencereden başını uzatan Hoca sormuş

— Kim o?...

— Tanrı misafiri!

Adamın kalıbını kıyafetini beğenmeyen Rahmetli, kolundan tutup caminin önüne götürüp, şöyle demiş

— İşte ahbap, burası Tanrının evidir; onun misafirleri burada kalırlar!

*****

ÖRDEK SUYU...

Hoca komşu köylerden birine giderken bir pınarda ördeklerin yüzdüklerini görür. Karnı fena halde acıktığından, atılıp birisini yakalamak isterse de başaramaz. Çaresiz heybesinden çıkardığı ekmeği pınarın suyuna batırıp yemeğe başlar.

O sırada yoldan geçenlerden biri,

— Afiyet olsun Hoca, ne yiyorsun öyle?

Diye sorunca Rahmetli cevap verir :

— Ördek çorbası yiyorum. Sen de buyur sofraya!..

******

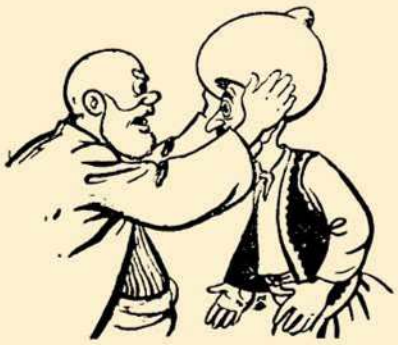

KERAMET KAVUKTAYSA...

Akşehir tüccarından biri, dükkânının önünden geçerken Hocayı çevirip eline bir mektup tutuşturur,

— Hele şunu okuyuver!

Hoca mektubu alır. Altını üstünü çevirir

— Ben bunu sökemem, bu mektup Arapça!

Der, geri verir. Tüccar

— Ben de kavuğuna bakıp seni âlim bir zât sanırdım...

Deyince, rahmetli kavuğu kaldırıp adamın başına geçirir

— Al bakalım, der, keramet kavuktaysa sen oku!..

******

HER GÜN BAYRAM OLSA...

Kıtlık yıllarından birinde bir başka şehire yolu düşen Hoca, bir meydanda herkesin gülüp oynadığını, kuzuların çevrilip, pilâvların, keşkeklerin kotarıldığını, helva kazanlarından miş gibi kokuların etrafa yayıldığını görüp yaklaşınca onu da buyur ederler.

Yol yorgunluğundan, açlıktan imanı gevremiş olan Hoca etlisiyle tatlısıyla bir güzel karnını doyurup, üstüne de bir maşrapa buz gibi ayranı çektikten sonra şöyle der :

— Yahu, bizim oralar kıtlıktan kırılıp geçiyor. Sizdeki bu bolluğun hikmeti nedir?

— Bugün bayram, Hocam.

Rahmetli, bir an düşünür :

— Yâ, der. keşki hergün bayram olsaydı!...

******

ŞÜKREDİN...

Hoca birgün dostlarıyla konuşurken şöyle demiş,

— Halinize bin şükredin. Allah deveye kanat verseydi, damınıza konup evinizi başınıza geçirirdi!

******

⁂

MERDİVEN SATIYORUM...

Hoca hergün önünden geçip de erişemediği kırmızı eriklere bakmaktan bıkar ve bir gün merdiveni alıp ağaca dayar. En olgun, en şerbetlilerinden başlar mideye indirmeye. O ağaçta beğendikleri bitince merdiveni omuzlayıp ötekine aktarır. Böylece ağzını tatlandırır. midesini şenlendirirken bahçe sahibi ortaya çıkıverir. Hocayı, merdiven omuzda, bir ağaçtan ötekine sefer ederken suçüstü yakalar.

Hiddeti tepesine vurmuş, hiddetinden yıldırımlar saçarak hışımla Hoca'nın önüne dikilip sorar

— Efendi ne yapıyorsun burda?

Hoca, sakin cevap verir

— Ne yapacağım, merdiven satıyorum.

— Be adam, burada merdiven satılır mı?

— Bunca ağacın olduğu yerde satmayacağım da, nerde satacağım efendi, der Hoca Kuyu önünde mi?

⁂

⁂

GÖRMEMİŞ İNSANLAR...

Hoca Sivrihisar'da bulunduğu bir gün, bir kalabalığın hep birlikte göğe bakmakta olduğunu görüp, yanlarına sokularak sorar :

— Ramazan Hilâl'ini görmeğe çalışıyoruz!..

Derler. Bu cevap üzerine Hoca kaşlarını çatıp karşısındakilere bakarak

— Allah Allah, der, Akşehir'de bunun araba tekerleği kadar görünür de bizim hemşeriler başlarını çevirip bakmazlar. Siz, ne görmemiş insanlar mışsınız yahu?...

⁂

BENDEN SÖYLEMESİ...

Hoca, sarığını sarmak ister. Bir sarar, ucunu arkaya denk getiremez. İki sarar, gene öyle... Üç, dört derken kafası kızar, sarığı pazarda mezada çıkarır.

Pazarda bulunanlardan biri sarığı almaya talip olunca, hâlâ öfkesi yatışmamış olan Rahmetli, adamın yanına sokulur ve kulağına eğilerek şöyle der

— Efendi, sonra pişman olup bana küfretme. Bu sarığın ucu bir türlü arkaya gelmez. Benden söylemesi!

⁂

⁂

AL ABDESTİNİ...

Hoca dere kenarında abdest alıyormuş. Bir ara kenara bıraktığı pabuçları kayıp dereye düşmüş. Hoca koşar, pabuçlar gidermiş. Her yakalamaya çalıştığında ise kıyıdan biraz daha uzaklaşırlarmış.

Rahmetli bakmış ki pabuçlar elden gidiyor. Ele güne yalnayak kepaze olacak, hemen zartayı çekip dereye bağırmış

Al abdestini, ver pabucumu!...

⁂

NE TARAFA DÖNEYİM?

Tanıdıklarından biri Akşehir gölünde gusül abdesti alacağı sırada tereddüde düşüp Hocaya sorar

— Hocam gusül ederken ne yana döneyim?

Hoca cevap vermiş

— Elbiselerinin olduğu yana!..

⁂

⁂

KAR HELVASI...

Hocanın aklına esmiş, karla pekmezi karıştırıp yemeğe başlamış. Bir yandan da kendi kendine: «Keten helvası, kâğıt helvası olur da kar helvası neden olmasın?» der dururmuş.

Yanından geçenler, Hocayı ağzındaki lokmaları evirip çevirip yutmaya çabalarken görünce dayanamayıp sormuşlar

— Hayrola Hoca, bu kış gününde kanter içinde kalmışsın. Nedir bu etiğin?

Hoca güçlükle lokmayı yutup cevap vermiş

— Sormayın komşular, Kar helvasını icat ettim bugün... İcat etim ama ben de beğenmedim!

⁂

BORÇ — VÂDE...

Birtanıdığı Hoca'dan vâde ile borç isteyince, o günlerde pek sıkışık durumda olan Rahmetli şöyle cevap verdi

— Seni eli boş döndürmek istemem komşu. Borç veremem ama istediğin kadar vâde verebilirim!...

⁂

*****

BU PARA ÖTEKİNİN...

Hoca birgün hamama gitmiş. Gündelik elbiseleriyle gittiği için hamamcılar kendisine pek itibar göstermemişler. Yamalı peştemal vermişler, hizmette kusur etmişler.

Buna karşılık Hoca kendilerine on akçe bahşiş verince, etrafında fır dönüp Rahmetliyi paşalar gibi uğurlamışlar.

Bir süre sonra aynı hamama gittiğinde Hoca'ya büyük itibar göstermişler. En temiz peştemalı vermişler, kokular sürüp bir güzel yıkayıp paklamışlar.

Hoca hamamdan çıkarken bahşiş olarak bir akçe bırakınca da pek şaşırmışlar. O zaman Rahmetli gevrek gevrek gülüp şöyle demiş

— Bugün verdiğim bir akçe, geçen seferki yıkanmamındır. Geçen sefer verdiğim on akçe ise bugünkü yıkanmamın ücretidir...

*****

RAHMETTEN KAÇMIYORUM...

Yaz yağmurunun bardaktan boşanırcasına yağdığı birgün Hoca evinin penceresi önünde oturmuş keyifle dışarsını seyretmekte imiş. Derken komşularından birini, cübbesinin eteklerini beline dolamış, koşarak evine gittiğini görünce seslenmiş

— Senin gibi ârif bir kişiye yakıştıramadım komşu. Tanrı rahmetinden kaçılır mı?

Adam, ister istemez adımlarını âheste besteye indirmiş... İndirmiş ama on adım ötedeki evine gidinceye kadar da sudan çıkmış sıpaya dönmüş.

Yaz yağmurunun ne zaman yağacağı belli olmaz. Aradan pek fazla geçmeden Hoca da bir yaz yağmuruna yakalanmaz mı?

Cübbesini beline dolayıp o saçak senin bu, kuytu benim deyip evine sapan sokağı döndüğünde birinin kendisine seslendiğini duymuş.

— Senin gibi ârif kişiye yakıştıramadım Hoca... Allahın rahmetinden kaçılır mı hiç?..

Bakmış ki, birkaç gün önce aynı lâfları söyleyip sucuk gibi ıslattığı kişi... Üstelik de bıyıkaltından hinoğlu hin bir gülüşle sırıtıyor. «oh olsun işte öcümü alıyorum ya!» der gibi...

Ama Hoca yabana pabuç bırakır mı? Hemen kendini bir saçak altına atıp adama cevap vermiş

— Ben rahmetten kaçmıyorum komşu... Allahın rahmetini çiğneyip günaha girmemek için kaçıyorum!.

Der ve tabana kuvvet evine koşar...

******

HOCA İLE PAPAZLAR...

Günün birinde Akşehire üç papaz gelmiş. Din ehlindendir, demişler, yedirip içirmişler. Daha önce Hocanın medhini işittiklerinden, duyduklarının gerçeğe uyup uymadığını anlamak için Hocaya sorular sormaya başlamışlar. Papazlardan birincisi :

— Dünyanın ortası neresidir Hocaefendi?

Hoca eşeğinin ön ayaklarının bastığı yeri göstermiş :

— Tam burasıdır!

Papaz sakalla bıyık arasından gülmüş :

— Nerden belli orası olduğu?

Hoca da bıyık ve sakal arasından gülerek cevap vermiş :

— İnanmıyorsan ölç!

O susmuş, ikinci papaz sormuş :

— Gök yüzünde kaç yıldız var?

Rahmetli eşeği göstermiş

— Çelebide kaç kıl varsa o kadar!

İkinci papaz diretmiş :

— Nerden biliyorsun?

Hoca, kayıtsızlıkla vermiş cevabı

— İnanmıyorsan say!

O da oturmuş, üçüncü papaz almış

— Pekâlâ, benim sakalımda kaç kıl var?

Rahmetli gene eşeğini işaretlemiş

— Çelebinin kuyruğunda kaç kıl varsa o kadar!

Sakalının eşek kuyruğuyla bir tutulmasından iyice öfkelenen papaz

— Öyle şey olmaz! Hadi eşeğinin kuyruğunda kaç kıl olduğunu saydın da öğrendim diyelim. Ama benim sakalımda kaç tel olduğunu nerden bilirsin?

Diye kabalanınca, Rahmetli kahkahayı basıp cevap vermiş

— Bundan kolay ne var? Bir tel benim çelebinin kuyruğundan, bir tel senin sakalından çekeriz. Sonuç birbirine denk gelirse ben kazanırım, gelmezse sen, var mısın?

Deyince üç papaz da pılısını pırtısını toplayıp savuşmuş...

*****

*****

HOCA İLE KOCA...

Komşularından biri Rahmetliye gelip :

— Kızım son günlerde iyice huysuzlaştı. Ne yiyor, ne içiyor, ne bizi dinliyor. Başvurmadığım Hoca kalmadı. Hiç biri de kâr etmedi. En son sana geldim. Ne olursa senden olur Hocam...

Deyince, Rahmetli elini sakalına atıp bir süre adamı süzdü, sonra :

— Hâlâ anlayamadın mı komşu, diye cevap verdi. Senin kızının derdi Hoca değil, Koca!...

*****

BEN İSRAFTAN HOŞLANMAM!

Hoca körükle ateş yaktıktan sonra, körüğün ağzını bir mantarla tıkayıp duvara asmış.

Görenler

— Hocam, buna ne gerek var? diye sorunca şu cevabı vermiş

— Körüğün ağzını tıkamayıp da onca havayı ziyan mı edeyim? Ben israftan hoşlanmam!

*****

*****

NEDEN HELVA YAPMIYORSUN?

Paraca sıkıntılı olduğu günlerin birinde Hoca'nın canı helva istemiş. Bakkalın önünden geçerken başını içeri uzatıp sormuş :

— Unun var mı?

— Var!

— Şekerin?

— Var!

— Yağın da var mı?

— O da var...

— Behey ağzının tadını bilmez! Neden helva yapıp yemiyorsun?..

*****

FAKİRİN MALI

Hoca sakız çiğniyormuş. Yemeğe buyur etmişler. Sakızı burnunun üstüne yapıştırıp sofraya oturmuş. Bu garipliği görenler :

— Hoca bu hal nedir?

Diye sorunca şöyle cevap vermiş

-- Fakirin malı gözü önünde gerek!

*****

O KADAR HOVARDA DEĞİLİM...

Hocanın aldığı yüz dirhem hurmayı çekirdekleriyle birlikte yediğini gören komşuları sormuşlar

— Hurmayı neden çekirdekleriyle birlikte yiyorsun?...

Hoca cevap vermiş :

— Hurmacı bana bunları çekirdekleriyle birlikte tartıp sattı. Ben, çekirdeklerini sokağa atacak kadar hovarda değilim!

******

SİZİN YANINIZDA...

Cimriliğiyle tanınan Subaşı birgün Hocaya

— Bana Tavşan kulaklı, geyik bacaklı, karınca belli, sicim gibi bir tazı bul, getir! demiş.

Birkaç gün sonra Hoca irice bir sokak köpeğinin boynuna ipi takıp Subaşıya götürmüş. Subaşı :

— Ne yaptın Hoca, demiş, ben senden ipince bir tazı istemiştim, sen bana bu hantal iti getirmişsin!

O zaman rahmetli :

— Merak etme Ağa, demiş, senin yanında bu köpek onbeş güne varmaz istediğin tazıya döner!

DUL KALIRSIN!

Komşuları, rüyasında Hocayı evlendiriyorlarmış. Rahmetli karısını dürtüp şöyle demiş

— Hâtun, git şu komşularla konuş. Senden boşatıp beni bir başkasıyla evlendirmeye çalışıyorlar. Davranmazsan dul kalacaksın!

ONUNLA ORTAKLIĞIMIZ MI VAR?

Hocanın eşeği çalınmış. Durumu öğrenen komşularından kimi :

— Sende pek tedbirsizsin Hoca...

Kimi :

— Kapıyı iyice kilitlemeliydin...

Kimi :

— Geceleri sık sık kalkıp eşeği yoklamalıydın...

Diye ayrı ayrı kendisini suçlayınca dayanamayarak şöyle demiş :

— Behey Allahın kulları! Hepiniz kabahati bana yükleyip çıktınız! Hırsızın hiç suçu yok mu? Yoksa o hırsızla ortaklığınız mı var?

*****

NEREDEN BİLEYİM?

Gece, uykusunun en tatlı yerinde karısı, Hocayı uyandırıp

— Efendi, sağ yanında mum olacak, versene!

Deyince, Hoca ters ters cevap vermiş

— Be kadın, bu zifirî karanlıkta ben sağımı solumu nerden bileyim?

*****

ŞİMDİ ÇIKAR!

Hocanın karısının ağrısı tutmuş. Her ne kadar ebe aramışlarsa da mümkün olmamış. Konu komşu telâş içinde kıvranırken Rahmetli :

— Şimdi onun çaresine bakarım ben!

Doğruca bakkala koşup bir torba ceviz almış. Sonra cevizleri karısının önüne koyup şıkırdatmaya başlamış. Şaşkınlıkla onu seyreden komşuları

— Ne yapıyorsun Hoca?

Diye sorunca, Rahmetli gevrek gevrek gülüp:

— Cevizlerin sesine dayanamaz kerata, demiş, şimdi oynamak için çıkar!

*****

*****

BUNA DA ŞÜKÜR...

Hoca kolundaki sepete pancarları doldurup yola düşmüş. Görenlerden biri,

— Hayrola Hoca, nereye yolculuk?

— Timur'u ziyarete gidiyorum. Bunları da ona armağan edeceğim!

Muzibin biri

— Hoca sen onları bırak, incir al; Timur pek hoşlanır!...

Hoca denileni yapmış. Pancarları boşaltıp sepete incir doldurmuş.

Meğer Timur incirden nefret edermiş. Fena halde hiddetlenip adamlarına emir vermiş

— Bütün incirleri teker teker bu adamın kafasına atın!

Adamları denileni yapmaya koyulmuşlar. Kafasına her incir vurduğunda Rahmetli gevrek gevrek kahkaha atar ve

— Buna da şükür!

Der dururmuş.

Pek meraklanan Timur sormuş

— Bre Hoca, kafanda her incir patlayışta şükredip duruyorsun. Nedendir bu?

Hoca :

— Nasıl şükretmem ,diye cevap vermiş. Kapıda bir kulun daha var. Seni ziyarete gelmiş. Bir araba dolusu da karpuzu var, sana armağan edecek... Ya onları ben getirseydim?...

*****

*****

BEN DE SANDIM Kİ...

Rahmetli başını kazıtacaktı. Berbere girdi. Talihsizliğe bakın ki berber aceminin biriydi. Usturayı başında gezdirdikçe Hoca ecel terleri döküyor ama erkekliğe toz kondurmamak için sesini de çıkarmıyo du.

Az sonra yandaki dükkândan garip böğürmeler gelmeye başlayınca Rahmetli sordu

— Ne oluyor böyle evlât?

Berber

— Birşey yok hocam... Yandaki komşu bir öküzü nallıyor!

Öyle miii? Ben de birini traş ediyorlar sanmıştım!...

*****

KOMŞU DELİKANLILARI...

Hocaya ahbaplarından biri sormuş

— Efendi Hazretleri, sen bilirsin. Yüz yaşındaki birinin çocuğu olur mu?

— Olmasına olur elbet. Ama bu iş komşu delikanlıların gayretine bağlıdır!

*****

*****

İKİ LÂF EDİLMİYOR...

Hoca bir gece karısına

— Yahu, demiş, şu bizim komşu çarıkçı Mehmet Ağanın adı neydi?

Karısı :

— Aman Efendi, demiş, kendin söyledin ya adını, Mehmet Ağa diye...

Hoca :

— Şaşırdım Hatun, demiş, ne iş yaptığını soracaktım...

Kadın

— Garipsin Hoca, demiş, Çarıkçı dediydin ya!..

Hoca

— Yahu, nerede oturduğunu sormak istemiştim..

Karısı :

— Üstüme iyilik sağlık, diye haykırmış, ayol komşumuz demedin mi şimdi?

Hoca arkasını dönüp söylenmiş

— Seninle de iki çift lâf edilmiyor be hâtun!....

*****

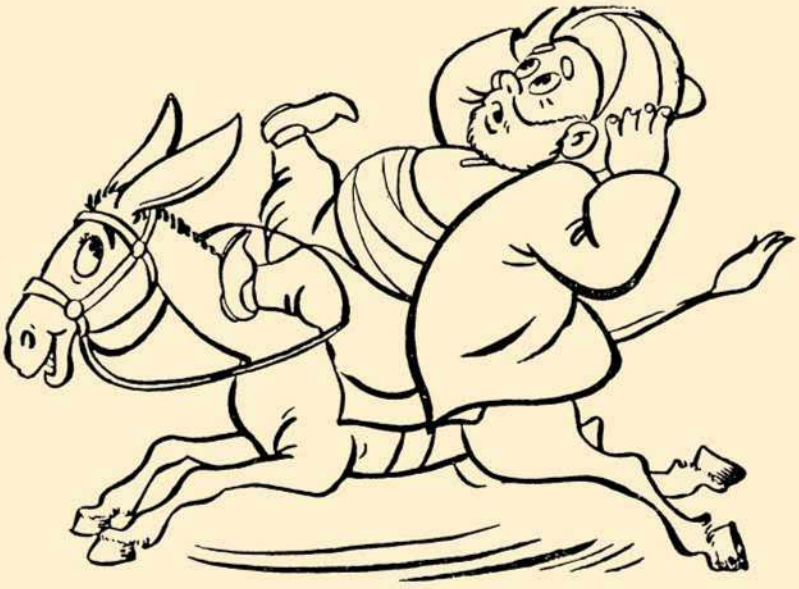

PARAYI VEREN...

Hoca birgün eşeğine atlayıp pazara giderken çocuklar etrafına toplanıp :

— Hoca, bize düdük al!

Diye istekte bulunmuşlar. Yalnız içlerinden birisi çıkarıp Rahmetliye para vermiş.

Akşam dönüşü Hoca, etrafını alan çocuklardan, kendisine para verene çıkarıp düdüğü vermiş. Çocuk sevinçle düdüğü çalarak uzaklaşırken, ötekiler :

— Hocam, bizim düdükler hani?

Diye sorduklarında, Rahmetli uzaklaşan çocuğu göstermiş :

— Parayı veren, düdüğü çalar!..

NEYİNİ KAYBETTİ?...

Hocaya

— Karın aklını kaybetti! Demişler.

Rahmetli kara kara düşünmeye dalmış.

— Neye düşünüyorsun? diye sorduklarında

— Bizim hâtunun zaten aklı yoktu, demiş. Acaba nesini kaybetti, diye düşünüyorum!

AMMA İNCE ELEYİP...

Hoca birgün kazma küreğe sarılıp bahçesinde derince bir çukur açmaya koyulmuş. Görenlerden biri sormuş

— Kolay gele Hoca, ne yapıyorsun?

— Geçenlerde damı aktardıydım. Yol kenarına yığdığım molozlar konu komşuyu rahatsız etmiş. Onları alıp şu çukura gömeceğim.

Adam yolun öte kenarındaki toprak yığınını göstermiş

— Peki, çukurdan çıkan bu toprağı ne yapacaksın?

Rahmetli alnından damlayan terleri silip adama ters ters bakıp :

— Bana bak komşu, demiş, sen de amma ince eleyip, sık dokuyorsun ha!...

*****

BAŞKASININ OĞLU OLSAYDI...

Karısı komşuya giderken oğlunu Hocaya bırakmış. Az sonra çocuk Hocanın üstüne işemiş. Beyni atan Hoca da çocuğu bir güzel baştan aşağı ıslatmış...

Komşudan dönen karısı, çocuğu sırılsıklam görünce

— Bu ne hal Efendi, diye sormuş, ne yaptın buna böyle?...

— Şükretsin kerata hâline, diye cevap vermiş, başkasının oğlu olsaydı!.. İşemek değil, sıçardım!..

*****

İÇİNDE BEN OLSAYDIM...

Hoca bir gece bahçede beyazlar giyinmiş birinin kıpırdanıp durduğunu farketmiş.

Hemen yayını gerip, okunu fırlatmış.

Ertesi gün bir de ne görsün? Gece hırsız diye vurduğu, karısının kurusun diye bahçeye astığı kendi gömleği değil mi?

Hemen ellerini açıp şükretmeye koyulmuş. Karısı

— Ne şükrediyorsun Efendi, demiş, güzelim gömlek delindi!

Hoca

— Öyle deme hâtun, diye cevap vermiş, ya gömleğin içinde ben olsaydım!...

*****

*****

KOCANA SÖYLE

Bir tanıdığı her gördüğünde Hocayı evine çağırırmış. Sonunda Rahmetli konukluğa gitmeye karar vermiş.

Kapıyı çaldığında yukarıki pencerede adamın başı bir görünüp kaybolmuş.

Az sonra kapıda görünen karısı

— Ah Hocam, demiş, Efendi az önce dışarı çıktı!

Fena halde öfkelenen Rahmetli :

— Söyle o kocan olacak adama, demiş, bir daha sokağa çıkarken kafasını pencerede unutmasın!...

*****

HELE O BULSUN...

Hocanın evine hırsız girmiş. Tıkırtıyı duyan karısı

— Efendi uyan, eve hırsız girdi!

Rahmetli yorganı başına çekmiş

— Sen tetikte ol, demiş, çalınacak bir şey bulursa haber ver, elinden almak kolay!

*****

*****

ŞALVARI ALDIN MIKİ?...

Hoca bir şalvar almak için dükkânın birine girmiş. Pazarlıkta uyuşacakları sırada

— Ahbap, demiş, sen bana bir cüppe ver; al bu şalvarı!

Dükkân sahibi cüppeyi uzatmış. Hoca beğenmiş. Sırtına geçirip dükkândan çıkmaya koyulduğu sırada, dükkân sahibi

— Hocam, demiş, cüppenin akçesini vermedin!

Hoca dönmüş

— Cüppenin yerine şalvarı bıraktım ya!..

Adam

— İyi ama, onun da parasını vermemiştin!

Hoca bir lâhavle çekip

— Be adam, demiş, şalvarı aldım mı ki, akçesini vereyim?!...

*****

BURAYA TAŞINMADIK MI?...

Birgün Hocanın evine hırsız girmiş. Ortalıkta ne bulduysa toplayıp çuvalına doldurmuş. Geldiği gibi de kimseye duyurmadan, usulca çıkmış dışarı...

Sindiği köşeden herşeyi izleyen Hoca da adamın ardından çıkmış dışarı ve düşmüş hırsızın peşine. Az sonra da gelmişler onun evine... Adam tam kapıyı açıp içeri girecekken arkasındaki Hocaya gözü ilişmiş.

İlişmesiyle de usta hırsız misali Rahmetliye bağırmış :

— Be adam, ne arıyorsun sen burda?

Hoca hırsızın sırtındaki çuvalı gösterip cevap vermiş

— Biz bu eve taşınmadık mı aslanım?

*****

SİZ DE BUNLARA...

Hoca Sivrihisar'dan Akşehir'e ilk geldiğinde Akşehir gölünü görünce gölün kenarında meleyen koyunlara dönüp şöyle demiş

— Siz de onlara süt vermeyin... Otlayacağınız güzelim ovaya su doldurmuşlar!...

*****

*****

SÖZÜNÜN ERİDİR!...

Hoca şehire indiğinde göz ucundan tanıdığı biri yaplaşıp :

— Efendi Hazretleri, demiş, bu akşam bize buyurun, tuz ekmek, Tanrı ne verdiyse yiyelim!

Hoca çağrıya uyup eve gitmiş. Yemekte sahiden sofraya bir tabak tuz ile birkaç somun ekmek çıkarmışlar...

Hoca, çarnaçar ekmeği tuza banıp yemeğe koyulmuş ki, kapı çalınmış. Bir dilenci dualar edip ev sahibinden birşeyler istemeye koyulmuş. Fena halde hiddetlenen ev sahibi dilenciye :

— Çek git şurdan, yoksa kafanı kırarım!..

Diye çıkışınca, Rahmetli sofra başından dilenciye seslenmiş :

— Var git evlât, bu adam dediğini yapar, sözünün eridir!...

*****

BİR AKÇE İÇİN Mİ?..

Hocanın, birine on akçe borcu varmış. Adam ikide bir gelir parayı istermiş. Gene böyle bir gün Rahmetlinin tepesi atmış. Adama sormuş

— Benim sana kaç akçe borcum var?

— On akçe!...

— Dokuzunu versem geriye ne kalır?

— Bir akçe kalır Hocam!...

Rahmetli hiddetle bağırmış :

— Beni bunca rahatsız edişin bunun için midir be adam? Haftaya gel, al bir akçeni!...

******

YAŞ MESELESİ DEĞİLSE :

Komşularından biri nefes nefese Hocaya gelmiş,

— Aman Hocam, demiş, koş, bizim hanımla komşu kadını saç saça baş başa geldiler. Bu kavgayı senden başkası önleyemez.

Hoca sormuş :

— Kavganın sebebi yaş meselesi miydi?

Komşusu

— Hayır, demiş.

Hoca

— Öyleyse, demiş, telâşa gerek yok. Rahat yürekle evine dön. Onlar çoktan barışmışlardır!...

İÇİ YANANIN...

Cimri bir ahbabı Hocayı yarım ağızla yemeğe çağırır dururmuş. Azizlik olsun diye Rahmetli birgün çağrıya uyup eve gitmiş...

Adam ister istemez Hocaya bir tabak yağla bir kâse de bal çıkarmış.

Rahmetlinin tabaklara her el atışında kıpırdanır dururmuş. ocanın tabaktan aldığı irice bir parça yağla, bir kaşık dolusu balı ekmeğinin üstüne aktardığı sırada

— Aman Hocam, yağla bal içini yakar!

Deyince, Rahmetli lokmayı mideye indirirken cevap vermiş

— Bu yağla balın kimin içini yaktığını ben bilirim!

*****

ALT ÜST...

Hoca komşularına sırası geldiğinde,

— Beni, öldüğümde tepe üstü gömün!

Der dururmuş. Birgün sebebini sormuşlar. Şöyle cevap vermiş :

Kıyamet koptuğunda dünyanın altı üstüne gelecek diyorlar... O zaman Huzura ayak üstü çıkarım!...

İŞTE BU KÂSEYE...

Hoca birkaç ahbabını eve yemeğe çağırmış. Fakat karısı

— Aman Efendi, evde yiyecek birşey yok!

Deyince eline bir kâse alıp çağırdıklarının karşısına dikilmiş :

— Ağalar, demiş, eğer evde yağ, pirinç, odun olsaydı, bir güzel çorba pişirip işte bu kâsede âfiyetle içecektik!...

****

YANLIŞLARI KAZIYORUM...

Devrin sultanı o zamanlar silâh taşımayı yasaklamış. Bir köşebaşında, belindeki yatağanla yakaladığı Hocaya Subaşı :

— Bu nedir?...

Diye sorunca Hoca gayet sâkin :

— Ben ulema (Bilginler) tarifesindenim. Bununla okuduğum kitaplardaki yanlışları kazıyorum...

Subaşı

— Be adam, kitaptaki yanlış çakıyla kazınır. Seninki ise saldırma!

— İlâhi Subaşı! Şimdiki kitaplarda öyle yanlışlar var ki, kazımak için bu bile küçük geliyor!...

BU DA DÜŞÜNÜR...

Hoca, pazarda bir papağana yüksek akçe fiyat biçildiğini görünce hemen evine koşup hindisini kucaklayarak gelmiş. Kendisinden fiyat soranlara papağana verilen akçenin iki mislini söylemiş. Sebebini soranlara ise

— Behey gafiller, demiş, ne hüneri var papağan dediğiniz o kuşun? Karınızdan daha gevezedir, sadece konuşur. Bunun ise sizin gibi aklı var, düşünür!

Kasabanın eşrafından biri hemen satın almış hindiyi.

MİLLET GÖRSÜN...

Hoca eşeğini satmak için pazara götürmüş. Biri kuyruğunu elleyecek olmuş, adamı tepmiş. Öteki dişlerine bakayım demiş, adamın parmaklarını ısırmış...

Eşeğin bu huysuzluğunu gören cambaz Hocanın yanına gelip

— Efendi bu hayvanı kimse almaz, sen bunu al eve götür!...

Deyince, Rahmetli

— Be aslanım, demiş, benim maksadım zaten bunu satmak değil; bu huysuzdan neler çektiğimi millete göstermek!...

KİMİN ÇALDIĞINI BİLSEM...

Hocanın eşeğini çalmışlar. Fena halde canı sıkılan Rahmetli, bağırıp çağırmaya, ona buna söylenmeye başlamış.

Yoldan geçerken onun bu durumunu gören Kadı sormuş :

— Hocam, eşeğini kim çaldı?

Fena halde hiddetlenen Hoca cevap vermiş

— Be Kadı Efendi... Ben de seni yarama merhem olursun sanırdım. Kimin çaldığını bilsem burda yolunmuş horozlar gibi döğünüp durmaz, gider o hırsızdan eşeğimi kendim alırdım!

*****

VERSEYDİM...

Bir komşusu pürtelâş gelip Hocaya sormuş :

— Aman Efendi Hazretleri, karım sinirlenip bayıldı. Kırk yıllık sirke ayıltırmış. Sizde bulunur mu?

— Babamdan kaldıydı, bulunur, demiş Hoca...

Komşusu sormuş

— Biraz verebilir misin bana?

Hoca

— Verememe, demiş, verseydim, değil babamdan bana, bugünden yarına bile kalmazdı!

*****

ZERDEYİ KİM YEDİYSE...

Karısı ölünce konu komşu elbirliği edip Hocayı münasip bir hâtun kişi bulmuşlar. Düğünde davetlilere zerde pilâv sunmuşlar.

Hoca, oraya buraya seğirtip adam ağırlamaktan pek sevdiği zerdeye bir kaşık olsun atamamış. Fena halde canı sıkıldığından bir kuytu köşeye çekip gitmiş.

Arayıp taramışlar, sonunda Hocayı küskün bir durumda çekildiği kuytuda bulmuşlar.

— Aman Hoca, demiş içlerinden biri, yürü, gelin seni bekliyor!..

Rahmetli cevap vermiş :

— Benden geçin, zerdeyi kim yediyse gerdeğe o girsin!...

GEÇ YİĞİDİM...

Rahmetli bir gün mezarlıkta gezerken iri bir köpeğin mezar taşlarından birine işediğini görmüş. Fena halde sinirlendiğinden, bir sopa kapıp köpeğin üzerine yürümeğe kalkınca, hayvan iri dişlerini gösterip hırlamağa başlamış. O zaman Hoca

— Geç yiğidim geç, demiş, işin bitmediyse bak şurada daha bir sürü taş var!...

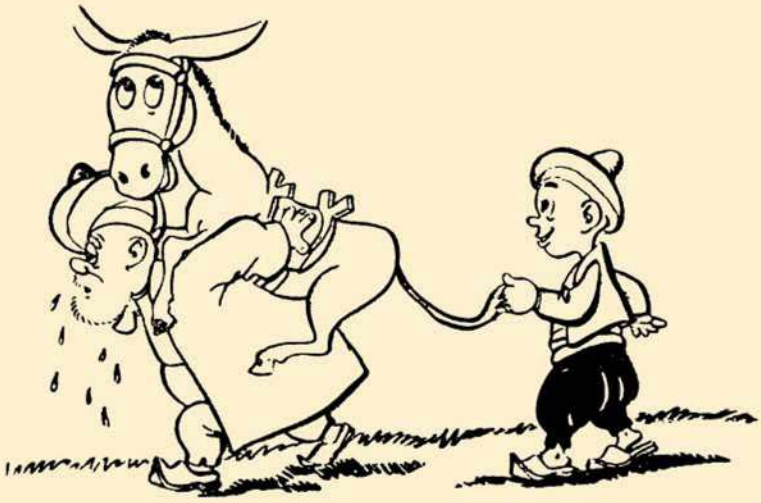

UTANCIMDAN...

Hocanın evine hırsız girmiş. Hoca hemen dolabın içine girip saklanmış. Kıyıyı köşeyi araştırıp çalacak birşey bulamayan hırsız, son umut olarak dolabın kapağını aralayıp da Rahmetliyi orada görünce

— Sen buradamıydın be adam?

Diye bir boy hopladığında fukara boynunu büküp şöyle demiş

— Evde çalacağın birşey yok evlât... Sana mahcup olmamak için buraya saklandım!...

SURAT...

Gülmezlerden biriyle evliymiş o sıralarda Rahmetli. Bir gün eve gittiğinde bakmış karısının suratından düşen bin parça...

— Ne oldu gene? diye sormuş.

Karısı

— Bizim komşu, demiş, doğururken ölmüş... Onun evinden geliyorum...

Rahmetli cevap vermiş

— Öyleyse haklısın Hanım... Ama ben senin düğün evlerinden geldiğini de bilirim!..

YEDİĞİM TAVUK...

Hoca birgün tavuk kızartması yiyormuş. Oburluğu ile tanınanlardan biri

— Afiyet olsun Hoca, demiş.

— Uğurlar olsun Efendi, diye cevap verince obur adam yutkunarak

— Hocam, demiş, bizim geleneğimizde «afiyet olsun» diyene, buyur derler!

Rahmetli cevap vermiş :

— Doğrusun komşu... Ben bu mübareği kırk yılda bir yerim. Şimdi yediğim de tavuk... Ama yiyen kaz değil!..

DAVET...

Hoca ziyafet verilen kapının önünde dolanıp durur ken, orada ne aradığını soran birine şöyle demiş

— Allahın işleri pek çetrefil... Garip, bir helva yemek isterim, yağ bulunmaz.. Yağ bulunur, un bulunmaz. Yağla un bulunur, şeker bulunmaz... Hepsi bulu nur, böyle bir yere fakiri dâvet eden bulunmaz!..

KABAHAT ANASININ...

Hocanın buzağısı ahırdan fırlayıp bahçedeki bütün sebzeleri, fidanları, o yana bu yana hoplayıp zıplayarak berbad edince, Rahmetli sopayı kaptığı gibi girmiş ahıra. Başlamış Allah yarattı demeden ineğe veriştirmeye... Karısı,

— Aman Efendi, ziyanı yapan buzağı. Sen ineği dövüyorsun!

Deyince, Hoca karısına ters ters bakıp,

— Senin aklın ermez Hatun, demiş. Bütün kabahat anasının! Yavrusuna iyi terbiye verseydi, yapar mıydı bu ziyanı?...

*****

DOLUNCAYA KADAR...

Gevezenin biri Hocaya sormuş

— Hocam. insanlar böyle ne vakte kadar doğup ölmeye devam edecekler?

Hoca cevap vermiş

— Ortalık senin gibi kadınlarla doluncaya kadar!.

*****

*****

YA TUTARSA!

Hoca günlerden bir gün eline bir tas yoğurt alıp varmış gölün yanına. Sonra başlamış kaşık kaşık yoğurdu göle atıp karıştırmaya...

Görenlerden biri:

— Hayrola Hoca, demiş, ne yapıyorsun böyle?

— Göle yoğurt mayası çalıyorum!

Adam gülmüş,

— İlâhi Hoca, hiç koskoca göl yoğurt mayası tutar mı?...

Bu kez Hoca gülmüş ve sormuş

— Ya tutarsa?!...

*****

*****

S O N
İSTANBUL — 1 9 7 4

RESİMLERLE NASREDDİN HOCA

MİM UYKUSUZ

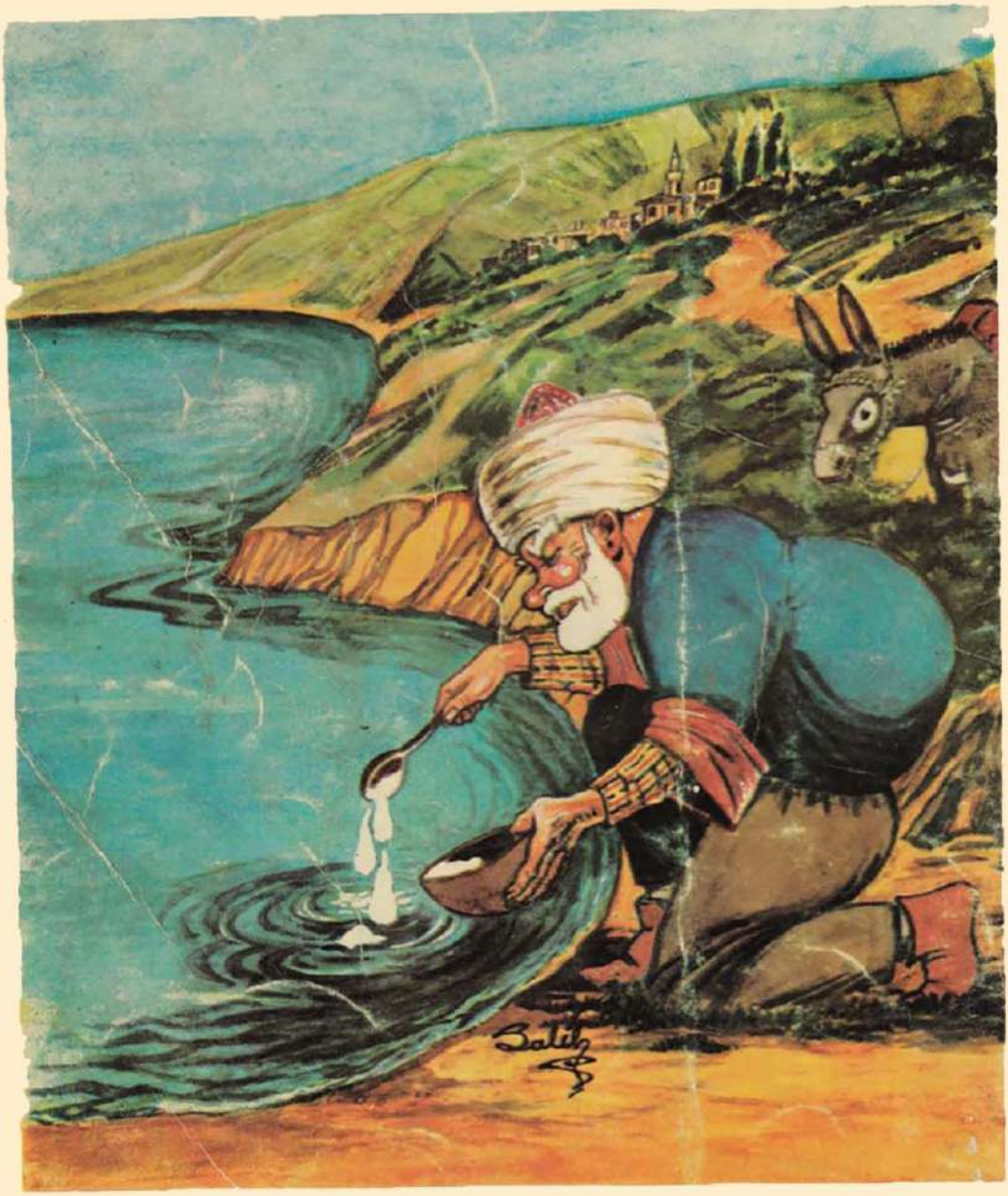

İTİMAT KİTAPEVİ FİATI 10 LİRA